

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 566

Poznań, środa dnia 9 grudnia 1931

Rok XXVI

Ideologia, „kęs chleba” i — szampan

Na dziesiątym walnym zjeździe Związku Legionistów w Warszawie prezes Związku p. Sławek wygłosił znowu przemówienie, — jedno z owych przemówień „wzruszająco-budujących”. Powiedział między innymi:

„Proszę Kolegów! Dopiero wybory w roku 1930 dały warunki dla odrodzenia parlamentaryzmu w Polsce. Otrzymałyśmy możliwość rozumnej pracy ustawodawczej. Jeżeli się przyjrzymy, ile w poprzedniej pracy parlamentarnej było celowo niekiedy wprowadzanego zamętu, zupełnego zapoznawania interesów państwowych, tego rozdrapywania państwa przez wszystkich, którzy chcieli je dla swego kramiku wykorzystywać, — to dopiero zaczynamy rozumieć, jak w wielkim niebezpieczeństwie państwo się znajdowało.

„Proszę Kolegów! To stworzenie w parlamencie naszym większości, która rozumie i rzeczowo do spraw państwowych potrafi się ustosunkować, — dało podstawy prawne, oparte o ilość głosów wyborców, dla ładu i rozumnej pracy w państwie. Jest to zwycięstwo nie naszego koteryjnego, czy też partyjnego interesu, — jest to zwycięstwo w Polsce myśli państwowej!”

A więc apoteoza ostatnich wyborów, — takich wyborów! A więc apoteoza „ilości głosów wyborców”, — w taki sposób „zdobycy”! A więc apoteoza „odrodzenia parlamentaryzmu w Polsce”, — przez taki parlament!

Jeżeli p. Sławek powiada, że „poprzednia praca parlamentarna” była „celowo niekiedy wprowadzanym zamętem”, to my to twierdzenie wzmocnimy w tym sensie, że nie tylko „niekiedy”, ale stale, od początku wskrzeszonej państwowości polskiej wprowadzano do pracy parlamentarnej i w ogóle państwowej zamęt. Z czyjej jednak strony przedewszystkiem? Ze strony konspiracji pilsudczyków, która we wszystkich ugrupowaniach — z wyjątkiem naszego obozu — miała jaczajki wytwarzające celowo i systematycznie zamęt, by zamiast coraz lepiej było coraz gorzej i przygotowany był w ten sposób grunt dla zjawienia się — „zbawcy ojczyzny” krwawym szlakiem rewolucji. Oto jest prawda historyczna, z której sobie dzisiaj zdają już sprawę wszyscy jako tako politycznie uświadomieni obywatele państwa.

P. Sławek gromił „rozdrapywanie państwa” przed majem. Wyniki komisji badających rzekome nadużycia ówczesne, nie potwierdzają oskarżenia p. Sławka, które jest tylko powtórzeniem dawnego gołosłownego oskarżenia p. Pilsudskiego.

Jeżeli o nas chodzi, to — jak wiadomo — odnosimy się bardzo krytycznie do stosunków przedmajowych i uważamy powrót do nich za niedopuszczalny; ale dziesięćkroć jeszcze gorsze pod względem moralnym i stokroć większe jest zło dzisiejsze. Rozumie to każdy, kto ma zmysł moralny w porządku. Takiej koteryjności, takiego partyjniactwa, takiego pędu do żłobu, jak dzisiaj, Polska jeszcze nie widziała ani w przybliżeniu.

Na granicy między drugą a trzecią Rzeszą

Kancelarz Brüning przed mikrofonem radja...

Berlin, 9. 12. (PAT.) Kancelarz Brüning wygłosił wczoraj wieczorem przemówienie przed mikrofonem radja, w którym uzasadnia konieczność zarządzeń, objętych nowym dekretem, M. in. wystąpił ostro przeciw rozwijanej w ostatnich dniach przez stronnictwo Hitlera akcji.

Świadomy swojej odpowiedzialności rząd Rzeszy — oświadczył kancelarz — nie może wysuwać celów politycznych, nie dających się urzeczywistnić. Rząd Rzeszy z żelazną energią przeciwstawi się i nie ścierpi żadnej innej władzy poza tą, która powołana została zgodnie z postanowieniami konstytucji. Środkami władzy wykonawczej w państwie rozporządza wyłącznie prezydent Hindenburg i rząd Rzeszy z nieubłaganą surowością, nie cofając się nawet przed ogłoszeniem stanu wyjątkowego, rząd wystąpi przeciw wszystkim tym, którzyby się odważyli w chwili największego napięcia nerwów przeciwstawić się władzom konstytucyjnym.

W jaskrawej sprzeczności z zapewnieniami Hitlera, iż dąży do tych celów politycznych tylko drogą legalną, pozostają wynurzenia innych przywódców stronnictwa nar.socj., głoszą-

cych hasła bratobójczej walki i wysuwających niedorzeczne plany na terenie polityki zagranicznej. O nielegalności planów hitlerowców świadczą również zapewnienia, że po objęciu władzy na drodze legalnej narodowi socjaliści przełamają szranki legalne.

Tem mniej o legalizmie hitlerowców świadczą uchwalone w zamkniętych kolach plany krwawej zemsty na przeciwnikach politycznych. Kancelarz, jako odpowiedzialny mąż stanu jak najenergiczniej wystąpi przeciw tym wszystkim poczynaniom.

Następnie kancelarz Brüning protestował przeciw próbom wywołania zagranicą wrażenia, iż obok rządu konstytucyjnego w Niemczech istnieje drugi rząd, gotujący się do objęcia władzy. Obecnie i w przyszłości — zakończył kancelarz — kierownictwo polityki w Niemczech spoczywać będzie w rękach prezydenta Rzeszy i rządu konstytucyjnego. W końcu kancelarz zaznaczył, iż w myśl zarządzeń dekretu, od jutra do dnia 3 stycznia włącznie wszelkie zgromadzenia publiczne i obchody na terenie Rzeszy będą zabronione.

Odpowiedź Hitlera — Wywiady — Emisarjusz — Nowe zdobycze w kraju

Monachjum, 9. 12. (Tel. wł.) Na łamach centralnego organu hitlerowskiego „Völkischer Beobachter” znajdujemy dzisiaj odpowiedź na wczorajszą mowę Brüninga, którą traktuje się niezwykle kpiąco. „To był łabędzi śpiew — czytamy m. in. — człowieka, który jako polityk swą grę przegrał, a teraz robi wszystko, aby pokazać narodowi, że jeszcze jest i że panuje. Ale naród jest innego zdania!”

Rzym, 9. 12. (PAT.) „Gazetta del Popolo” drukuje wywiad z Hitlerem. Hitler oświadczył, że narodowy socjalizm niemiecki dąży do objęcia władzy w drodze konstytucyjnej. Narodowy socjalizm wypowiada również otwartą walkę centrum katolickiemu, jak dawniej faszizm partji Popolari. Nie oznacza to, by zwalczać kościół katolicki.

Reprezentujemy — mówił Hitler — ruch polityczny, nie zaś religijny. Nie jest naszą winą, jeżeli katolicyzm na gruncie politycznym identyfikuje się z centrum.

O polityce zagranicznej powiedział Hitler mniej więcej to samo, co niedawno oświadczył dziennikarzom angielskim i amerykańskim.

Na zapytanie, jak ustosunkuje się narodowy socjalizm do wyborów prezydenta Rzeszy, Hitler udzielił odpowiedzi z zastrzeżeniem, że nie będzie ona publikowana.

Berlin, 9. 12. (PAT.) Według in-

Bronzowa armja podobna strukturą organizacyjną do armji z okresu „Mobilmachung” w r. 1914

Monachjum, 9. 12. (PAT.) „Kat. Bayer Kurier” przynosi charakterystyczną korespondencję w związku z ostatnim rozkazem Hitlera w sprawie stacjonowania poszczególnych oddziałów szturmowych, zwracającą uwagę na rozkaz Hitlera nr. 2, wydany tuż przed głośnym swego czasu procesem

formacji niemieckiej prasy emisarjusz Hitlera Alfred Rosenberg w czasie ostatniego pobytu swego w Londynie odbył konferencję z przywódcą angielskich faszystów lordem Lloydem, podsekretarzem stanu w ministerstwie skarbu Walterem Elliotem oraz z przedstawicielami Banku „Henry Schröder”. Rosenberg prowadził rozmowy w klubie konserwatywnym „Carlton” z innymi przywódcami stronnictwa konserwatywnego oraz postami izby panów i parlamentu angielskiego

W klubach tych przedstawiciel Hitlera nawiązał kontakt z osobistościami angielskiego świata politycznego specjalnie interesującymi się kwestją rosyjską.

W konferencjach z lordem Beaverbrookiem głównym tematem były metody propagandy, które konserwatyści angielscy posługiwali się w ostatniej kampanji przedwyborczej.

Berlin, 9. 12. (PAT.) Nowy Sejm heski w Darmsztacie ukonstytuował się, wybierając na przewodniczącego pośla hitlerowskiego Wernera. Z ogólnej liczby 69 posłów za Wernerem głosowało 40, w tem cała frakcja centrowa. Kandydat socjal - demokratyczny Delp, który był prezydentem poprzedniego sejmiku uzyskał tylko 16 głosów.

lipskim, w którym — jak wiadomo — Hitler przysięgał, że będzie dążył do objęcia władzy tylko drogą legalną.

Omiawiany rozkaz zawiera zasadniczy plan organizacyjny jednostek szturmovych, odpowiadających w zupełności organizacji armji przedwo-

(Ciąg dalszy na stronie 3-ciej)

Dalej powiedział p. Sławek:

„Wygraliśmy w lecie br. i wygramy w dalszym ciągu wielką bitwę, która toczy się w świecie o ład gospodarczy, o równowagę gospodarczą, o spokojne życie”.

Tu już dochodzimy do jawnych

kpin z rozsądnego myślenia i z niedoli społeczeństwa, gospodarczo zniszczonego i złamanego „wygrywaniami wielkiej bitwy” przez „sanację”.

Niedola niedolą, ale — nie wszystkim ma on obejmować...

Na zjeździe legionistów wiceminister Składkowski powiedział w imieniu prezesa rady ministrów, między innymi, co następuje:

„P. premier Prystor polecił mi powiedzieć, że ci, którzy walczyli o państwo, które obecnie istnieje, mają prawo do uczciwie zarobionego kęsa chleba w tem państwie. P. premier Prystor będzie szedł tą drogą, aby ten kęs chleba wszystkim był dostarczony”.

Normalnie „prawo do uczciwie zarobionego kęsa chleba” ma każdy obywatel państwa. Według ideologów Związku Legionistów prawo to w Polsce jest ograniczone, i to nawet nie do tych, którzy walczyli o państwo, ale tylko do tych, co walczyli o państwo, które obecnie istnieje. Co ma znaczyć to „obecnie”? Czy Polskę pomajową?

Słuszne są uwagi w tej sprawie „Gazety Warszawskiej”:

Nie zajmowalibyśmy się tem wystąpieniem p. Składkowskiego, gdyby nie miało ono szerszego podłoża, którem jest niestychane zmaterializowanie całego obozu rządowego, a w szczególności jego elity, czyli „pilsudczyków”. To, co powiedział p. Składkowski, można określić krótko jako monopol żłobu państwowego dla wybranej grupy.

Sprawa nie jest nowa. Już przed dwoma laty, na zjeździe Hallerczyków w Poznaniu, mówiono z goryczą, lecz słusznie o dwóch kategoriach ludzi, którzy walczyli za Polskę: jedni — „bez odszkodowania”, drudzy — „za odszkodowaniem”.

Ten „kęs chleba” jest oczywiście tylko przenośnią, przybierającą różną konkretną treść, zależnie od rangi i gustu. Z listu senatora Motza najwięcej zainteresował „Gazetę Polską” ustęp, przedstawiający, jak to „z pułkownicy” po wyborze Daszyńskiego poprzysięgali zemstę lewicy, „pijąc szampana”.

Na to organ tych „pułkowników” tak sobie lekko nuci:

„Bardzo boli p. senatora Motza ten szampan. Uważa go za niezwykle akcesorium narady. Nie rozumiemy, cprawda, dlaczego p. Motz pamięta akurat szampan, a nie krawat, albo garnitur, czy mundur któregośkolwiek uczestnika tej narady...”

Nie rozumieją, dla czego szampan ma być „niezwykłym akcesorium”?

Przecież dla nich to codzienny „kęs chleba”, artykuł pierwszej potrzeby, jak krawat lub garnitur... Rozbrajająca szczerłość!

Jeszcze nigdy zasada: „państwo — to my”, nie została ujawniona w tak trywialny sposób, jak w dwóch przytoczonych wyżej przykładach. A potem wychodzi na trybunę p. Sławek i narzeka, że „praca nad konstytucją przyjmowana jest przez społeczeństwo bez zainteresowania”.

Tak jest. Społeczeństwo nie interesuje się żadnymi „państwowotwórczymi” deklamacjami tych, którzy do godności zasady politycznej podnieśli walkę o żłob, o „kęs chleba” państwowego, zakrapianego szampanem, jako „zwykłym akcesorium”.

Społeczeństwo interesuje się tylko jednym: kiedy się to skończy?

Wojewódzki zjazd Stronnictwa Narodowego

We wtorek, dnia 8 bm., odbył się w Poznaniu na sali Stronnictwa Narodowego zjazd przedstawicieli Kół Stronnictwa z całego województwa. Przed zjazdem, w poniedziałek, dnia 7 bm., odbyła się konferencja samorządowa, w której wzięli udział członkowie sejmików, wydziałów powiatowych i przewodniczący Narodowych Kół Gospodarczych w radach miejskich w liczbie zgórą 60 osób.

Zjazd wtorkowy zajął i zjazdowi przewodniczył prezes zarządu wojewódzkiego senator dr. Meissner. Pierwszy referat polityczny wygłosił, witany owacyjnie prezes Klubu Narodowego, poseł dr. Roman Rybarski. Mówca podał głębokiej analizie stosunki obecne w naszym państwie, przyczem wskazał, że tylko zorganizowany naród może wyprowadzić naszą ojczyznę z tego ciężkiego położenia, w jakim się znajduje.

W dyskusji nad referatem zabierali głos pp. inż. Godlewski, radny Augustyniak i inni, poczem poseł Petrycki zreferował uchwały rady naczelnej Stronnictwa Narodowego z dnia 22 listopada b. r. W wyniku obydwu referatów uchwalono jednomyślnie na wniosek senatora dr. Seydy następującą rezolucję:

„Zjazd wojewódzki Stronnictwa Narodowego po wysłuchaniu referatów i przeprowadzeniu dyskusji, stając na gruncie uchwał rady naczelnej Stronnictwa, wyraża pełne uznanie władzom Stronnictwa i Klubu Narodowego, — wyraża je za to:

1) że trwają one na stanowisku stanowczej walki z rządami pomajowemi, moralnie, politycznie i gospodarczo zgubnemi dla narodu i państwa, a zarazem — na stanowisku zupełnej niezawisłości obozu narodowego od innych ugrupowań, ponoszących współodpowiedzialność za to, że doszło do dzisiejszych stosunków politycznych i obecnego gospodarczego zamętu;

2) że władze Stronnictwa i Klubu Narodowego wiodą społeczeństwo w myśl pozytywnego narodowego programu politycznego i gospodarczego ku zaprowadzeniu w państwie rządów narodowych, rządów zaufania, bez których społeczeństwo i państwo nie wydzwignie się z obecnego upadku.“

Jednocześnie na wniosek p. Stanisława Ulatowskiego z Obornik, z uwagi, iż dzień 8 bm. został przez episkopa polski naznaczony jako dzień modłów i obrony sakramentalnego charakteru małżeństwa, postanowiono przypomnieć uchwałę w tym względzie rady naczelnej Stronnictwa, która brzmi:

„Rada naczelna stwierdza, iż Polska, jako państwo narodu katolickiego nie może oprzeć ustroju prawnego rodziny na zasadach, których wyrazem jest opracowany przez komisję kodyfikacyjną projekt nowego prawa małżeńskiego, godzący w sakramentalny charakter małżeństwa i niszczący podstawy moralne życia rodzinnego.“

„Rada naczelna poleca posłom i senatorom Stronnictwa Narodowego, aby w razie przedłożenia tego projektu pod obrady Izby parlamentarnych solidarnie

głosowali przeciw niemu i zwalczali go z całą stanowczością.“

Przy omawianiu punktu z uchwał rady naczelnej, dotyczącego sprawy żydowskiej w Polsce, uczczono przez powstanie pamięć ukamionowanego przez Żydów w Wilnie akademika - Polaka śp. Stanisława Waclawskiego.

Następnie poseł Kawecki zreferował przebieg narad poniedziałkowej konferencji samorządowej, stwierdzając, iż projekt, opracowywany obecnie przez rząd, a dotyczący nowego ustroju samorządowego, zawiera szereg niebezpiecznych pomysłów, które mogą zniszczyć cały dorobek pracy samorządowej na terenie ziem zachodnich.

W wyniku narad konferencji przyjęto jednomyślnie następującą rezolucję:

„Zjazd wojewódzki Stronnictwa Narodowego po rozpatrzeniu i przedyskutowaniu projektów reorganizacji gminy wiejskiej wypowiada pogląd, że należy stanowczo odstąpić od tworzenia na terenie Wielkopolski wielkich gmin zbiorowych, natomiast uznaje możliwość komasacji małych gmin jednostkowych, które w naturalny sposób ciążą ku sobie.“

Sprawę zmian w ustroju samorządu miejskiego referował prezes poznańskiego Nar. Kola Gospodarczego prof. Paczkowski. W projekcie rządowym jest przewidziane takie ograniczenie działalności czynnika, wybieranego przez społeczeństwo na korzyść czynnika wykonawczego, jakim są burmistrzowie miast, że, gdyby projekt ten został przyjęty, musiano by uznać, że samorząd we właściwym tego słowa znaczeniu przestał istnieć. Na wniosek prof. Paczkowskiego uchwalono odrzucić projekt ustroju o gminie miejskiej, uważając, że dotychczas obowiązujące ustawodawstwo samorządowe na terenie ziem zachodnich jest wystarczające i wytrzymało próbę życia.

W następnym punkcie porządku dziennego poseł Kawecki zreferował wnioski organizacyjne zarządu wojewódzkiego Stronnictwa Narodowego. Wnioski te zostały przez zjazd przyjęte jednomyślnie.

Ponadto uchwalono rezolucję następującą:

„Wobec coraz częstszych wypadków wypowiedziania hipotek ze strony wierzycieli, co zmusza do sprzedaży zarówno nieruchomości ziemskich, jak miejskich, i co stwarza niebezpieczeństwo w obecnym ciężkim kryzysie, że własność polska może przechodzić w ręce niemieckie, — zjazd apeluje do obywatelskich uczuć stron zainteresowanych, by kierowały się wielką rozwagą i względnością przy regulowaniu interesów majątkowych, mając zawsze na względzie interes publiczny.“

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący senator dr. Meissner, wzywając zebranych do dalszej wytrzymałości dla dobra narodu i państwa i wyrażając wiarę, iż obóz narodowy prędzej, czy później dojdzie do władzy, serdecznie pożegnał zebranych i zamknął zjazd, wybitnie treściwy i mocny.

Co robią socjaliści?

Walka z Hitlerem — Socjaliści i gabinet Brüninga — Przymusowe położenie — Zebranie „Reichsbanneru“ — Czy będzie wojna domowa

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, 8 grudnia.

Wśród stronnictw niemieckich działają właściwie dzisiaj tylko trzy główne ośrodki siły politycznej, a mianowicie hitlerowcy, centrum i socjaliści. Komuniści, jako partja bezwzględnie wyrotowa, stoją na uboczu. Walka o władzę toczy się wyłącznie między wymienionymi grupami. Stronnictwa środka osłabły do tego stopnia, że w gruncie rzeczy muszą one iść albo z jednymi albo z drugimi. Niemiecko-narodowi pozostali zdecydowanie w tyle za Hitlerem, chociaż od jakiegoś czasu cofanie ich się zatrzymało.

W tych warunkach główną sprężyną walki przeciwko hitlerowcom są socjaliści. Oni też, wspomagani silnie przez prasę demokratyczną i opierając się zwłaszcza na wpływach, które mają w rządzie pruskim, przeszli do zdecydowanej kontrofensywy, zdając sobie sprawę z tego, że dojsie Hitlera do władzy oznacza dla nich koniec nie tylko wpływów politycznych, ale może i istnienia.

Mimo wyraźnego kurczenia się ich stanu posiadania, widocznego w każdych wyborach, ostatnio w niedzielnych wyborach gminnych w Wirtembergji, jednej z fortec socjalizmu, w

której hitlerowcy naogół podwoili swoje głosy, reprezentują oni jeszcze pewien czynnik siły i wpływów. Chcąc się ratować, wywierają wszelkimi sposobami nacisk na kanclerza Brüninga, ażeby rząd Rzeszy zwrócił się ostro przeciwko narodowym socjalistom. W istocie uzyskali pewne posunięcia, w których kanclerz usiłował im dać pewną satysfakcję, a jednocześnie umożliwić im udzielanie mu poparcia, czego oni sami najgoręcej pragną. Ale właśnie dlatego istnieją pewne granice nacisku. Brüning wie dobrze, że socjaliści są dzisiaj w położeniu przymusowym. Nikt dzisiaj nie boi się tak bardzo obalenia Brüninga, jak właśnie socjaliści. Co bowiem będzie potem? Albo Hitler, albo też, z czym na razie trzeba się jeszcze liczyć, rząd, powołany przez prezydenta Hindenburga, niezależny zupełnie od parlamentu, jednak w gruncie rzeczy prawicowy, z zadaniem zaprowadzenia porządku w kraju, za którym stanęłaby „Reichswehr“. Socjaliści mają jeszcze dostęp do Brüninga — chociaż historia tak długo odkładanego terminu konferencji z przedstawicielami frakcji socjalistycznej w sprawie nowej „Notverordnung“ świadczy, że Brüning niezawasze okazuje im wielką uprzejmość. Wpływy ich nie sięgają jednak aż do pałacu prezydenta Rzeszy. W razie obalenia Brüninga, nawet, gdyby Hitler miał jeszcze poczekać, co wcale nie jest pewne, mógłby przyjsć kanclerz taki, do którego trudniej jeszcze byłoby socjalistom znaleźć drogę.

O ile więc mająca być w środę ogłoszona „Notverordnung“ nie będzie zawierała postanowień takich, które byłyby dla socjalistów poprostu otwartą prowokacją, należy się liczyć z tem, że nawet nieuwzględnienie ich stanowiska, o ile zostanie tylko w jakiś sposób odpowiednio osłodzone i podane, nie spowoduje ich do przejścia do opozycji. Są cprawda pewne różnice w łonie samej partji socjalistycznej. Mianowicie związki zawodowe zdecydowałyby się prędzej na jakiś krok ryzykowny. Świadczy o tem również ostatni list przewodniczącego A. D. G. B. Leiparta do kanclerza, w którym protestuje on gwałtownie przeciwko ewentualnej obniżce płac w „Notverordnung“ i grozi konsekwencjami. Jednak koła ściślejsze polityczne opowiadają się za ostrożniejszą polityką. O ile więc „Notverordnung“ nie obetnie poprostu mechanicznie — płac do stanu z dnia 10 stycznia 1927 — co zresztą miałyby swoje praktyczne trudności choćby z tego względu, że płace wówczas były bardzo różne w rozmaitych częściach kraju, i obniżka w jednej prowincji mogłaby np. wynieść 5 proc., a w innej 25 proc. — socjaliści będą się usiłowali z nią pogodzić.

Zresztą wśród nich samych niema wielkiej wiary w to, ażeby wogóle można obniżkę płac w obecnych warunkach wstrzymać. Sposób zaś, w jakiej prowadzą oni atak w tej sprawie, i postulaty, które wysuwają, robi cząsem wrażenie, że walczą namiętnie o coś, o czym wiedzą, że na serjo w tej formie przynajmniej nie grozi, a co potem będzie można zdyskontować jako ustępstwo Brüninga. Bardzo zaś być może, że ta część „Notverordnung“ która zawierać będzie przepisy dla utrzymania porządku w kraju, uważana będzie jako efekt hasła „zupacken“ (schwycić za łeb), rzuconego pod adresem rządu, a przeciwko narodowym socjalistom, przez całą lewicę. Ostatnie zresztą wywiady Hitlera mogły podzielać na nerwy również Brüningowi, widzącego nagle obok siebie jakby drugiego szefa nieoficjalnego rządu. W tych warunkach, o ile nie zajdą nieprzewidziane okoliczności, socjaliści mogliby się zdecydować na tolerowanie dalsze gabinetu Brüninga.

O kontrofensywie przeciwko hitlerowcom chodzi im bardzo. W akcji stworzenia jednolitego frontu przeciwko temu niebezpieczeństwu „Vorwärts“ wita również Hirsch-Dunckerowskie związki zawodowe i gotów nie odrzucić pomocy komunistów. „Kto przyjdzie, ten jest mile widziany“, woła.

Jednak nastrój w partji nie jest różowy. Czują oni, że mocno stracili grunt pod nogami. Przed tygodniem odbyła się tu wielka manifestacja antyhitlerowska „Reichsbanneru“ w tym samym „Sportpalastie“, w którym manifestowali hitlerowcy. Było pełno, chociaż nie tak jak u hitlerowców. W przeciwieństwie do zebrania „Ligi für Menschenrechte“, widziało się tu też prawdziwych Niemców. Byli również oklaski, była muzyka, mimo wszystko jednak nastrój nie osiągnął stopnia tak żywiołowego jak u hitlerowców. Zato sposób demonstracji i prowadzenia zebrania był bardzo podobny. I tu i tam ton nadawało wojskowe w gruncie rzeczy ujęcie. To samo wmaszerowa-

wanie przy dźwiękach muzyki chorągwi, tym razem czarno-czerwonozłoty, „Reichsbanneru“, komenda, mianowity tupot nóg wkraczających oddziałów, może nawet dłużej trwający, bo mam wrażenie, że „Reichsbanner“ odkomenderował ich więcej, niż hitlerowcy swoich „Sturmabteilungen“. Rzecz dziwna, że w Niemczech nawet republ. organizacje zupełnie przybierają formę wojskowe. W przeciwieństwie do hitlerowców, którym uniformy nosić nie wolno, „Reichsbanner“ był w pełnym mundurze. Przyznać również trzeba, że członkowie jego byli naogół młodsi i zdrowsi. Zato publiczność starsza, niż u hitlerowców.

Jest to niewątpliwie pewna siła. Czy dojdzie kiedyś między lewicą demokratyczną a hitlerowcami, między „Reichsbannerem“ i „Sturmabteilungen“ do próby sił? Inne słowo, czy istnieje możliwość rzeczywistej wojny domowej w Niemczech?

Ażeby to pytanie rozstrzygnąć, należy wziąć pod uwagę jeszcze jeden czynnik bardzo poważny. Jest nim „Reichswehr“ i jest także prezydent Hindenburg, którego roli się naogół nie docenia. Jest rzeczą niezwykłą, jak prezydent Hindenburg potrafił sobie wyrobić autorytet w narodzie niemieckim, i to zarówno na prawicy, jak i na lewicy, mimo że wbrew niej został wybrany. „Jest to człowiek do gruntu porządny („anständiger Mensch“) — powiedział do mnie niedawno w tych dniach pewien lewicowiec. — Pragnie on utrzymać za wszelką cenę porządek w kraju. Na żadne posunięcia, któreby ten porządek mogły zniszczyć, nie pójdzie“.

Z tem się też liczą rozmaite żywioły w kraju. Hitler, według zdania kół lewicowych, zdaje sobie sprawę z tego, że tak jak się dzisiaj sytuacja przedstawia, otwarty zamach mógłby go narazić na przeciwstawienie się Hindenburgowi, a co za tem idzie również „Reichswehrze“. Byłoby to krokiem zbyt ryzykownym. Mimo więc coraz silniejszego napięcia wewnętrznego w Niemczech, kontrasty wyładowują się w swoich głównych przejawach zawsze jeszcze na drodze legalnej.

Jerzy Drobniak.

Wielkopolska w obronie małżeństwa

Dzień wczorajszy, t. j. uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Panny Marji całą Wielkopolską przeżyła pod znakiem protestu przeciwko projektowi ustawy o prawie małżeńskim.

W myśl zarządzenia J. Em. ks. kardynała Prymasa we wszystkich kościołach archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej odprawione zostały uroczyste nabożeństwa błagalne o odwrócenie nieszczęścia, które gotuje naszemu krajowi opracowana przez Komisję Kodyfikacyjną ustawa o prawie małżeńskim.

To też z dziesiątków tysięcy ust plynęły wczoraj modły do Niepokalanej Królowej Polskiej z prośbą, aby uchroniła kraj nasz przed nieszczęściem, jakie mu grozi ze strony — przepojonego duchem bolszewickim — projektu prawa małżeńskiego.

W tej intencji celebrował w przastarzej katedrze poznańskiej uroczyste nabożeństwo J. Em. ks. kardynał Prymas. Kazanie na temat grożącego rodzinom i społeczeństwu niebezpieczeństwa wygłosił ks. infułat Kłos.

W kolegiacie farnej — przepelnionej tłumem wierzących — słowo Boże głosił ks. prał. Prądzyński.

We wszystkich kościołach po nabożeństwach błagalnych, na które stawili się organizacje i poczty sztandarowe, odśpiewano suplikacje oraz „Pod Twoją obronę“.

Według informacji które już zdołaliśmy otrzymać, po miastach, miasteczkach i wioskach odbyły się wczoraj po nabożeństwach popołudniowych tłumne zebrania, które poświęcono uświadomieniu ludności, jak wielkie niebezpieczeństwo dla narodu polskiego kryje się w projektowanej ustawie o prawie małżeńskim.

Wynikiem tych zebrań są rezolucje, które w jaknajenergiczniejszy sposób protestują przeciwko zamachowi na sakramentalny charakter małżeństwa i domagają się poszanowania zasad i wiary narodu polskiego.

Rezolucje te uchwalono w podniosłym nastroju zgromadzonych organizacji świeckich i kościelnych oraz całej ludności. Można twierdzić, iż katolicka ludność Wielkopolski zmanifestowała w dniu wczorajszym, iż w Polsce obowiązywać może jedynie prawo, zgodne z prawem Bożym.

Na granicy między drugą a trzecią Rzeszą

(Ciąg dalszy ze strony 1-ej).

jenrej. Zmienione zostały jedynie nazwy poszczególnych formacji i tak, 2-3 „Trupp” stanowią „Sturm”, który odpowiada dawniejszej kompanii. Kilka „Sturmów” stanowią „Sturmabann” składający się z 300-600 ludzi, a odpowiadający dawniejszemu bataljonowi. 3 Sturmabann stanowią „Strandarte”, licząca od 1000-3000 ludzi. Kierownik takiej „Standarty” odpowiada dawniejszemu dowódcy pułku.

Przewidziane są nawet brygady i dywizje „legalnej brązowej armii”.

„Notverordnung”

Berlin, 9. 12. W godzinach wieczornych prez. Hindenburg podpisał nowy dekret, którego ogłoszenie odroczone do środy.

Berlin, 9. 12. (Tel. wł.). Według dotychczasowych informacji, nowy dekret prezydenta Rzeszy, obejmujący 47 stron druku, składać się będzie z 4 części.

Pierwsza dotyczy zagadnienia zniżki cen węgla, żelaza i nawozów sztucznych, przyczem wszystkie ceny, ustalone umowami kartelowymi, obniżone będą o 10% w stosunku do stawek, będących w użyciu w dniu 1 lipca 1931 roku. Dalej obniżenia stawek przewozowych na kolejach Rzeszy oraz komunikacji miejskiej od dnia 16 grudnia b. roku, zniżki taryfy pocztowej, zniżki opłat za gaz i elektryczność, czynszów mieszkalnych, przyczem zniżka w starych budowlach sięgać będzie do 10%, w nowych zaś będzie dochodziła do 15%. Rząd oblicza, iż zarządzenie to przyniesie lokatorom, zamieszkałym w starych budowlach ulgę na ogólną sumę 500 milionów marek. Dla przeprowadzenia akcji zniżkowej mianowany ma być specjalny komisarz Rzeszy. Na stanowisko to upatrzony jest burmistrz Lipska, Gördeler. Komisarz ten, upoważniony, będzie również do przeprowadzenia zniżki opłat rejentalnych, adwokackich i lekarskich.

Druga część dotyczy redukcji zarob-

ków robotniczych i pensyj urzędniczych. Z dniem 1 lutego 1932 roku pensje zasadnicze urzędników państwowych i samorządowych obniżone będą o 9%, pensje zaś funkcjonariuszów niższych i urzędników odpowiednich przedsiębiorstw o 10%. Pensje i zarobki przedsiębiorstw prywatnych wprowadzone mają być do poziomu z 10 stycznia 1927 roku. Dekret kładzie szczególny nacisk na przeprowadzenie zniżki płacy w górnictwie.

Cały wyżej określony aparat służy rzekomo tylko dla celów agitacyjnych i dla bezpieczeństwa partji.

Trzecia część dotyczy zabezpieczenia równowagi budżetów przede wszystkim przez wspomniane redukcje wydatków personalnych przez podniesienie podatku obrotowego z 0.85 na 2%, przyczem wyłączone są tylko produkty żywnościowe, następnie przez redukcje świadczeń społecznych niektórych aż do 20%.

Czwarta część zawiera szereg postanowień o charakterze politycznym, zmierzających do utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego, między innymi przed podniesieniem kar w wypadku zdrady stanu, konfiskaty broni, posiadanej przez ludność cywilną, kontrolowania produkcji broni, zakazu noszenia mundurów partyjnych przez organizacje. Stosowne rozporządzenie wykonawcze, określające do jakich stronnictw politycznych odnosić się będzie zakaz mundurów, wyda minister spraw wewnętrznych Rzeszy.

które, ze względu na legalność, noszą jedynie inne nazwy i to: „Untergruppe” i „Gruppe”. Prócz wyżej wymienionych jednostek, określanych krótko „SA” istnieją formacje „SS” czyli „Schutzstaffel”. Są to przyszłe szeregi policji „trzeciego Reichu” oraz grupy samochodowe i lotnicze. Istnieje również szef sztabu, generalni inspektoria oraz adjutant i referenci sztabu.

dwutygodniowych i z czasem ustąpią miejsca trajektowi, który przewozić będzie całe pociągi kolejowe.

Sp. dr. Władysław Hedinger

W wczorajsze święto w południe zasnął na wieki po długich, ciężkich cierpieniach sercowych ś. p. dr. Władysław Hedinger.

Zmarił, syn ś. p. Henryka Hedingera, dyrektora Banku Kwilecki, Potocki i Ska, ukończywszy gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu, poświęcił się studjom ekonomicznym, a po ich ukończeniu zdał egzamin doktorski w Monachium. Powróciwszy do rodzinnego miasta, wstąpił do Banku Kwilecki, Potocki i Ska, równocześnie zaś — było to w ostatnich latach przed wybuchem wojny — rozwinął nader żywą działalność w różnych organizacjach społecznych, szczególnie takich, które skupiały młodzież; w czasach tych społeczeństwo ówczesnego zaboru pruskiego nie było politycznie tak rozdzielone, jak jest dzisiaj, niemal wszyscy stanowili jednolity front w walce na śmierć i życie z Niemczyzną.

Z wybuchem wojny śp. Władysław powołany został przymusowo do wojska niemieckiego, po wojnie zaś osiadł jako kupiec zbożowy w Lublinie, skąd go powołano na stanowisko dyrektora Państwowego Banku Rolnego w Poznaniu; w zeszłym roku przeniesiono go na takie samo stanowisko do Lublina.

Nurtująca go od szeregu lat ciężka choroba sercowa powaliła ś. p. Władysława z początkiem listopada na łóżko boleści, z którego już się nie podniósł. Zgaśł prawdziwie przedwcześnie, skończywszy zaledwie 45 lat życia, osierocając żonę p. Annę z Szyftrów i sześcioro nieletnich dzieci. Zgon jego oplakują również siostra nieboszczyka p. Janowa Cynkowa oraz dwaj bracia, prezes poznańskiej rady miejskiej Witold i inż. Stanisław Hedinger. Ciężki ich smutek podzielać wszyscy ci, którzy znali ś. p. Władysława i mieli doń przywiązanie dla jego zalet charakteru, dla jego serdeczności i pogodnego usposobienia.

Niech odpoczywa w pokoju wiecznym!

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.88 — 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach — zł., gotówką — zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.26 do 173.52 zł., gotówką 172.92 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 9. 12. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg. (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69,95 kg. (119,1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74,8 kg. (127,1 f. w. h.); 4) pszenicy pomorskiej 74,35 kg. (126,4 f. w. h.); 5) jęczmienia pozn. i pom. a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa pozn. i pom. 43,55 kg. (74,1 f. w. h.).

Ceny transakcyjne
 Żyto 600 tonn par. Poznań 27.25
 Usposobienie spokojne.
 Pszenica 75 tonn par. Poznań 24.75
 Usposobienie spokojne.

Ceny orientacyjne
 Jęczmień a) 64-66 kg. 20.75-21.75
 Jęczmień b) 68 kg. 22.25-23.25
 Usposobienie słabe.
 Jęczmień browarowy 25.50-27.00
 Usposobienie słabe.
 Owies 24.25-24.75
 Usposobienie spokojne.

Mąka żytnia 65% w/w 39.50-40.50
 Usposobienie spokojne.
 Mąka pszenna 65% w/w 37.25-39.25
 Usposobienie spokojne.

Otręby żytnie 17.25-17.75
 Otręby pszenne 15.75-16.75
 Otręby pszenne (grube) 16.75-17.75
 Rzepak 34.00-35.00
 Gorczyca 35.00-42.00
 Groch Victoria 25.00-29.00
 Groch Folgera 30.00-34.00
 Ziemiaki fabr. za kilo % 0.00-0.21
 Słoma luźna 3.50-3.75
 Słoma prasowa a 5.00-5.50
 Siano luźne 6.00-6.50
 Siano luźne nadnoteckie 7.80-8.30
 Siano prasowane 9.00-9.50
 Makuch liany 36-38% 30.00-32.00
 Makuch rzepakowy 36-38% 22.00-23.00
 Makuch słonecznik 46-48% 23.00-24.00

Ogólne usposobienie spokojne.
 Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 60 tonn, pszenicy 30 t., owsa 60 tonn, grochu „Victoria” 15 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 9. 12. 1931 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana. Obroty były średnie, jednakże doszło do dość licznych notowań.

Z papierów procentowych notowała 5% pożyczka konwersyjna 40.—, 39.75 w placeniu, z obligacji Komunalnej handlowano 8% obligacje m. Poznania 1926/27 i 29 r. po 92% w transakcjach, pozatem płacono za 8% listy zastawne Zach. Pol. T-wa 90.—. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. poszukiwano 8% listy dolarowe amortyzacyjne po 67.— oraz 4% listy zastawne konwert., które się ponownie obniżyły, po 27.—, zaś 6% listy żytnie handlowano po 14.25 — 14.—, 14.25 w transakcjach.

Z akcyj bankowych względnie przemysłowych notowano jedynie Herzfeldy po 12.— w placeniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
 (Kurs w procentach nominalu):
 5% Pożyczka konwersyjna 40.— 39 3/4 % P.
 8% obligacje miasta Poznania z 1926 r. 92% +
 8% obligacje miasta Poznania z 1927 r. 92.— % +
 8% obligacje m. Poznania z 1929 r. 92% +
 8% listy zastawne Zach. Pol. Tow. Kredyt. Mięsk. w Poznaniu 90% P.
 8% listy dolarowe w zlocie amortyzacyjne 67% P.
 4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kred. 27% P.

(Kurs w złotych)
 6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 14.25 14.— 14.25 +
 Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 9. 12. 1931 r.

Waluty **Gotówka**
 Dolary St. Zjedn. tr.: 8.90, sp.: 8.92, kup.: 8.88.

	Dewizy:		kup.
	trans.	sprzed.	
Belgia	124.10	124.41	123.79
Gdańsk	173.70	174.13	173.27
Holandja	360.50	360.90	359.10
London	29.50	29.58	29.42
Nowy Jork czek	8.921	8.941	8.901
Nowy Jork kabel	8.927	8.947	8.907
Parwz	34.97	35.06	34.88
Szwajcaria	173.70	174.13	173.27
Wiochy	45.95	46.07	45.83
Berlin	205.00		

Tendencja mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poź bud.	30.50
4% poź inw szt. ser.	84.25
4% prem dol.	42.25
5% poź konw.	41.00
7% poź stabil.	52.00 52.25

Tendencja na pożyczki niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski	101.00-103.00
Lilpop	0.00-13.25

Tendencja mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejste za 1000 kg.

reszta za 100 kg

Berlin, 9. 12. 1931 r.

Pszenica march. 75-76 kg	215.00-217.00
i dalej sp.	Tendencja słaba.
Pastewna pszenica march. 70-71 kg	193.00-195.00
i dalej sp.	Tendencja słaba.
Pszenica march. 75-76 kg. fr. stątek Berlin tr.	0.00-225.00
Tendencja słaba.	
Pszenica ze srodek Niemiec 75-76 kg. cif Berlin sp.	0.00-225.00
Tendencja słaba.	
Żyto march 72-73 kg. i dalej sp.	192.00-195.00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień	152.00-164.00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	147.00-151.00
Tendencja słabsza.	
Owies march	134.00-142.00
Tendencja natychm. zał. spokojna, późniejsza dostawa słaba.	
Mąka pszenna	27.80-31.50
Tendencja słaba.	
Mąka żytnia 70%	26.50-28.50
Tendencja słabsza.	
Ospa pszenna	9.80-10.20
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	10.25-10.75
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	23.00-30.00
Groch drobny ładalny	24.00-27.00
Groch pastewny	17.00-19.00
Peluszka	17.00-19.00
Bób	16.50-18.00
Wyka	17.00-17.20
Lubin niebieski	11.00-12.50
Lubin żółty	13.00-15.00
Kuchy lniane 37%	12.20-12.40
Kuchy z orzecha ziemnego	12.20-12.30
Kuchy mielone (maczka)	12.20-12.30
Wytłoki suche paryt Berlin	6.10-6.20
Srót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	0.00-10.50
Srót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	0.00-11.00
Płatki ziemniaczane	12.50-12.70
łącznie z workiem.	
Ogólna tendencja osłabiona.	

Zapisz się na członka wspierającego T. G. L., roczna składka 12 zł. kwartalna 3 zł.

Organ Watykanu o Kostku-Biernackim

Cita del Vaticano, 8. 12. (Kat. Ag. Pras.) „Ossevatore Romano” zamieszcza wiadomość, że opinia publiczna w Polsce przyjęła z wielkim oburzeniem ukazanie się książki płk. Kostka-Biernackiego, wojewody nowogrodzkiego p. n. „Djabł Zwycięzca”. Książka ta dyszy nienawiścią do Kościoła katolickiego i do religji w ogóle. Autor przeciwstawia Bogu moce

piekielne, które zwyciężają. Prawa moralne depce się. Bohaterowie tej książki, to są lotry prostytutki, degeneracji. Nie brak też aluzji obraźliwych pod adresem Stolicy Apostolskiej. Ukazują się ostre protesty przeciwko tej bezwstydną książce w wysokim stopniu kompromitującej urząd, który autor sprawuje.

Nowe odkrycia w bazylice wileńskiej

Wilno, 9. 12. (PAT). W Bazylice wileńskiej dokonano nowego odkrycia. Badając fundamenty między 4-tym a 5-filarem od strony prawej nawy bocznej natrafiono na sklepienie grobowca, przeznaczonego na jedną trumnę.

Z pod gruzów, któremi krypta była częściowo zasypana, wydobyto kilka fragmentów renesansowych płyty nagrobkowej z czerwonego marmuru, pochodzącej, jak świadczą szaty i in-pochodzenia, z nagrobka biskupa. Poza akcesoria, z nagrobka biskupa. Poza tym w gruzach odnaleziono fragment płyty z czarnego marmuru oraz kilka

fragmentów gruzów i profiliów marmuru.

Pod gruzami znaleziono kościec człowieka w starszym wieku, resztki szat i okucie żelaznej trumny oraz 2 pierścienie złote, z których jeden jest pierścieniem biskupim. Badania odnalezionych szczątków i przedmiotów będą prowadzone w najbliższym czasie.

O ile już dziś można sądzić, odkryty grobowiec i fragmenty nagrobka należą do biskupa Walerjana Protasewicza, zmarłego w r. 1580.

Otwarcie linii okrętowej Szwecja-Polska

Gdynia, 9. 12. (Tel. wł.). W dniu dzisiejszym przybył tutaj z Karlskrony po raz pierwszy szwedzki statek pasażersko-towarowy „Borgholm” (500 t), który zainaugurował stałą linię okrętową Szwecja — Polska.

Statek „Borgholm”, należący do wielkiego szwedzkiego towarzystwa żeglugowego „Swedish American Line” z siedzibą w Götheborgu, kursować będzie między Karlskroną i Gdynią w odstępach dwutygodniowych. Podróż w jedną stronę trwa 15 godzin i kosztuje w pierwszej klasie niecałe 100 zł.

Na statku „Borgholm”, dowodzonym przez kapitana E. Gunnara Idfeldta, przybyli ze Szwecji: przedstawiciel „Swedish American Line”, p. Lunden, prezes izby handlowej szwedzko-polskiej w Sztokholmie p. Isberg, przedstawiciel polskich organizacji gospodarczych we Szwecji p. Brodaty, oraz kilku dziennikarzy. W Gdyni przygotowano im bardzo serdeczne przyjęcie. W południe Szwedzi urządzili na statku śniadanie, w którym wzięli udział dyrektor Urzędu Morskiego p. Poznański,

komisarz rządu w Gdyni p. Zabierzowski, honorowy konsul szwedzki w Gdyni i prezes tutejszej Izby handlowo-przemysłowej p. Korzon i inni. W licznych toastach podkreślono konieczność zaciągnięcia węzłów przyjaźni pomiędzy Szwecją i Polską. Szczególnie serdecznie przyjęto przemówienie dyr. Lundena, który przywiózł od prezydenta miasta Karlskron, konsula Forssberga, serdeczne pozdrowienia dla miasta Gdyni.

O zainteresowaniu, którem Szwecja darzy linię okrętową z Polską dowodzi fakt, że w Karlskronie, gdzie ogólna liczba mieszkańców nie przekracza 27 tysięcy, zebrało się wczoraj pięć tysięcy osób, żeby pożegnać statek „Borgholm”, odchodzący do Gdyni.

Wyrazić należy nadzieję, że nowa linja istotnie przyczynić się może do bardziej ożywionego ruchu pasażerskiego pomiędzy Polską i Szwecją i wnioskujeć można, że w krótkim przeciągu czasu statki na linii Gdynia — Karlskrona i odwrotnie kursować będą jeszcze częściej, aniżeli w odstępach

Jeszcze w sprawie pożyczki francuskiej z roku 1924

Po obradach francuskiej Izby Deputowanych z dnia 27 ub. m., w których poruszano m. in. sprawę kredytów i pożyczek francuskich dla państw innych, pojawiła się — jak wiadomo — w niektórych pismach polskich wiadomość o 216 milionach franków, udzielonych przez Francję jako pożyczka Polsce. Wiadomość była podana tak, jakby obecnie Francja pożyczka Polsce 216 milionów franków. Stwierdziliśmy już, że to doniesienie jest mylne.

Ze sprawozdania pism francuskich z tego posiedzenia Izby Deputowanych, („Le Temps“ nr. 25663) wynika, że rozprawa w tym przedmiocie wypłynęła raczej nieoczekiwanie, doczepiona do będącej na porządku dziennym sprawy kredytów na t. zw. outillage national, czyli na inwestycyjne roboty publiczne. Pierwszy mówca p. Auriol, socjalista, przeniósł jednak rozprawę na grunt inny, twierdząc, że wydatki na inne cele zmniejszyły zapasy skarbowe, które mogłyby być użyte na te roboty. W ten sposób wypłynęła także sprawa pożyczek dla państw innych.

Podstawą rozprawy było pismo ministra finansów p. P. E. Flandina do przewodniczącego komisji skarbowej Izby Deputowanych p. Malvy'ego z dnia 19 listopada b. r. Pismo to było odpowiedzią na pismo sprawozdawcy generalnego komisji p. Lamoureux z 9 ub. m. i przewodniczącego p. Malvy'ego z 13 ub. m. Sprawozdawca komisji za pośrednictwem przewodni-

czącego prosił ministra o szczegółowe zestawienie kredytów, udzielonych przedsiębiorstwom prywatnym lub rządowi obcym ze skarbu państwa. Pismo p. Flandina z 19 ub. m. podaje właśnie to zestawienie, mianowicie w I-szej części dla przedsiębiorstw komunalnych francuskich, w drugiej dla rządów obcych, w trzeciej dla kilku banków.

Otóż w części zestawienia, dotyczącej pożyczek zagranicznych, powiedziano:

A. — Pożyczki w rachunkach bieżących, przewidziane przez osobne ustawy z 2 stycznia 1924:

1. Polska: wysokość na dzień 31 października 1931, po strąceniu zwrotów już dokonanych (cyfry sprostowane): 216,3 miliona franków. Poręką stanowią: 1. roczna rata amortyzacyjna kopalni państwowych na Górnym Śląsku, 2. dochody brutto lasów państwowych okręgów Torunia i Bydgoszczy. Procent: 5. Warunki spłaty: na lat 15 od chwili urzeczywistnienia kredytów.

2. Jugosławia: 263,3 milj. fr. (szczegóły).
B. — Pożyczki udzielone podczas ostatniej sesji w obradach parlamentarnych:
1-o Jugosławia w październiku 1931: 250 milj. fr. na 3 proc. (szczegóły).
2-o Węgry w sierpniu 1931: 354 milj. na 5% proc. (szczegóły).

Dokument ten jest jedyną dosłownie podaną częścią rozprawy. Wynika zeń, że o Polsce jest mowa tylko w dziale dawnych pożyczek z r. 1924, a nie nowych z lata i jesieni 1931.

ciel" — Po odegraniu przez zespół orkiestry pod batutą p. Burego „Hymnu Młodych“ przewodniczący wydziału powiatowego p. Maciejewski odczytał rezolucję, przyłączającą się do ogólnych protestów przeciwko projektowi prawa małżeńskiego.

Nastąpiła deklaracja p. Zygi „Hasło Młodych“. — Poczem poseł Piestrzyński w dłuższym referacie zebrał w szeregach cele i zadania Obozu Wielkiej Polski. Przemówienie było żywo oklaskiwane.

Po odegraniu hymnu państwowego zakończono uroczyste zebranie, które niewątpliwie przysporzy dalszych zwolenników temu coraz lepiej rozwijającemu się ruchowi, kroczącemu celowo do lepszej przyszłości. (br.)

Wczoraj, dnia 8 b. m., odbył się w Grodzisku I. Zjazd Obozu Wielkiej Polski pow. grodziskiego. Na zjazd zjechały delegacje placówek pow. grodziskiego i z powiatów okolicznych. Zjazd rozpoczął się raportem, poczem członkowie O. W. P. udali się do miejscowego kościoła na nabożeństwo. O godz. 1,30 po południu zebrał się uczestnicy zjazdu w sali „Strzelnicy“, którą wypełnili wraz z zaproszonymi gośćmi po brzegi. Na sali i w przyległych lokalach zebrało się około 1000 członków O. W. P. Obrady rozpoczęły raportem, który odebrał referent organizacyjny O. W. P. red. Feliks Fikus od kierownika powiatowego wydziału O. W. P. p. dr. Mikołajczaka. Następnie chór O. W. P. odśpiewał „Hymn Młodych“, poczem red. Fikus wygłosił obszernie przemówienie programowe, kończąc odebraniem przyrzeczenia organizacyjnego od nowych 70 członków przeważnie z wiejskich placówek pow. grodziskiego. Po zebraniu odbyła się odprawa organizacyjna kierowników placówek.

Zjazd wykazał, że ruch narodowy wśród młodego pokolenia pow. grodziskiego tężeje z dnia na dzień i rozrasta się wręcz żywiołowo mimo sztykan i trudności.

Niezatwierdzeni członkowie magistratu

Wieleń, n/Not., 7 listopada. Onegdaj odbyło się posiedzenie tut. rady miejskiej, na którym zostali wprowadzeni w urząd jako komisarzyczni członkowie magistratu pp. Arnold Sommer i Stefan Rybak.

Przebieg posiedzenia był przygnębiający wskutek tego, że poprzednio już wybrani przez radę miejską i to dwukrotnie na członków magistratu pp. Jan Kita i Jan Mańczak, cieszący się zaufaniem tutejszego obywatelstwa i znani ze swej dobrej opinii, którzy urząd członków magistratu już poprzednio piastowali przez 6-letni okres czasu dla dobra miasta, nie zostali jednakże przez wyższe władze zatwierdzeni.

Obaj niezatwierdzeni jako członkowie magistratu są zwolennikami Stronnictwa Narodowego. Wśród obywatelstwa tutejszego panuje z tego powodu zrozumiata niezadowolnienie. A.

Konfiskata „Gazety Bydg.“

Nr. 284 narodowej „Gazety Bydgoskiej“ na 8 b. m. został skonfiskowany za podanie listu senatora dr. Motza, wyśtosowanego do sądu jako zeznanie w procesie przeciw posłom „Centrolewu“. Konfiskata nastąpiła na zasadzie § 131 kodeksu karnego (rozszerzenie zmyślnych faktów celem wywołania pogardy dla urzędów państwowych). — Ten sam list drukowały poprzednio inne pisma, w szczególności warszawskie, i nie uległy konfiskacie.

Wynik wyborów do senatu irlandzkiego

Dublin, 9. 12. (PAT.) Odbyły się wybory uzupełniające do senatu, które zgodnie z konstytucją Irlandji odbywają się co 3 lata, celem odnowienia wygasających mandatów.

Na 23 opróżnionych miejsc stronnictwa wystawiły 28 kandydatów. Wynik głosowania był dość niespodziewany. Stronnictwa rządowe straciły dwa miejsca, niezależnie jedno, farmerzy jedno, natomiast stronnictwo republikańskie powiększyło swój stan posiadania w senacie o 4 przedstawicieli. Dotychczas republikańskie posiadały w senacie stale mniejszą ilość głosów niż ta, którą winni rozporządzać w stosunku do swojej liczebności w izbie niższej. Obecnie nierówność ta została zniesiona.

NADZWYCZAJNA OKAZJA!
Tylko w grudniu
Portfel Skórzany
jako premia gwiazdkowa.
Za 25 wieczek! Za 25 wieczek!
od pudełek tutek (Gilz)
ALTESSE
MOKKA-PEŁNOWATKI
Pn 589

Min. Zaleski w Londynie

Londyn, 9. 12. (Tel. wł.) „Times“ w związku z dzisiejszym przyjazdem do Londynu min. Zaleskiego stwierdza, że wizyta jego nie ma nic wspólnego z kwestją taryf celných. Polski min. spr. zagr. przyjeżdża do Londynu, aby omówić z Simonem bieżące zagadnienia międzynarodowe, w szczególności kwestję rozbrojenia.

Niedomagania starości

w różnych formach usunąć dziś można przez zastosowanie joachimstalskich **okładów radowych „Radiumchema“**, zalecanych przez największe powagi lekarskie przy reumatyzmie ischiasie, sklerozie, zapaleniu stawów i nerwobólach. Żądajcie bezpłatnych prospektów: „RADIUMCHEMA“. Warszawa, ul. Śniadeckich 22, tel. 8-83-11. np 7060

Koda „Przemysłowa“ jest doskonałą dla całej rodziny
Paulina

Pw. 85 037-1102

Zapobiegajcie chorobom!
Hasło to, obiegające całą kulę ziemską, wzywające wszystkie kulturalne społeczeństwa do walki z odwiecznym wrogiem ludzkości, chorobami zmobilizowało wszystkie twórcze umysły lekarskie do przeciwdziałania szerzącemu się złu jedynym, wg dzisiejszego stanu wiedzy, wypróbowałym i zapobiegającym wszelkim infekcjom w jamie ustnej i krani, gdzie najłatwiej się lokują zarazki grypy, anginy, dyfterytu, szkarlatyny, odry, est. środek zapobiegawczy **Paramint „Erbe“**.
Paramint „Erbe“ są to tabletki o przyjemnym smaku i zapachu, rozpuszczane kilka razy dziennie w ustach w ilości 1-2 pastylek zapobiegają infekcji.
Paramint „Erbe“ stanowią też skuteczny środek dezynfekcyjny wszędzie gdzie zachodzić może obawa zakażenia podczas epidemji, tak w domu jak i szpitalach, szkołach i t. d. **Paramint „Erbe“** chroni przed gripą, przeziębieniem, katarem.
Pw 8 494-3 937 Dr L. K.

PRASA

organ Polskiego Związku
Wydawców Dzienników i Czasopism
Czasopismo poświęcone sprawom wydawniczo-prasowym pod redakcją Stanisława Kauzika.

WYSZEDŁ Z DRUKU zeszyt podwójny 10.

Zawiera artykuły: Franciszka Głowińskiego — „Z zagadnień gospodarki wydawniczej“, Witolda Gielżyńskiego — „Czytelnictwo pism polskich“, Władysława Wolerta — „Prasa Sowiecka“, Marianna Grzegorzycy — „Budzet P. A. T.“, Michał Wajnryba — „Ogłoszenie wiadomości prasowych przez radio w Niemczech“, Józefa Bero — „O „Nowinach“, „Relacjach“ i „Awizach“ z XVII wieku, N. I. — „Place drukarzy zagranicą“, S. p. Ernest Luniński, oraz działy następujące: Życie organizacyjne, Z działalności Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism, Z działalności Syndykatów i Dziennikarzy, Kronika krajowa: z życia Prasy, z rejestru handlowego, Rynek Prasowy, Przegląd Ustaw i Rozporządzeń Sądowych, Przegląd prasy: z procesów sądowych, z procesów prasowych, z procesów prasowych, Kronika zagraniczna, Przegląd piśmiennictwa: rozbiory i sprawozdania; bibliografja.

Objętość zeszytu 24 strony. Cena 150. Do nabycia we wszystkich większych księgarniach i u sprzedawców kolejnych, „Ruch“, na większych dworcach kolejnych oraz w administracji „Prasy“ Warszawa, Krakowskie Przedmieście 40 m 11, tel. 540-00. Konto P. K. O 18 606. Prenumerata roczna „Prasy“ wynosi zw 12 237 12 zł.

A. Piasecki S. A.
dw 7087

Sprawa znieważenia duchowieństwa przez b. wojewodę Lamota i tow. „sanac.“

Księża oskarżyciele wnieśli do sądu grodzkiego w Toruniu przez swego zastępcę p. adw. dr. Ossowskiego, następujące pismo:

„Gdy władza zwierzchnia usunęła oskarżonego Wiktora Wronę-Lamota ze stanowiska wojewody pomorskiego, w czem można dopatrywać się przekreślenia, a conajmniej przerwania pasma publicznych jego na Pomorzu wystąpień, w których mieszczą się również niesłychane groźby i obelgi w mowie i w prasie przezeń rzucane na pomorskie duchowieństwo katolickie, które to obelgi są przedmiotem skargi sądowej przeciwko oskarżonemu Wiktorowi Wronie - Lamotowi i tow. —

księża oskarżyciele prywatni wobec dymisji danej oskarżonemu — cofają miniejszem wniesioną skargę sądową i to nie tylko co do oskarżonego Wiktora Wrony - Lamota, ale i co do współoskarżonych: redaktora „Dnia Pomorskiego“ St. Nowakowskiego i wydawcy inkryminowanej broszury, Adama Piskozuba - Brzega, w przekonaniu, że ci ostatni działali pod wpływem oskarżonego Wiktora Wrony - Lamota.

- (—) Ks. prob. Kupczyński, Tczew.
- (—) Ks. kanonik i dziekan Łosiński, prob. i poseł na Sejm, Sierakowice.
- (—) Ks. prałat dr. Działowski, Pieniążkowo.
- (—) Ks. prałat Wysięcki, Toruń.
- (—) Ks. prałat Gulgowski, Kielbasin.
- (—) Ks. dziekan Michnowski, Mszano.
- (—) Ks. dziekan Łowicki, Niedźwiedz.
- (—) Ks. prob. Majka, Kazanowice.
- (—) Ks. prob. Felski, Szywałd.
- (—) Ks. prob. Zakryś, Wąbrzeźno.
- (—) Ks. prob. Puppel, Kowalewo.
- (—) Ks. prob. Heese, Szembruk.
- (—) Ks. prob. Gruening, Brusy.

- (—) Ks. prob. Wrycza, Wiele.
- (—) Ks. prob. Hoffmann, Grabowo.
- (—) Ks. prob. Świeczkowski, Czarze.
- (—) Ks. prob. Pronobis, Swarzewo.
- (—) Ks. prob. Kręcki, Stara Kiszewa.
- (—) Ks. prob. Kręcki, Strzelno Pom.
- (—) Ks. Hamerski, Wtelno.
- (—) Ks. redaktor Chudziński, Pelplin.

Jak się dowiadujemy, ks. senator Bolt, wymieniony imiennie przez oskarżonego p. Wronę - Lamota, swej skargi nie cofnął, ale ją jeszcze rozszerzył na treść taką, jaką ogłoszono zaraz po inkryminowaniu przemówieniu p. Wiktora Wrony - Lamota w „Głosie Wąbrzeskim“ i w „Głosie Pogranicza“. W tych pismach „sanacyjnych“ referowano słowa p. Wrony - Lamota m. in., jak następuje dosłownie:

„Niewiele ona (t. j. konferencja u ks. biskupa chełmińskiego) przyniosła, ale okres wyborczy obfitował w taką ilość nieprzywoitych wybrzyków ze strony duchownych ze stosunek rządu do owych jednostek, nadużywających sukni duchownej musi być poddany rewizji i ku ich największej szkodzić będzie zmieniony. Ponad głowami panów uprzedzam i ostrzegam. Ludność, która już w niejednym wypadku modli się za swych ojców duchownych, którzy błądzą, by im Bóg przywrócił rozsądek, wreszcie przejdzie ponad głowami księży. Z tego miejsca (z sali zebrania legionistów w Toruniu) rzucam to ostrzeżenie!“

Według tego pierwotnego, nieoprawionego sprawozdania prasy „sanacyjnej“, wyrażał się p. Wrona - Lamot m. in. o rodowitych Pomorzanach, jakoby mieli „zakute lby“ i jakoby politycznie „chodzili po czworakach“.

Ks. senator Bolt powołuje na świadka uczestnika zebrania, na którym przemawiał p. Wrona - Lamot.

Zywiolowy rozrost szeregów O. W. P.

Na wielkiej akademji w Gnieźnie — Zjazd powiatowy w Grodzisku

Gniezno, 9 grudnia. W dniu wczorajszym odbyła się tu uroczystość pięciolecia Obozu Wielkiej Polski. Rano odprawiona została msza św. w katedrze. W czasie nabożeństwa różne utwory muzyczne wykonał członkowie Obozu. Po obiedzie wielka sala hotelu Europejskiego zapelniała się po brzegi nie tylko członkami z Gniezna, Klecka i in. placówek,

ale również starszem społeczeństwem różnych warstw. Obecnych było zgórą 800 osób. Tlumne zebranie świadczyło dobitnie o znaczeniu obozu.

Uroczyste zebranie rozpoczęło się od raportu. Odebrał go delegat Komitetu O. W. P. Dzielnicy Zachodniej, poseł Ryszard Piestrzyński z Poznania, który, przyjmując raport, powitał Młodych hasłem „Młodzi Czujaj-

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili Slepota

W urzędowej „Polsce Gospodarczej” ukazał się artykuł wstępny, pióra p. C. P., w którym autor w przedziwny sposób wykazuje, iż same koła gospodarcze domagają się... interwencjonizmu państwowego. Czytamy mianowicie:

„W Polsce wytworzyła się obecnie taka sytuacja, że nawet te czynniki gospodarcze, które najdrobniejszą ingerencją rządu w stosunki gospodarcze uważają za czynnik balastowy i określają ją mianem etatyzmu, teraz bardzo często zwracają się same do rządu, prosząc o wydanie tych lub innych zarządzeń, któreby działały... jako czynnik walki przeciwko pewnym ujemnym w ich rozumieniu objawom bieżącego okresu. Jest to zupełnie zrozumiałe i naturalne, że życie gospodarcze widzi w ciężkim okresie w rządzie swego orędownika i opiekuna.”

Co za kazuistyka! A więc: nawet dawni przeciwnicy etatyzmu obecnie, w dobie kryzysu, domagają się interwencji ze strony państwa! Wszak, cytując słowa pana C. P. — „reakcja ta objawia się w apelowaniu do czynnika rządowego o pomoc w postaci najróżnorodniejszych ingerencji w stosunki gospodarcze...: handel domaga się ułatwień w obrocie handlowym... pracodawcy występują z żądaniem... obniżki świadczeń socjalnych” itd. Czyż to nie świadczy, wydaje się pytać pan C. P., że koła gospodarcze nawróciły się na interwencjonizm?

Jeszcze raz: co za kazuistyka! Koła gospodarcze ustosunkowują się do rzeczywistości takiej, jaką ona jest rzeczywiście. Wobec zwracają się do rządu nie jako do swego „orędownika i opiekuna”, ale jako do czynnika, który wywołał rozedmę budżetową, jako do sprawcy etatyzmu (tj. jako do właściciela przedsiębiorstw państwowych), jako do interwencjonisty, który skomplikował tysiącami przepisów życie gospodarcze, jako do autora niezyciowych instytucji socjalnych itd. I domagają się, aby interwenjował. — Ale, na miłość boską!, nie w kierunku dalszego etatyzowania, lecz przeciwnie: w kierunku odwrotu od obecnych wybuchających form interwencjonizmu!

Kto tego nie pojmuje, kto nie rozumie, że kryzys gospodarczy jest zarazem przesileniem w stosowaniu metod skrajnie interwencjonistycznych, a raczej: nadmiernie etatystycznych, ten popełnia wielki błąd. My twierdzimy, że etatyzm zabagnił położenie gospodarcze, zaś p. C. P. i jemu podobni „oficjalni ekonomiści” zapewniają, iż etatyzm umożliwi nam wybrnięcie z sytuacji. Jak widzimy, dzieli nas różnica zdań diametralnie przeciwnych. Po przeczytaniu artykułu p. C. P. i po naszkicowaniu myśli powyżej spisanych, przyszlizmy do przekonania, że nasi etatyści, rozumując w krytykowany sposób, sami sobie kopią grób. Albowiem:

Etatyzm ma skłonność unicestwiania samego siebie. Stawia sobie jako cel rozszerzenie zakresu działania państwa. Osiągnięcie tego celu uwarunkowane jest dostarczeniem państwu przez społeczeństwo środków w dostatecznej mierze. Tylko z zasobnego społeczeństwa państwo może wydobyc znaczne sumy, potrzebne dla urzeczywistnienia szeroko zakrojonych celów państwowych. Natomiast w razie zubożenia społeczeństwa nadmiernymi podatkami (czego jesteśmy świadkami w Polsce), z biegiem czasu musi dojść do ściśnienia zakresu działania państwa, choć zamierzenia wprost przeciwnie były punktem wyjścia rozwoju wypadków.

Etatyści polscy tego nie rozumieją. Tem gorzej dla nich, tem lepiej dla nas.

Krótkie informacje gospodarcze

— Zapoczątkowany ostatnio przywóz bydła polskiego na rynek szwajcarski rozwija się w dalszym ciągu. W tych dniach nadszedł nowy transport, przeznaczony dla Berna.

— Przybyły do Genui ostatnio przesyłki złota w sztabach, zakupione na rachunek Banca d'Italia na rynku amerykańskim. Jak wiadomo, Instytut emisyjny włoski w dalszym ciągu obniża ilość walut rezerwowych, a powiększa stale zapasy złota.

— Senat francuski w dniu 26 listopada przyjął projekt ustawy o nowych clach od obuwia. Termin wejścia w życie nowej ustawy jeszcze nie jest ustalony.

— Najstarsza węgierska cukrownia w Nagycenk należąca do koncernu Schoeller i Patzenhoffer ma być w najbliższych dniach zlikwidowana. Cukrownia ta nie pracuje już od początku b. kampanji.

Konjunktury

Pieniądz i papiery wartościowe

Giełdy światowe znajdowały się w tygodniu ubiegłym pod znakiem silnej depresji, spowodowanej ponownym spadkiem funta, podniesieniem cel przywozowych przez szereg państw, pogorszeniem się sytuacji gospodarczej i finansowej Niemiec i Francji, silnym wzrostem bezrobocia, który objął obecnie również w dużym stopniu Francję, wreszcie utrzymującą się nadal słabą tendencją na giełdach zbożowych i rynkach metali. Najbardziej może wpływały na usposobienie giełd wahania dewizy angielskiej, która po dużym spadku w końcu poprzedniego tygodnia — dzięki interwencji kilku wielkich banków londyńskich i zakupom amerykańskim, zdołała przejściowo swój kurs poprawić — jednak po jednodniowej zwyżce znowu się załamała. Konieczność zwiększenia obiegu biletów bankowych ze względu na zbliżający się okres zakupów świątecznych, niemożność wyciągnięcia z Niemiec chociażby części należnych Anglii sum, a poza to zarządzenia odwetowe niektórych państw, jako odpowiedź na wprowadzenie cel angielskich, objawiające się m. in. w wyzbywaniu się waluty funtowej — nie wróżą bliskiej i stałej poprawy funta.

Na giełdzie nowojorskiej przeważał nastrój słaby. Pożyczki polskie miały tendencję wybitnie zniżkową. W dniu 2. b. m. notowano (w nawiasie cyfry z 27. 11.): 7 proc. Poż. Stab. 53 (56 1/8), 8 proc. Poż. Dillon 57 (62), 6 proc. Poż. Dolarowa 58 1/4 (59), 7 proc. Poż. m. Warszawy 41 (43 3/8), 7 proc. Poż. Śląska 37 (42). Na giełdach londyńskiej i paryskiej przeważała podaż, przy obrotach umiarkowanych. Wiadomość o wzmocnieniu się dewizy angielskiej spowodowała przejściową zwyżkę notowań, zwłaszcza akcji bankowych, po ponownym jednak spadku funta — kursy akcji i papierów procentowych wróciły znowu do poprzedniego niskiego poziomu. Obroty na rynku amsterdamskim były małe, tendencja słaba. Jedynie na giełdzie wiedeńskiej utrzymała się nadal tendencja mocna.

Giełda warszawska wykazywała nastrój słaby, przy obrotach skurczonych do minimum. W grupie bankowej bardzo silnie zniżyły się akcje Banku Polskiego, które spadły o 9 zł. a przejściowo o 11 zł na sztuce. Przyczyną tak poważnego obniżenia się notowań akcji Banku, utrzymujących się dotychczas już od szeregu tygodni na poziomie 110 zł, były duże zlecenia na sprzedaż tych akcji ze strony banków wiedeńskich i berlińskich. Akcje przemysłowe prawie bez zmian. W dniu 1. b. m. odbyło się walne zgromadzenie akcjonariuszów S. A. „Siła i Światło”, na którym postanowiono m. in. z zysku za rok operacyjny 1930/31, wynoszącego zł 403.671, wydzielić 5 proc. dywidendy. Walne zebranie akcjonariuszy fabryki cukru „Częstocice” uchwaliło z zysku za rok oper. 1930/31 w kwocie 1.048.903 zł — wypłatę dywidendy w wysokości 3 proc. Papiery państwowe miały również usposobienie słabe. Obroty na giełdzie dewiz utrzymały się w granicach niezmiennych. Całe zapotrzebowanie pokrywał Bank Polski przy małym udziale banków prywatnych.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub tygodniu następująco:

	30. 11.	1. 12.	2. 12.	3. 12.	4. 12.	5. 12.
Pszonica						
Warszawa	28.50	28.50	—	28.50	28.00	—
Poznań	25.25	25.25	25.25	25.25	24.75	24.75
Lwów	24.75	—	—	—	26.25	—
Lublin	26.25	—	—	—	24.50	—
Żyto						
Warszawa	27.50	27.50	—	27.50	27.00	—
Poznań	27.25	27.25	27.25	27.25	27.25	27.25
Lwów	—	—	—	—	26.25	—
Lublin	26.00	—	—	—	25.50	—
Jęczmień						
Warszawa	24.50	24.50	—	24.00	23.50	—
Poznań	24.75	24.50	24.00	24.00	24.00	24.50
Lwów	26.25	—	—	—	—	—
Lublin	22.00	—	—	—	—	—
Owies						
Warszawa	23.50	23.50	—	—	23.00	—
Poznań	25.25	24.75	24.75	24.75	24.75	24.75
Lwów	21.00	—	—	—	—	—
Lublin	23.50	—	—	—	23.25	—

Rynek zbożowy staje się coraz bardziej zagmatwanym — logiczne rozumowanie zawodzi, zmiany są dziełem przypadku. W tygodniu, poprzedzającym obecny okres sprawozdawczy, nie zaszło nic, co mogłoby uzasadnić większy ruch cen, a tymczasem na rynkach zagranicznych zniżka była równie gwałtowna, jak duża. W ostatnich siedmiu dniach ceny utrzymały się, pomimo pewnego falowania, jednak i ta zmiana na lepsze nastąpiła również bez widocznego powodu.

Ceny żyta „powinny” zwyżkować wobec zmniejszenia obszaru zasiewu, złych zbiorów i zwiększonej ilości inwentarza żywego na świecie; jednakowoż zależne są one od rozwoju sytuacji na rynkach pozostałych zbóż, a ponadto grozi w czasie bie-

Dla reumatyków i cierpiących na bóle nerwowe. Co zaleca przeszło 6000 lekarzy

Reumatyzm, podagra i podobne cierpienia wywołują jak wiadomo zaburzenia w przemianie materii. Chory organizm wytwarza w zbyt wielkich ilościach kwas moczowy, krew zaś w niedostatecznym stopniu wydziela ten straszliwy jad. Zastosowanie środków usmierzających przynosi choremu co prawda chwilową ulgę, lecz nie uwalnia go w zupełności od tych okropnych cierpień. Radykalne uzdrowienie z reumatyzmu i często powiązanych z nim bólów nerwowych nastąpić tylko wtedy może, gdy leczenie stawia sobie za zadanie zupełne usunięcie, a co najmniej zapobieganie nagromadzeniu się kwasu moczowego. Ten straszliwy jad bowiem, sadowic się w postaci ostrych jak igielki, drobnych kryształów w mięśniach stawach i innych częściach ciała wywołuje te dokuczliwe i męczące bóle. To zadanie w zupełności spełniają tabletki Togonal, które właśnie w zarodku zwalczają te niedomagania. Lek ten w naturalny sposób usuwa pierwsiaki chorobotwórcze. Dlatego też nawet w chronicznych wypadkach, gdy inne środki zawiodły, osiągnięto przy pomocy Togonalu nadspo-

dziewane pomyślne rezultaty. „Z wielką przyjemnością donoszę WP., iż po użyciu 5 opakowań Togonalu wyleczyłam się zupełnie z uporczywego reumatyzmu, prześladowającego mnie od paru lat”, pisze nam pełna zapału p. Zofia Zwolińska. Lwów. Jabłonowskich 26. „Na użycie Togonalu zdecydowałam się dopiero po wyczerpaniu wszystkich innych środków aptecznych. Dlatego też czuję się w obowiązku przesłać WPanom niniejsze podziękowanie i zaznaczam, że będę usilnie nieoceniony preparat Togonal polecać moim wszystkim znajomym, jako jedyny środek na wyleczenie reumatyzmu”. Lecz również przy podagrze, bólach w krzyżu, rwaniu w stawach, łamaniu w kościach, bólach nerwowych i grypie, przebieganiach i pokrewnych cierpieniach działają tabletki Togonal szybko i pewnie. Nieszkodliwe dla serca, żołądka i innych organów. Jeśli przeszło 6000 lekarzy, w tej liczbie wielu słynnych profesorów Togonal ordynuje to przecie każdy z zaufaniem zakupić go może. We wszystkich aptekach. nw 7455-6

Masło

Mimo pewnej nieprzejrzystości położenia na rynkach zbytu, spowodowanej wahaniami kursów funta szterl. i walut skandynawskich, można mówić obecnie o stabilizowaniu się notowań. Jest to objaw zrozumiały wobec magazynowania w eksterych zapasów przez importerów zagranicznych na spodziewany wzrost zapotrzebowania w okresie świątecznym. W związku z tem ostatnie notowania wskazują na nieznaczne wzmocnienie się tendencji. Koła handlowe oceniają sytuację na najbliższe tygodnie optymistycznie i nie biorą w rachubę dalszego obniżenia się cen. Podobnie na rynku krajowym tendencja powinna się kształtować zwyżkowo.

Notowanie berlińskie z dnia 5. b. m. utrzymało się na poziomie 107, 100 i 90 Rm. za I, II i III gat. przy spokojnej tendencji.

Jaja

Na rynkach zbytu nie widać jeszcze żadnej poprawy, nadal przeważa tendencja słaba, co wprowadza moment dezorientacji i zamieszania w stosunki handlowe. Zarówno na rynku niemieckim jak i angielskim notowania obniżyły się pod koniec tygodnia sprawozdawczego; na innych rynkach sytuacja bez zmian.

Komplikacje walutowe w szeregu państw europejskich odbijają się w sposób dotkliwy na wywozie jaj z Polski. Cena towaru eksportowego loco granica obniżyła się o 2 dol. na 1 skrzyni. Ceny w obrocie wewnętrznym utrzymały się na ogół na poziomie poprzedniego tygodnia. Większe ożywienie zarówno w handlu eksportowym jak i wewnętrznym spodziewane jest w tygodniach przedświątecznych.

KRONIKA GOSPODARCZA

WIELKOPOLSKA I POMORZE O GIEŁDZIE MIĘSNEJ

Wobec zamierzeń Giełdy Mięsnej w Warszawie stworzenia analogicznej instytucji w Poznaniu, jak również zainteresowania pewnych kół tutejszych Giełdą warszawską, Międzyzbiowa Komisja dla Popierania Zbytu Produktów Rolnych podaje do wiadomości publicznej, co następuje:

Instytucja giełdy mięsnej jest w Polsce zupełnie nowa. Jedyna giełda mięsna, w Warszawie, istnieje od dnia 13 marca br., a więc od pół roku, zaś działa dopiero od kilku tygodni. Wspomniany okres czasu jest zbyt krótki, aby można było zaobserwować realne wyniki działalności warszawskiej Giełdy Mięsnej, która pozytywnymi rezultatami pracy, rzecz prosta, wykazała się jeszcze nie mogła. Brak więc doświadczenia w dziedzinie giełd mięsnych i brak możliwości wytworzenia się poglądu, opartego na podstawie realnych wyników prac giełdy, stanowi zasadnicze uzasadnienie opinii Komisji, iż należy stanowczo uznać ewent. realizację projektu tworzenia prowincjonalnych giełd mięsnych za przedwczesną.

Jeśli zaś chodzi specjalnie o Wielkopolskę, to nie powinna ona wogóle być brana w rachubę ze względu na istniejącą przy Rzeźni Miejskiej w Poznaniu Komisję Notowania Cen, która najzupełniej wystarcza i czyni zbędną organizację giełdy mięsnej w Poznaniu.

Z KRAJU

(k) **Nowe ustawy i rozporządzenia.** Ostatni Dziennik Ustaw Rzplitej Polskiej (nr. 105) zawiera m. in. ustawę zmieniającą przepisy o ochronie lokatorów zwłaszcza o ile chodzi o bezrobotnych, dalej ustawę o zasileniu funduszy izb rzemieślniczych, o opłatach sądowych w spr. rejestrowego zastawu rolniczego, wreszcie rozporządzenie o uldze celnej na marmury białe, kanaryjskie.

(k) **Świątowa sytuacja gospodarcza.** W siedzibie Stow. Techników w Warszawie (Czackiego 5) odbył się odczyt p. Józefa Kaczkowskiego o światowej sytuacji gospodarczej. Prelegent jest zdania że obecnie przeżywanym kryzys wszechświatowy nie może być zaliczony do zwykłych kryzysów cyklicznych, że jest on pogłębiony wypadkami politycznymi, które uniemożliwiają powrót do normalnych stosunków.

Na potwierdzenie swego zdania przedstawił p. Kaczkowski na wykresie, niezmiernie ciekawie zestawionym, a opartym na materiałach Ligi Narodów, rozwój gospodarczy najważniejszych państw świata od czasu zawarcia pokoju do ostatniej doby. Z wykresu tego wynika, że dopiero w połowie 1930 r. zaczyna się, włącznie uwidacznia załamanie konjunktury gospodarczej, co zbiega się z wypadkami politycznymi, w których Niemcy są pierwiastkiem, wywołującym niepokój i utrudniającym rekonstrukcję gospodarki światowej. Poza tym wykresem prelegent przedstawił przy pomocy przeźroczcy szereg tablic, dotyczących podziału złota, stosunku złota do indeksu cen, stanu złota w bankach emisyjnych i ruchu złota za ostatni okres czasu i t. p., a wreszcie omówił konjunkturę gospodarczą Polski, ilustrując ją również przeźroczkami.

(k) **Podróż „Nordekspresem” z biletem II klasy.** Dotychczas, jak wiadomo, z jedynego w Polsce międzynarodowego pociągu luksusowego, łączącego Warszawę przez Poznań i Berlin z Paryżem, mogli korzystać pasażerowie, posiadający bilet I klasy i opłacający dopłatę specjalną na rzecz międzynarodowego towarzyswa wagonów sypialnych. Z dniem 1 grudnia r. b. z pociągu tego będą mogli korzystać również pasażerowie posiadający bilet II klasy, uiszczający dopłatę dodatkową, pobieraną przez międzynarodowe towarzystwo wagonów sypialnych.

Z ZAGRANICZNY

(z) **Ustawowe uregulowanie obcych rak roboczych we Francji.** Rząd francuski zamierza w drodze ustawy ograniczyć ilość obcych robotników, zatrudnionych w przemyśle francuskim. Projekt ten wywołał obszerną dyskusję w izbie handlowej w Tourcoing (dep. Nord) w okręgu, której przemysł tkacki zatrudniał w r. ub. przeszło 14 000 robotników belgijskich. Izba wypowiedziała się przeciwko tym projektom.

(z) **Straty Stanów Zjednoczonych przy stabilizacji ceny zboża i bawełny.** W drugim sprawozdaniu, złożonym przez urząd do spraw rolnych kongresowi ogłoszone zostały dane z których wynika iż rząd Stanów Zjednoczonych stracił do ostatnich czasów 102 miliony dolarów wskutek wysiłków, mających na celu stabilizację ceny zboża, zaś 75 milj. dol. na analogicznych operacjach z bawełną.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Sensacyjna rozprawa

Byli sędzią skazani na więzienie za ułatwienie ucieczki.

Nasz korespondent (x) donosi z Torunia:

Na ławie oskarżonych sądu w Toruniu zasiadł były naczelnik sądu grodzkiego w Wąbrzeźnie Karol Libal, oskarżony o ułatwienie ucieczki zagranicę adwokatowi Czypickiemu z Wąbrzeźna; ciążyło na tym ostatnim podejrzenie o sprzeniewierzenie 2700 zł., pochodzących z masy konkursowej, oraz o namawianie szofera Szarego do fałszywego zeznania.

Czypicki był zawiadowcą masy konkursowej kupca Damera i zwał z ostatecznym rozliczeniem kasowem. Na żądanie sędziego, któremu podlegały sprawy konkursowe, Cz. zjawił się 4 lipca b. r. w sądzie ze sprawozdaniem przyciemnionym wykazywał się brak 2700 zł. Gdy miano go przesłuchać jako podejrzanego o sprzeniewierzenie tej kwoty, Cz. pozostawił tekę i ułotnił się. Wówczas sędzia śledczy Hejnowski wydał nakaz aresztowania. Tymczasem Cz. tego samego dnia zjawił się późnym wieczorem w mieszkaniu oskarżonego i przemocował u niego. Następnego dnia Cz. opuścił potajemnie mieszkanie i udał się w kierunku miejscowości Czystochleb, skąd p. Libal zabrał go do Torunia. W Toruniu udał się Cz. na dworzec i wyjechał zagranicę.

Oskarżony nie przyznaje się do winy; Czypickiego uważał za zamożnego człowieka i był przekonany, że się w Toruniu wystara o pieniądze i wyrówna zaległość. Jako świadkowie zeznawali m. in. sędziowie Łabędzki i Hejnowski oraz adwokat Piotrowski i Balcerski. Ostatni stwierdził, że Cz. było stale brak pieniędzy, że nie skuteczniał opłat stemplowych na czas, pokrywając manka następni wpływami, o czym oskarżony mógł zresztą nie wiedzieć.

Prokurator wnosi w swem przemówieniu o skazanie podsądnego, podkreślając niebywały fakt udzielenia przez sędziego pomocy przestępcy i przeszkodzenia w działaniu organom śledczym. obrońca adw. Przysiecki wnosi o uwolnienie oskarżonego, którego nic nie łączyło ze zbiegłym Cz., a osk. chciał mu tylko dopomóc do uzyskania pieniędzy celem pokrycia manka.

Sąd wydał wyrok, skazujący p. Libala na 3 miesiące więzienia za ułatwienie Cz. ucieczki a uwolnił go od reszty zarzutów.

KALENDARZYK

Środa, 9 grudnia 1931.

Słońce: wschód 7:51; — zachód 15:39; — długość dnia 7 godz. 48 min.
Księżyc: wschód 8:24; — zachód 14:57; — now.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 3 st. Cels. — Pochmurno. — Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 5 st. Cels., najniższa plus 3 st. Cels.

Przepowiednia pogody na czwartek: Pochmurno z stopniowym obniżaniem się temperatury.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: wczoraj plus 0,54 m., dziś plus 0,70 m. Kal. rzk.: Leokadja; jutro N. M. P. Loretańskiej.

Kal. słow.: Wyszosława; jutro Radziśław.

Zebrań

Dziś o 19 Sodalicja Pań Konfekcyjnych w sali sodalicyjnej:
o 19:30 Pozn. Okręg S M P. — zebranie zarządów pl. Nowomiejski 5;
o 19:30 Tow. Św. Władysława sekcja sceniczna (Wilda), u p. Grotowskiego, Dolna Wilda 71;
o 20 Tow. Śpiewu (Św. Łazarz), w sali „Wiktoria”, Rynek Łazarzski 18;
o 20 Tow. Młodych Przemysłowców (szewcy) w Domu Rzemieślniczym.
o 20 „Sokolice” (Wilda), u p. Zawadki, Górna Wilda 75.
o 21 Chór kościelny par. Św. Marcina na dolnej salce wikarjatu;

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, Św. Marcina nr 59, I. p., udziela porad bezpłatnie — Kobiety: w poniedziałki od godz. 17—18; mężczyźni: we wtorki od godz. 17—18.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41 — Apteka Św. Pjo-

tra, ul. Półwiejska 1. — Apteka Św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka Śródecka, Rynek Śródecki 1. Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda nr 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.
Lazarz: Apteka p. Plucinińskiego, ul. Marszałka Focha narożnik ulicy Niegolewskich.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską”, ul. Dąbrowskiego 76. W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Koło Eucharystyczne Panien Poznani-jeżyce.** Nabożeństwo Kola Eucharystycznego odbędzie się we czwartek, dn. 10 bm. o godz. 7:30 wiecz. poczem zebrań w ochronie. Wszystkie Panie Parafjanki proszą się o liczny udział tak w nabożeństwie jak i w zebraniu.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Zjazd b. uczennic i absolwentek Liceum i Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Poznaniu** odbędzie się w niedzielę 13 bm. i rozpocznie się mszą Św. o godzinie 9 w kaplicy Św. Józefa. Koleżanki, pragnące wziąć w nim udział i zasięgnąć informacji, zechcą przesłać swe adresy na ręce sekretarki Marii Urbaniakówny, ul. Mickiewicza 15, m. 7.

— **Zebrań Narodowej Organizacji Kobiet** odbędzie się w czwartek, dnia 10 bm. o godz. 20 w salce Św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22. Referat wygłosi: radna miejska p. dr. Marja Grossmannówna. Z aktualnych zagadnień gospodarki miejskiej. Prosimy o udział Pań z wszystkich Kół poznańskich. Goście wprowadzeni przez członków miło widziani. Zarząd.

— **Męska Konferencja Św. Wincenciego a Paulo przy kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Jeżycach.** Ważne zebranie odbędzie się w niedzielę 13 bm. o godz. 13:30 w szkole przy ulicy Dąbrowskiego.

WYKŁADY

— **Światło i materja.** Pod powyższym tytułem wygłosi w piątek, 11 bm. o godz. 19 ciekawy odczyt p. dr. Bolesław Milewski, st. asystent przy Katedrze Fizyki Doświadczalnej. W swym bogato ilustrowanym odczytaniu prelegent poruszy następujące zagadnienia: wszystko dokoła nas jest w ruchu — elektromagnetyczna interpretacja światła zjawisk — nowoczesna alchemia — czy światło i materja to jedno? — masa i ciężar światła, fale materji. — Bilety w cenie 1 zł. a dla studentów i młodzieży gimnazjalnej 0,50 zł. do nabycia w przedsprzedaży w składzie cygar p. Zygarłowski, ul. Gwarna oraz w dniu odczytu przed wejściem na salę Śniadeckich w Coll. Medicum II ptr., ul. Fredry 10. Miejsca numerowane.

— **Malownicza podróż po Czechosłowacji.** Na powyższy temat wygłosi ciekawy i zajmujący wykład, urozmaicony obrazami świetlnymi, znany literat i dziennikarz czeski p. Waclaw Dresler, w następujących ośrodkach Wielkopolski: w Wolsztynie w czwartek 10 bm., w Opalenicy w niedzielę 13 bm., w Środzie we wtorek 15 i w Jarocinie w środę 16 bm.

ZYCIE SOKOLE

— **„Sokol” Poznań IV, Św. Łazarz.** Roczne ważne zebranie odbędzie się w niedzielę 10 stycznia o godzinie 17 w lokalu Zjedn. Kolej. Polskich, ul. Spokojna nr 24. Pisemne wnioski do walnego zebrania należy nadsyłać do 31 bm. do sekretariatu gniazda, ul. Marsz. Focha 83.

— **Żeńskie Tow. Gimn. Sokół XIII (Wilda).** Plenarne zebranie odbędzie się w środę 9 bm. o godz. 20 u drh. Zawadkowej, Górna Wilda 75.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Sekcja Misyjna przy Sodalicji Pań Miejskich w Poznaniu** urządzi 10 b. m. o godz. 17 herbatkę misyjną w kawiarni „Warszawianka”, Al. Marcinkowskiego.

— **Bratnia Pomoc Stow. Studentów U. P.** nadsyła nam następujące pismo: Podajemy do wiadomości publicznej, iż przy „Bratniej Pomocy” Stow. Stud. Uniwersytetu Poznańskiego istnieje Sekcja Pracy, która może wskazać bardzo sumiennych i doświadczonych korepetytorów (torki) z każdej dziedziny nauki, w zakresie gimnazjum. — W sprawie tej można zwrócić się pisemnie, osobiście, lub telefonicznie do sekretariatu „Bratniej Pomocy”, Św. Marcina 40, codziennie od godz. 8 rano do 15; tel. 39-46.

— **Nie zapominajmy o gwiazdce dla niewidomych.** W Schronisku dla Niewidomych w Bydgoszczy znajduje się przeszło 50 biednych niewidomych cywilnych. Dla tych oraz dla kilkudziesięciu niewidomych pozamiejscowych urządzano co rok skromny, ale serdeczny obchód gwiazdkowy przy pomocy społeczeństwa, które datkami, w naturaljach i w gotówce dawało dowód szlachetnego serca. Niewidomi chociaż nie widzą, jednak czują okazaną im dobroć i zanoszą modły dziękczynne za tych, którzy o nich pamiętają. Szczególnie w obecnym roku należy się niewidomym więcej pomocy, aniżeli kiedykolwiek, gdyż bezrobocie, brak

pieniędzy i pracy nie ominęły szeregi licznych niewidomych. To też zwracamy się do wszystkich Szan. Obywateli z gorącą prośbą o złożenie choć małych datków w gotówce lub w naturze na ręce Towarzystwa Opieki nad Niewidomymi w Schronisku, Bydgoszcz, ul. Kollataja 9, nr. tel. 1120, lub na konto P. K. O. nr. 204 967.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Znaczkki 25-groszowe nieważne!** Jak już krótko donosiliśmy, z powodu ujawnienia wyrobu na szerszą skalę fałszywych pocztowych znaczków wartości 25 groszy z godłem państwa, ministerstwo poczt i telegrafów zmuszone było znaczkki te wycofać z obiegu. W myśl tego rozporządzenia znaczkki te począwszy od 3 grudnia straciły ważność i nie mogą być używane do opłaty przesyłek pocztowych, będą jednak przyjmowane od publiczności przez wszystkie urzędy i agencje pocztowe jeszcze do 20 grudnia r. b. wyłącznie do wymiany na inne ważne znaczkki pocztowe równej wartości. Wymiana tych znaczków dokonana będzie po zbadaniu ich prawdziwości najpóźniej w terminie jednego miesiąca po przedstawieniu ich do wymiany.

— **Premjowanie kanarków w Tow. „Canaria.”** Kryzys ekonomiczny, jaki opanował wszystkie dziedziny naszego życia, nie pozwolił Tow. zorganizować w roku bieżącym wystawy kanarków. Jednakże ze względu na przypadającą w roku przyszłym uroczystość 30-lecia istnienia Tow. i 10-lecia wystaw w Polsce, zorganizowało Tow. w ub. piątek premjowanie kanarków, którego dokonał ekspert p. Józef Ketzler z Królewskiej Huty. Wyniki we własnym chowie są następujące: I nagroda (321) puchar wędrowny na własność oraz honorowa za basy i szkiele — p. Domiński; II nagroda (315) wielki złoty medal i honorowa za tokowanie i flety — p. Kubanek; III nagroda (297) mały złoty medal — p. Dzikowski; IV nagroda wielki srebrny medal i honorowa za trele dete — p. H.; V nagroda — p. Pawlicki; p. Świętoński z Pozn. Klubu Hod. Kan. (318) — II nagroda. W klasie powszechnej: I nagroda (321) wielki złoty medal — p. Mrówka; II nagroda (300) mały złoty medal — p. Kubanek; III nagroda (300) wielki srebrny medal — p. Domiński.

— **Koło Śpiewackie „Lutnia” w Poznaniu** urządziło w ub. niedzielę na sali p. Grzesiaka, przy ul. Wspólnej, wieczór muzyczny wokalny pod artystycznym kierownictwem prof. Marjana Weigta — Uroczystość zaszczylił swą obecnością p. Dyzert, prezes Okręgu I. Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewackich oraz p. Kreglewski. Na wstępie odśpiewało Koło pod dyr. p. prof. Weigta szereg pieśni kompozytorów polskich. Następnie odegrano jednoaktówkę p. tyt. „Wesele Zosi”. Dalszy ciąg programu wypełniły utwory sielskie. Licznie zebrana publiczność przyjmowała frenetycznymi oklaskami poszczególne punkty programu. Odśpiewaniem hymnu F. Nowowiejskiego „Ufajcie” zakończono piękną uroczystość.

— **Z wieczornicy.** Ruchliwe Koło Muzyczno-Sceniczne „Dzwon” Poznań. Jeżyce urządziło w ubiegłą niedzielę w sali amantowej Pozn. Kolei Elektrycznej wieczornicę, która miała bardzo udany przebieg. Starannie przygotowany i wzorowo wykonany program mógł zadowolić nie tylko skromne wymagania przeciętnego miłośnika sceny, lecz i wybredniejsze gusty znawców. (we)

— **Z targu.** Dnia 9 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3,60—3,90 zł; masła mleczarskiego 4,00—4,40 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 2,30—2,60 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 26—28 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1,80 do 2,00 zł; słoniny wędzonej 2,60—2,80 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,20 do 2,20 zł; cielęciny 1,20—2,80 zł; skopowiny 1,60—2,60 zł; koziny 1,40—1,60 zł; smalcu 2,60—2,86 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—4,00 zł; kaczką 3,00 do 5,00 zł; gęś 8,00—11,00 zł; para gołębi 1,50—1,80 złotych; para kuropatew 3,00 złote; królik 2,00 zł; bażant 4,50 zł; zając 6—7 zł; za ryby: 1 kg karpia 3,00 do 3,20 zł; lina 3,20—3,60 zł; okonia 1,20—1,60 zł; karasia 1,20—2,60 zł; białych ryb 0,80 do 1,60 zł; sandacza 3,60—4,00 zł; 1 kg leszcza 2,40 zł; 1 kg. suma 2,40 zł; 1 kg szczupaka 2,80—3,00 zł; za ryby śnięte 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—0,70 złotych; szpinaku 30 groszy; 1 kg jarmużu 30—40 groszy; 1 kg. bobu 1,20 zł; główka zielonej sałaty 10 do 20 groszy; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg kalarepy 0,20 zł; 1 kg marchwi 20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; seleru 0,70—1,00 zł; owoce: 1 kg. jabłek 0,40—1 zł; 1 kg. gruszek 0,40—1,00 zł; 1 kg winogron 1,00 do 2,40 zł; 1 kg. ziórawin 2,00 zł; 1 kg. orzechów włoskich 3,00—3,20 zł; laskowych 2,60—5,00 zł. — Targ dość ożywiony. Dowozy średnie. Ceny naogół bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Pożar w biurze browarów.** Z nie stwierdzonej przyczyny przyczyny powstał ogień w biurach Browarów Żywieckich przy ul. Dąbrowskiego 28. Do akcji ratunkowej przybyły oba oddziały miejskiej straży pożarnej, która stłumiła pożar cał-

W razie przeziębienia, grypy, zapalenia gardła, migdałów, przy bólach nerwowych i lamaniu w kościach należy dbać o codzienne, regularne wypróchnienie, w tym celu używać pól szklanki naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. Zając w aptekach i drogerjach. nw 7 453

kowie w przeciągu godziny. Pastwą płomieni padły meble biurowe a mianowicie 2 biurka, maszyna do pisania i telefon. Ponadto powstały straty wskutek zadymnienia lokali. (k)

— **Usiłowane samobójstwo.** Przy ul. Szamarzewskiego 21 usiłowała popełnić samobójstwo, odkręcając kurki gazowe, Władysława Plucinska. Desperatce udzieliło pierwszej pomocy pogotowie ratunkowe, pozostawiając ją w leczeniu domowym. (k)

— **Z powodu załamania się lodu utonął na jeziorze między Brennem a Zaborówcem (pow. leszczyński) 59-letni Jan Frąk z Osłonina (pow. wolsztyński). Sp. Frąk usiłował uchronić statki przed zamarnięciem, a nie mogąc podjechać łódka, podszedł do nich po lodzie, który załamał się jednak i F. utonął z powodu braku pomocy. (k)**

— **Maszt chorągwi rozbil dziecku głowę.** Podczas zabawy dzieci na dziedzińcu szkolnym w Zaborowie (pow. leszczyński) 10-letni Gwidon Wnuk wykreślił śrubę od masztu chorągwi. Wskutek tego drąg opadł i uderzył w głowę 7-letnią Gertrudę Bartnicką z Zaborowa, lamiąc jej czaszkę. W stanie beznadziejnym odwieziono Bartnicką do szpitala Św. Józefa w Lesznie. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Zuchwałego włamania** dokonano w magazynie obuwia mistrza szewskiego W. Musiała przy Św. Marcinie 78. Rabusie rozbili okno wystawowe od strony ulicy i wypróchnili całkowicie ładnie urządzoną wystawę. Zapewne nie będą oni mieli z kradzieży większej pocięty, gdyż zabrali nieparzyste obuwie. Poszkodowany właściciel wywiesił w zniszczonym oknie charakterystyczny apel, skierowany do złodziei, a malujący w lapidarnych słowach wyrządza mu krzywdę. Aliz ten stał się pewnego rodzaju sensacją, a przed rozbitem oknem gromadzili się liczni przechodnie, wspołuczając poszkodowanemu dotkliwie przez złodziei mistrzowi szewskiemu, któremu niecni złoczyńcy zmieśli w ciągu nocy owoc długiej pracy. (k)

— **„Agent handlowy.”** W tych dniach przyszedł do składu spożywczego, prowadzonego przy ul. Raczyńskich nr. 21 przez p. A. Zajaczkę rzekomy agent handlowy. Właściciel składu znał go już z widzenia, gdyż pewnego razu zamówił u nieznanego jakiś towar. Tym razem zrobił również większe zamówienie. Było mu jednak bardzo spieszo z odbiorem towaru, agent radził więc, by właściciel odebrał ten towar przez postańca, który miał pójść z rzekomym agentem. W pewnej chwili jednak właściciel postanowił pójść osobiście. Gdy wyszedł po placzek, nieznanomy „agent” ułotnił się. (k)

— **Policja poznańska ujęła** 17-letniego Adama Dziergoczo, który zbiegł z zakładu wychowawczego w Cerekwicy. Po kilkudniowych wędrowkach Dziergoczo oddał się dobrowolnie w ręce policji. (k)

— **Aresztowanie oszustów pożyczkowych.** Policja w Grodzisku ujęła 29-letniego Feliksa Pachulę z Wielichowa (pow. śmigiełski) i 25-letniego Aleksandra Walocha z Grodziska. Wymienieni dopuszczali się licznych oszustw na tle wykupu i wymiany oraz konwersji pożyczek pożyczkowych, przedstawiając się właścicielom papierów jako przedstawiciele banków krakowskiego i lwowskiego. Odebrali oni w licznych wypadkach zwaloryzowane pożyczki państwowe, nie zwracając poszkodowanym należnych im pieniędzy. Jak dotychczas stwierdzono, w czterech tylko wypadkach poszkodowali oni interesowanych na sumę 3466 zł. Obu nieuczciwych osobników odstawiono do więzienia sądowego w Grodzisku. (k)

JARMARKI

— **Jutrosin.** Jarmark na konie, bydło i świnię oraz towary kramne odbędzie się tu w czwartek, dnia 17 bm. Jest to ten jarmark, który był wprawdzie wyznaczony na 19 bm.

Z WIELKOPOLSKI

— **Stęszew.** (Nowe S. M. P.) Miesiąc zaledwie istniejące Stow. Młodych Polek, które liczy już 210 druchen, zabiera się bardzo sprawnie do pracy pod troskliwym kierunkiem druchny prezeski Paciorekiewiczówny. Obecnie przeprowadza się kurs przahigjenny. Intensywna i systematyczna praca zapowiada trwały rozwój organizacji. (ss.)

— **Gniezno.** (Zwłoki w rowcie.) Dnia 1 bm. w rowie odpływowym cukrowni gnieźnieńskiej znaleziono zwłoki nieznanego mężczyzny, lat około 70, który leżał twarzą ku ziemi. Obrażań cieleśnych na widocznych częściach ciała nie zauważono. Dochodzenia wykazały, że są to zwłoki kł. Wojciecha Jerzyka z Gniezna, ulica Polna 4.
— (Włamanie.) Nieznani złoczyńcy włamali się do mieszkania rolnika Woj-

ciecha Biegalki w Piekarach i skradli odzież i pościel, wartości około 2000 zł. — (Nieszczęśliwy wypadek.) Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ rolnik Jan Górka (lat 33) z Jankowa Dolnego, dostając się pod manesz. Wskutek odniesionych obrażeń cieleśnych Górka odstawiono do szpitala miejskiego w Gnieźnie, lecz już w drodze zmarł. (br.)

— * **Mogilno.** (Z działalności S. M. P.) We wtorek, dnia 8 bm., odbędzie się plenarne zebranie Stow. Młodzieży Polskiej z b. uroczajnym porządkiem obrad. Organizacja tutejszego S. M. P. urzędzą w dniu 26 bm. przedstawienie amatorskie sztuki p. t. „Walka o kresy” i komedji p. t. „Jakem Anatol Pawnucy”. — (Z Sodalicii Marjańskiej.) We wtorek, dnia 8 bm. o godz. 6 wieczorem w salce parafjalnej odbędzie się zebranie i przyjmowanie sodalisk.

— (Z życia Młodych Polek.) Wspólne łamanie opłatkiem urządzają Młode Polki w dniu 26 bm. w ognisku. Uroczystość będzie urozmaicona monologami, deklamacjami oraz różnemi niespodziankami. (mm.)

— * **Trzemeszno.** (Akademja listopadowa.) Z inicjatywy kółka historycznego uczniów miejscowego gimnazjum odbyła się w ubiegłą niedzielę w auli gimnazjum akademja listopadowa. Chór gimnazjalny śpiewał, słowo wstępne wygłosił uczeń gimnazjalny Klimecki, a referat p. Schillak; program uzupełniły występy orkiestry gimnazjalnej i deklamacje uczniów. Na zakończenie dyrektor gimnazjum w zajmujący sposób oświecił przyczyny wybuchu powstania i jego upadku.

— (Z Rady Miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej postanowiono obciążyć hipotekami budynek magistracki przy ul. Szkolnej nr. 1 i nr. 2 oraz nieruchomości po śp. radcy dr. Stroński przy ul. św. Michała na rzecz Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu w ogólnej sumie 140 000 zł. Poza tem Rada Miejska przychyliła się do orzeczenia komisji mieszanej, która po rozpatrzeniu sprawy odrzuciła projekt podwyższenia podatku od nieruchomości i dodatku do państwowych opłat od patentów na sprzedaż wyrobów wódczanych i spirytusowych. Dłuższą dyskusję wywołał zarzut, jaki stawil jeden z radnych kierownikowi rachuby. Ten ostatni bowiem miał w jednym z trzemeszńskich składów pozamawiać różne druki i kartoteki za przeszło 3000 zł, a druki te obecnie leżą bezużyteczne na strychu magistrackim. Rada Miejska wybrała komisję w osobach radnych pp. Thomasa, Kaptura i Stepczyńskiego, którzy mają po dokładnem zbadaniu sprawę na przyszłym zebraniu Rady Miejskiej zareferować. Rada Miejska w dalszym ciągu swych obrad nie przychyliła się do propozycji magistratu co do podwyższenia dodatku do podatku od przedmiotów zbytku. W miejsc. p. K. Roeske'go, ustępującego członka komisji rewizyjnej K. K. O. wybrano p. aptekarza Mielcarskiego, a jego zastępcą kupca p. Kajetaniaka Marjana. (W.)

— * **Śrem.** (Przygotowanie obchodu Powstania Wielkopolskiego.) Miejscowe Tow. Powstańców i Wojaków, odznaczające się wielką ruchliwością i umiające dobitnie podkreślić swe zasłużone i niezaprzeczone prawa do pierwszeństwa na gruncie wielkopolskim, postanowiło obchodzić uroczystie rocznicę dnia 27 grudnia. Na ostatnim walnym zebraniu ustalono program obchodu następująco: 26 bm. wieczorem capstrzyk, uroczysty apel poległych i zaciągnięcie warty honorowej przed pomnikiem Powstańca. Widoma ta pamiątka zdobycia wolności przez powstańców wielkopolskich wzniesiona została z składek publicznych w roku 1925. Dobosz - Powstańca, dłuta Marcinkowskiego, zdobi Rynek nasz w miejscu, gdzie dawniej pruski pomnik przypominał najazd naszych zaborców na Francję. Dnia 27 b. m. odprowi się solenne nabożeństwo za poległych, po którym odbędzie się defilada i uroczysta akademja. Wieczorem tegoż dnia dobrze zgrany zespół amatorski z pobliskiego Błociszewa wystawi, dzięki uprzejmemu zezwoleniu protektora, p. Konsula R. P. Daniela Kęszczyńskiego, komedję Bałuckiego p. t. „Grube ryby”. — Przygotowania do bogatego programu obchodowego są już w pełnym toku. Ciekawość budzi ustosunkowanie się ośrodków P. W. i W. F. do podanego przez Tow. Powstańców i Wojaków zapotrzebowania na kilka karabinów dla warty honorowej. Powstańcy są zdecydowani, w razie odmowy, wystawić wartę, uzbrojoną w dubeltówki, wiatrówki, a nawet cepy i kosy.

— (Znak czasu.) Na ostatnio, wśród powodzi innych, odbyte licytacji, przymusowej u pana O. sprzedano samochód, używany, ale w dosyć dobrym stanie, za 100 zł wobec braku reflektantów. (D. W.)

— * **Weźnia.** (Samobójstwo.) W ubiegłym tygodniu popelniła w Wrześni samobójstwo prostytutka Marja Dolatówna, zam przy ul. Fabrycznej 24. Przyczyna nie jest wyswietlona. (br.)

— * **Nowomiasto nad Wartą.** (Z Rady Miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej, odbytem w ub. poniedziałek, uchwalono pomiędzy innymi przesuniecie terminu jarmarku z 9 na 16 bm. z uwagi na odbywający się w tym dniu spis ludności. Uchwalono także protest przeciwko oświadczeniu senatora amerykańskiego Boraha w sprawie t. zw. korytarza pomorskiego. W celu przyspieszenia wy-

kończenia budowy rozpoczętej targowicy w związku z odbyć się mającym jarmarkiem w dniu 16 bm. upoważniono magistrat do zakupienia środków na ogrodzenie z funduszy zaliczkowych.

— (Zydowscy handlarze.) Zydowscy handlarze domokrażni, prowadzący swój interes w okolicznych wioskach, wyludniają za marne pieniądze obligacje 5-proc. pożyczki konwersyjnej od ludu roboczego, wzmawiając im, że to dzisiaj już prawie nic nie warte i dużo ludzi jest tak łatwowiernymi, że im to za bezcen odstepują. (i.)

— * **Koronowo.** (Wypadek samochodowy.) W sobotę, 28 ub. mies. na ostrym zakręcie szosy koło Jasińca uległ katastrofie samochodowej p. Dąbrowski, właściciel restauracji w Koronowie. P. D. kierował osobiste samochodem, wioząc z sobą jazzbandzistę ze swej orkiestry. Na zakręcie samochód uderzył w drzewo, rozbijając się. Obaj pasażerowie ulegli ciężkim obrażeniom cieleśnymi i przez godzinę leżeli nieprzytomni w rowie, aż znaleziono ich i oddano pod opiekę lekarską.

— (Teatr.) Teatr objazdowy Wł. Brackiego wystawil w niedzielę na sali w Grabinie dwie sztuki. Popołudniu dla młodzieży sztukę Z. Orwicza p. t. „Pięcioramiennie serce”, wieczorem zaś M. Wierzbickiego „Kajzera”. Sala była szczerze zapelniona. Aktorów darzono długotrwałymi oklaskami.

— (Kradzież.) W ubiegłym tygodniu skradziono restauratorowi p. Frackowskiemu aparat radiowy. Złodziej przychwycono już. Zdołali oni tymczasem sprzedać skradziony aparat za 80 zł. (k.)

Z POMORZA

— * **Tczew.** (Śmiertelny wypadek.) W środę popołudniu około godz. 2 wydarzył się na pobliskim dworcu przetokowym w Zajaczkowie tragiczny wypadek. Kolejarz Jan Bigus z Tczewa, zamieszkały przy ul. Gdańskiej, został podczas wykonywania służby przejechany przez pociąg przetokowy. Nieszczęśliwemu koła odcięły obie nogi powyżej kolana i jedną rękę. Odstawiono go natychmiast do szpitala św. Wincentego w Tczewie, gdzie jednak zmarł. Śp. Bigus liczył 36 lat i pozostawił żonę i troje małych dzieci.

— (Aresztowanie.) Tutejsza policja kryminalna aresztowała pewnego obywatela gdańskiego, który zdefraudował 10000 mk. niem. na szkodę Kasy Oszczędności w Malborgu. Sprawca został na żądanie wydany w ręce władzy gdańskiej. (ds.)

— * **Gniew.** (Straszny wypadek.) Podczas naprawy studni w Greblinie spadła żelazna rura na znajdującego się w studni robotnika Rychlickiego, raniąc go ciężko w brzuch i nogę, przyczem naruszona została główna arterja; wskutek wielkiego upływu krwi R. wśród ciężkich męczarni zakończył życie. Opłakuje go pozostała żona wraz z czworgiem drobnych dzieci. (x.)

— * **Gdynia.** (Przetarg na budowę gmachu K. K. O.) W dniu 4 bm. odbył się tutaj przetarg na budowę gmachu Komunalnej Kasy Oszczędności Ogółem złożono 11 ofert z Gdyni, Warszawy i Bydgoszczy. Najtańszą ofertę — 868 226,77 zł złożyło Zjedn. Tow. Inż. - Budowlane z Warszawy, a najdroższą — 1198 572,90 zł Firma „Wolski i Wiśniewski” z Warszawy. Stwierdzić wypada, że z powodu wielkiej konkurencji i panującego kryzysu przedłożone kalkulacje były bardzo niskie. Ponieważ dyrekcja K. K. O. zastrzegła sobie prawo wyboru, więc nie wiadomo jeszcze, czy budowa będzie przyznana najtańszemu oferentowi. Decyzja ma zapasć w najkrótszym czasie.

Nowy Gmach Komunalnej Kasy Oszczędności, zaprojektowany bardzo szczęśliwie przez architekta miejskiego p. Bochniaka, stanie przy ulicy Świętojańskiej, po przeciwnej stronie kościoła N. P. Marji. — (Sprawa prezydenta Krauzego.) Były prezydent miasta Krauze, usunięty z zajmowanego stanowiska przez nadzorcze władze administracyjne, zaskarżył miasto o należne mu prawnie pobory. Sprawa znalazła się w dniu 4 bm. przed wydziałem jednoosobowym sądu okręgowego, ale została odroczona do 11 bm., ponieważ obiekt sporu przekracza sumę 10 000 zł a więc właściwym do rozpoznawania jej jest sąd w składzie trzech sędziów. Proces prezydenta Krauzego wywołał tutaj wielkie zainteresowanie, ponieważ, w swoim czasie, rząd, chcąc zaprowadzić w Gdyni władzę komisaryczną, usunął go pod zarzutem czynów natury kryminalnej, a w rezultacie okazało się, że zarzut ten był bezpodstawny i będzie kosztował miasto Gdynię bardzo wiele pieniędzy. (S. B.)

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Bogdan Jakubowski, uczeń szkolny, 7 lat, Regina Palaszkiwiczówna 7 m. 29 d. Włodzimierz Kmieciak 3 l. 3 m. 15 dni. Julianna Sniatała z d. Lewicka, wdowa, 71 l. Wanda Czesława Tomkowiakowa z d. Majewska, wdowa, 21 l. Franciszka Klingerowa z d. Furmaniakówna, wdowa, 67 l. Agnieszka Brzechwa, bona, 23 l. Wiktoria Majchrzakowa z d. Kucharska, wdowa, 65 l. Lucyna Szymczakówna 4 l. 20 dni. Irena Cecylja Faltyńska 14 dni. Antonina Tyranofowa z d. nieznaną, 81 l. Stefan Baranowski 5 m. 3 d. Stanisław Mielcarek, robotnik kolejowy, 48 l. Marjanna Wojtyniakówna, z d. Zubert, wdowa, 81 l. Józef Rzepczyk, robotnik kolej., 40 l. Stanisław Kosicki, emeryt, konduk-

tor, 60 l. Tadeusz Polcyn, emeryt, rewizor rachuby, 65 l. Feliks Antoszewski, biurowy, 50 l. Franciszek Okrasa, robotnik, 62 l. Leon Wolff, mechanik, 18 lat. Joanna Zoeckler 3 godz.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. „Jedność” pod wezw. św. Stanisława w Poznaniu.** Plenarne zebranie 9 bm o godz. 18,30 na sali p. Jarockiej, ul. Maształarska 8. Na porządku obrad m. i. urzędzenie gwiazdki dla dzieci biednych członków.

— **Męski Chór Seraficki przy kościele OO. Franciszkanów w Poznaniu.** Miesięczne zebranie odbędzie się w środę, dn. 9 bm. o godz. 20 na salce OO. Franciszkanów, ul. Franciszkańska.

— **Tow. Przemysłowców Jeżyca.** Plenarne zebranie odbędzie się w środę, dn. 9 bm. o godzinie 19,30 w lokalu p. Jasyka, ul. Krzeszowska 16.

— **Chór kościelny par. św. Marcina pod wezw. św. Cecylii.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 9 bm. o godz. 21 na dolnej salce wikariatu.

— **Tow. cechowej czeladzi kołodziej-skiej.** Roczne walne zebranie odbędzie się 10 bm. o godz. 19 w salce Domu Rzemieślniczego.

— **Żeńskie Tow. „Przemysł”.** Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, dn. 10 bm. o godz. 19,30 na wielkiej sali Domu Królowej Jadwigi.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Feglerska 50 zł; — F. K. 5 zł; — N. N. 3 zł; — B. W. 3 zł; — N. N. z prośbą o wysłuchanie 5 zł; — N. N. Swarzędz z prośbą o zdrowie 2 zł; — J. K. z podziękowaniem za doznana łaskę 1 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 269,25 zł.

Na chleb św. Antoniego: S. H. procent od pensji 7 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 116 zł.

Na Tow. „Caritas”: A. S. na biedne dzieci 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 643,25 zł.

Na ochronkę Dz. Jezus na terenie P. W. K.: M. K., Wierzbice, 3 zł; — pracownicy Banku Kratochwill i Pernaczyński zamiast wieńca na trumnie śp. Tadeusza Polcyna 27,50 zł; — razem 30,50 zł.

Na ociemniałych żołnierzy: 135 zł wypł. 3. 12. 31 do Czerwonego Krzyża Okręg. Włkp.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— A. B. D. Radzimy zwrócić się do Wydziału Konsularnego Poselstwa Polskiego w Turcji. (K)

— **Urzędniczka P. T.** Może Pani mieć prawo tylko do odprawy; urlop już Pani wykorzystala. (K)

— **Seweryn K. K.** Owszem, o ile to wchodzi w plan nauki szkolnej. (K)

— **L. Z. Pn.** Było zamieszczone. (K)

— **J. W. Waly.** Nie należą się z prawa, bo zależą od uznania dowództwa formacyj. (K)

— **Sowa, Gospodarz.** (K)

— **F. Barcin.** Owszem, o ile podatek był wymierzony. (K)

— **P. S.** Jeżeli samotny, 30 procent podstawy wymiaru, jeżeli żonaty, 40 proc i dodatki na dalszych członków rodziny. (K)

TEATRY

„Ich synowa”.

Ten tytuł od kilku dni słyszymy z ust każdego bywalca teatralnego, „Ich synowa”, to krynica humoru — mówi każdy, kto widział sztukę. „Ich synowa” to huraganowy śmiech przez trzy akty — jak utrzymuje zgodnie cała prasa. Kto nie wierzy, niech pójdzie do Teatru Polskiego zobaczyć tę świetną sztukę Adama Grzymały Siedleckiego, a przekonana się, że autor niezapomnianej „Maman do wzięcia” w „Ich synowej” zgotował nam nową niezwykle miłą niespodziankę. Kapitalną komedję uzupełniają niezrównana obsada czołowych sił zespołu. Z pań grają Biesiadecka, Młodziejowska i Wierzejska, tworzą niezapomn. kreacje, Panowie Noskowski, Kreczmar, Kordowski Kwaskowski reprezentują galerję typów męskich. Reżyserja dyr. Szczurkiewicza podkreśla z precyzją przezbawne sytuacje. Autorowi na prapremjerze i na drugim przedstawieniu publiczność zgotowała gorącą owację. Pozostałe bilety sprzedaje kasa Teatru Polskiego w Poznaniu.

Wesoła Farsa.

Przedsiębiorczy wesoły mąż, pantoflarz - safandula i młody, wierny żonko — przeżywają wskutek podejrzliwości swych żon tak nieprawdopodobnie zabawne perypetje w znakomitej farsie „Wierny mąż”, granej obecnie w Teatrze Nowym, że publiczność śmieje się wciąż, a ustawicznie żywe oklaski rozbrzmiewają na widowni. Niepowszedni humor, kapitalne sytuacje i przekomiczne typy w interpretacji zawsze niezawodnych pp. Czarneckiej, Górskiego i Kadena stawiają tę wyśmienitą farsę w rzędzie najweselszych widowisk teatralnych

Złote serduszko

Na kolorowym tle głębiny morskiej, w ciemnych gęstwinach leśnych i w złoconych, pysznych pałacach królewskich rozgrywa się treść czarującej bajki „Złote serduszko”, która ukaże się w Teatrze Nowym w niedzielę o godz. 15.30 po cenach znizonych.

Teatr Operetkowy „Uśmiech”.

Ciesząca się niesłabnącem powodzeniem przekomiczna operetka O. Straussa „Czar walca”, daną będzie dziś w środę i jutro w czwartek w świetnej premierowej obsadzie. Zabawna akcja, piękne i już tak w Poznaniu popularne melodie czarującej operetki wiedeńskiej zdobyły największy sukces w sferach szerokiej publiczności, pragnącej spędzić wieczór na atrakcyjnym a tak wesołym widowisku. Ulubieńców swych, pp. H. Dudiczównę, upajającą J. Fontanównę, świetnego tenora A. Raczkowskiego, przezbawnych pp. Sendckiego i Spingiera, Trojanowską, Wiśniewskiego i Warchalewskiego — wita z radością rozbawiona widownia, wywołując ich niezliczone razy przy otwartej kurtynie i oklaskując ich bez końca.

Śliczne tańce solowe i ensemblowe oraz stylowe dekoracje projektu prof. Jarockiego są uroczem i wdzięcznym tłem „Czaru walca”, który stał się największą atrakcyjną sensacją naszego miasta.

Poranek poematów tanecznych

MARCELI HILDEBRANDT.

MARCELA HILDEBRANDT, młoda, wysoce utalentowana tancerka plastyczna, Poznanianka, która przed kilku dniami wystąpiła z wielkim powodzeniem w Berlinie w „Schumannsaal”, da się poraz pierwszy poznać szerszej publiczności i wystąpi w Poznaniu

w nadchodzącą niedzielę, dnia 13 grudnia b. r., o godz. 12 w pol. w teatrze „Słońce”.

MARCELA HILDEBRANDT na swym niedzielnym recitalu tanecznym wykona szereg poematów tanecznych do muzyki Szopena, Bacha, Beethovena, Debussyego, Prokofieffa, Scriabina.

Ci, którzy mieli sposobność widzieć pełne poezji i piękna tańce Marceli Hildebrandt, — rökują młodej tancerce wielką przyszłość. Jak już czytaliśmy w pismach poznańskich, Marcela Hildebrandt bezpośrednio przed wyjazdem na recital berliński tańczyła w Poznaniu wobec zaproszonych znawców i krytyków i odniosła wielki sukces. Spodziewać się należy, że podobne powodzenie mieć będzie na swym niedzielnym recitalu w „Słońcu”. — Niedzielny występ młodej, tak wysoce utalentowanej tancerki wywołał wielkie zainteresowanie w najszerzych sferach towarzyskich naszego miasta, czego dowodem, że zaraz w pierwszym dniu po ogłoszeniu występu sprzedano znaczną część biletów.

Bilety po cenach najniższych są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szejbrowskiego, — ul. Gwarna 20. Tel. 56-38. zw 12 254

NORA NEY w „NOWOŚCIACH”

Dziś i jutro, ostatnie dwa dni występów gościnnych sławnej gwiazdy filmowej Nory Ney na scenie najmłodniejszego kino-teatru-rewji „Nowości” (Dom Rzemieślniczy — Fr. Ratajczaka 21) w otoczeniu znakomitego zespołu rewjowego z J. Sokolowską i „Tomaszem” Sempolńskim. — Na ekranie komedja wytwórni „Sowkino” p. t. „Dzieweczka z pudełkiem”. Ceny miejsc, mimo olbrzymich kosztów, popularne: od 1 zł do 3 zł. Początek: 5, 7 i 9 wiecz. zw 12 255

Wszczęświatowej sławy gwiazda baletowa

opery warszawskiej

HALINA SZMOLCÓWNA

tańczy w Poznaniu!

Po niebywałych sukcesach w Paryżu i Londynie wystąpi tylko dwa razy gościnnie w teatrze operetkowym „Uśmiech” i to w sobotę 13-go i w niedzielę 14 b. m. w operetkach „Kraina uśmiechu” i „Czar walca”, głośna znakomita gwiazda opery warszawskiej p. Halina Szmolcówna i czołownicy szereg najpiękniejszych tańców solowych. — Będą to jedyne dwa występy wszczęświatowej sławy tancerki w Poznaniu, przed jej wyjazdem na wielką tournée artystyczną po Europie i Stanach Zjednoczonych. — Szczegóły w afiszach. dw 1893

Teatr Polski

DZIŚ — „Ich synowa”.

Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Wierny mąż”.

Czwartek, 10. 12. „Złote serduszko”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr operetkowy „Uśmiech”

DZIŚ — „Czar walca”.

Czwartek, 10. 12. „Czar walca”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

Wł. Brackiego — „Kajzer” Mactęja Wierzbickiego

DZIŚ — Opalenica.

Czwartek — Nowy Tomysl.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

DZIŚ WIECZOREM ŻYCIE KULTURALNE O NASZĄ AKTYWNOŚĆ WSROD SŁOWIAN

CO USŁYSZYMY NA KONCERCIE W NASZYM TEATRZE WIELKIM

Sródowny koncert symfoniczny przynosi nam w programie koncert brandenburski N 5 J. S. Bacha. Z okazji niedawnego wykonania Concerto Grosso Corelliego podawaliśmy czytelnikom krótką historię koncertu instrumentalnego. Tu dodać należy, że koncerty t. zw. brandenburskie (jest ich sześć) komponował Bach pod wpływem włoskim, a specjalnie Corelliego i Vivaldi'ego. Napisane zostały dla znakomitej kapeli margrafa brandenburskiego Christiana Ludwika (stąd nazwa koncertów brandenburskich). Piąty koncert charakteryzuje użycie po raz pierwszy clavicembalo, jako instrumentu solowego. Poza to jako solowe instrumenty wystąpią skrzypce i flet na tle orkiestry. Wykonanie będzie o tyle oryginalne, że kapelmistrz Priewer odegra partię celmalo, a więc zrekonstruuje niejako sposób realizacji koncertów za czasów Bacha.

Siódma symfonia Beethovena powstała w r. 1812. Pierwsze wykonanie miało miejsce 12 grudnia 1813 roku, w Wiedniu (dochód z koncertu przeznaczony na inwalidów wojennych) pod dyktando kompozytora. Koncert był niezwykle interesujący, a to z tego powodu, że brali w nim czynny udział sławni podówczas kompozytorowie i wirtuozi. I tak Schupparth grał na pierwszych skrzypcach, Salieri obsługiwał perkusję, Hummel i Meyerbeer kotły. Spohr, Siboni i in. mieli wyznaczone role podrzędniejsze. Zaznaczyć należy, że na tym koncercie wykonano jeszcze Beethovena „Zwycięstwo Wellingtona” czyli bitwa pod Vittoria.

Symfonia siódma uchodzi za apoteozę tańca. Pochodzi to określenie od R. Wagnera, który wyraził się o części ostatniej, że muzyka ta wprawia w taniec stoly i ławki, starców i babki, ślepych i ułomnych, a nawet... dzieci w kołysce!

W Paryżu na koncercie popularnym w 1862 w programach zamieszczono następujące objaśnienia do poszczególnych części symfonii:

- I część: przybycie wieśniaków,
- II „ marsz weselny,
- III „ taniec wieśniaków, orszak weselny,
- IV „ uczta, orgia.

Warjacje na temat Haydna, Brahmsa, napisane na orkiestrę, należy odróżnić od znanych warjacji fortepianowych na temat Händla. Warjacje orkiestralne napisane zostały w r. 1873. Pierwotnie przeznaczone były na dwa fortepiany i jako takie wykonane przez Klarę Schumann, wdowę po znanym kompozytorze, na koncercie w Frankfurcie n. M. w r. 1891. Koncert ten był ostatnim występem publicznym świętej pianistki przed śmiercią.

Temat warjacji pochodzi z Divertimento na 8 instrumentów dętych Józefa Haydna (z części drugiej) i nosi napis: „Chorale St. Antoni”

Kompozycja ta jest stanowczo jedną z najlepszych Brahmsa i zachwyca słuchacza doskonałą skondensowaną i zwięzłą formą, jako też bogatą szatą instrumentacyjną.

Dr. T. S.

Wieczór Zygmunta Noskowskiego. Z Warszawy piszą nam: Ostatni wieczór sródowny Towarzystwa przyjął sztuki poświęcony był twórczości Zygmunta Noskowskiego, jednego z najbardziej utalentowanych kompozytorów w drugiej połowie ubiegłego stulecia. Słowo wstępne wygłosił prof. Tadeusz Joteyko, przypominając, że Noskowski wykształcił całe grono zdolnych i znanych muzyków. Najlepsi kompozytorowie, krytycy i pedagogowie współcześni przeszli przez jego szkołę. Przez 30 lat był Noskowski dyrektorem Filharmonii, a jeszcze przed jej powstaniem zorganizował słynne wieczory sródowne. Kompozytor, profesor, dyrektor orkiestry i krytyk muzyczny jednocześnie, niepospolity znawca stosunków muzycznych i historii muzyki w Polsce — zajmuje w niej Noskowski miejsce poczesne. W części koncertowej wieczoru wzięli udział: p. Lucyna Robowska, propagatorka polskiej muzyki fortepianowej zagranicą, prof. K. Butler, który wykonał poloneza elijńskiego, p. W. Łozińska — szereg zapomnianych pieśni i piosenek, oraz kwartet smyczkowy: pp. Ossendowska, Szafranska Baranowski i Malinowski. Akompanjowała p. J. Szreniawa-Rupniewska. (mw)

Rapsodie chorwackie. Królewska Akademia Nauk i Sztuki w Beogradzie rozdała nagrody muzyczne. W tym roku został nagrodzony Franciszek Lotki za dwie rapsodie chorwackie, napisane na skrzypce z fortepianem. Nagrodzona też została opera Ludwika Szafranka-Kawia pt. „Królowa Medvedgradzka”.

Książki nadesłane

Jan Aleksander Zaremba: „Stare pogodki gólskie lod Zembra”. Zbiór I. Zywiec 1931. Nakł. autora. Skł. główny w księgarni R. Faruzel.

Mikolaj Rudnicki: „Powołania w ffordach”. Poezja. Poznań - Warszawa - Lublin - Łódź - Kraków 1932.

Ireneusz Plater Zybarck: „Życie bez rąk”. Warszawa 1931.

NAUKA

Roczniki Historyczne. Świeżo ukazał się tom VII tego czasopisma historycznego poświęconego dziejom naszych ziem zachodnich, a redagowanego w Poznaniu: jako organ Towarzystwa Miłośników Historji. Jest to jedno z najjaśniejszych czasopism naukowych, bo prenumerata roczna, którą przyjmuje skarbnik Towarzystwa Miłośników Historji w Archiwum Państwowym (Góra Przemysława 1), wynosi zaledwie 8 zł. Sprawom Towarzystwa i o mówieniu świeżo wydanego tomu poświęcił „Dział” niebawem osobny feljeton (f. p.)

Wileńskie Tow. Otyngologiczne odbyło posiedzenie z odczytem dr. Berlinerblaua pt. „O badaniach serodjagnostycznych nad twardziela”

Z Tow. Neofilologicznego. Oddział wileński odbył posiedzenie z referatami p. W. Sienickiego nt. „Literatura francuska w szkole średniej”.

LITERATURA

Nowe zbiorki poetyckie. W najbliższym czasie ukaze się nowy zbiorek Józefa Al. Gatuszki. Zbiorek ten nosi tytuł „Cienie orłów”, a obejmuje prace z dwóch lat ostatnich, tj. utwory powstałe od czasu wydania „Głosów ziemi” (1930. Hoesick). Wkrótce również ukaze się nowy zbiór poezji Józefa Birkenmajera, noszący tytuł „Wycieczka”. Mieścić się w nim będą poważne utwory, oparte o regionalne podłoże stron rodzinnych poety (Kraków i Tynieccyzyna). Na czele zbioru idzie wiersz „Listy matczyne” (odznaczony I-a nagrodą na konkursie w Krakowie), w dalszym zaś ciągu wiersze drukowane w „Czartaku”, „Kurjerze Poznańskim” etc (Medytacje. Rozmowa z cieniem. Zapomniany okop.)

SZKOLNICTWO

Czar dziecięctwa. W „Bibliotece Dzieł Pedagogicznych” ukazała się niedawno praca Józefa Fanciulliego, prof. uniwersytetu w Medjolanie, p. t. „Czar dziecięctwa”. Autor zapytuje się, czy czar dziecięctwa jaki nas ujmując, to tylko wdźwięk, piękność, ruchliwość i t. d. Gdyby tak było, wtedy nasze zainteresowanie się dziećmi przypominałoby bardzo sympatię jaką odczuwamy dla młodych zwierzątek. Otóż w dziecku interesuje nas najbardziej jego życie, jego dusza we wszelkich swoich przejawach. Czar dziecięcy to „skrzywienie się duszy głębokiej, córy Boga, gdy nabiera kształtu duszy człowieczej”. Więc wychowanie musi być oparte na pierwiastkach chrześcijańskich. Teza ta jest uzasadniona głęboko i przekonująco. Czar dziecięctwa widoczny jest przewidywaniem w życiu uczuciowym dzieci i w zabawie. O poglądzie autora na rolę uczuć w wychowaniu świadczy zdanie, kończące rozdział: „Wychowujemy serce naszych dzieci, jeśli chcemy, aby intelekt dzieci był bliski duszy głębokiej, bliski jej Stwórcy i w ten sposób wytworzył najpiękniejsze kwiaty: kwiaty miłości i wiary”. Książka prof. F. ma wielką wartość dla rodziców i nauczycieli, uczy wnikać w życie dziecka i uczy patrzeć na dziecko oczyma miłości. (St. N.)

TEATR

Nowe sztuki polskie. Z Krakowa piszą nam: Dyrekcji teatru złożyła p. Marja Pawlikowska dwie nowe sztuki. Niedługo będzie grana komedia p. K. A. Czyżowskiego „Virtuti militari”, oraz groteska Brunona Winawera „Poprostu truteń”. (kt)

MUZYKA

Muzyka symfoniczna w Warszawie. Z Warszawy donoszą nam: Piątkowym koncertem w Filharmonji Warszawskiej dyrygował wyborny kapelmistrz rosyjski Walerjan Bierdziejew. Orkiestra wykonała uwerturę do „Mistrzów śpiewaków” Wagnera, świetnie brzmiące scherzo symfoniczne Paula Dukasa „Uczeń czarnoksiężnika” oraz akompanjament do skrzypcowych koncertów: D-dur Brahmsa i A-dur Mieczysława Karłowicza. Solową partię odegrała znakomita skrzypczka duńska Cecylja Hansen, która odbywa obecnie „tournee” artystyczne po Polsce i nadzwyczajnie się podoba. Posiada wspaniałe wcale nie „kobiecy” ton i bardzo wydoskonaloną technikę palcowo-smyczkową. Duńskiej artystce należy się wdzięczność za wykonanie pięknego utworu Karłowicza, który całkiem zasłużył na to, by znaleźć się w repertuarze światowym. Zachwycona grą artystki publiczność domagała się naddatków; Cecylja Hansen zagrała więc jeden z tańców słowiańskich Dworzaka, znane „Ave Maria” Schuberta w opracowaniu Wilhelmgiego (przyczem sławne Oktawy brzmiały znakomicie) oraz na zakończenie Menueta Beethovena. (w. mj.)

OGRONA ZABYTEKÓW

Grobby królewskie w Wilnie. Z Warszawy piszą nam: Prof. Uniwersytetu Stefana Batorego, dr. Juljusz Klos, który brał czynny udział w badaniu wileńskiej kaplicy królewskiej, wygłosił tutaj w sali Tow. Higjenicznego odczyt p. t. „Nowoodkryte groby królewskie w bazylice wileńskiej”. Odczyt był ilustrowany przezręczami. (oz)

(Uwagi laika)

Pęd wywczasowy zaniósł mnie tego roku do Bułgarii. Byłem w jej pięknym kąpielisku Warnie, przemierzylem szmat pobrzeża warneńskiego, zajrzałem do schłodnej i z wielkim rozmachem rozwijającej się Sofji, przebiegłem wszędy i wzdłuż pasma Bałkanu i Rodope — od granicy rumuńskiej do tureckiej. W tym zmiennym krajobrazie, w tym kraju mówiącym na każdym kroku o rasie twardej i zdrowej — jedna była cecha niezmienna: sympatja dla Polski. Sympatja szczerą, instynktowną, połączoną z podziwem: taka, po której nie pozostaje osad niesmaku, jak zwykle po międzynarodowych duserach wpływających z przymusu grzeczności i obowiazku. Ustawicznie słyszałem zdanie: „no tak, wy jesteście wielkim narodem...”, „Polska, to wielka kultura”. Zdania takie w największym nawet pesymizmie wzbudzają lekką dumę. — Ale równocześnie i — odpowiedzialność.

Pytałem się nieraz sam siebie — podobnie jak w czasie poprzednich moich podróży po Jugosławji i Słowacji: czy my ze swej strony czynimy odpowiednie wysiłki, by wyzyskać tę „konjunkturę”, by zdobyć dla siebie odpowiedni „rynek”, gdzieby plody naszej kultury mogły pojawiać się na pierwszym miejscu? Czy wogóle usiłujemy prowadzić jakąś rozsądną politykę kulturalną wśród Słowian? I doszedłem do wniosku w mojem sumieniu laika, że wszędzie roi się od naszych zaniedbań, że nie czynimy mocnych wysiłków świadomych, a to co się dzieje, dzieje się samopas i chaotycznie.

Wiem, że to nie moja dziedzina i dlatego artykułowi temu dałem podtytuł: „uwagi laika”. Zdaje mi się jednak, że aktywność nasza na tem polu po wojnie nietylko nie dorównuje przedwojennej, ale osłabła znacznie. Niema — o ile wiem — takiego centrum słowianoznawstwa jak dawniejszy krakowski „Świat słowiański”, jak dawne Towarzystwo słowiańskie w tymże Krakowie, brak takich energicznych osobistości jak Marjan Zdziejchowski, człowiek nietylko wielkiej wiedzy, ale i żywotności, chęci czynu oraz ekspansji. Posiadamy znakomitych sławistów, ale ci ograniczyli się najczęściej do kwestji językowych, dialektycznych. Kwestja słowiańska jako taka, nasza polityka kulturalna wobec Słowian — to wszystko drzemie.

Wiadomo, że „kwestja słowiańska” przedstawia się dzisiaj inaczej aniżeli przed wojną. Prymat rosyjski upadł, Rosja odcięta się od całego świata czerwonym kordonem rewolucji. Pogrzebane zostały pełne nadziei sympatje rosyjskie w krajach takich jak Czechy i Bułgaria. Na miejscu prymatu Rosji powstało „vacuum”. W to „vacuum” nie potrafilimy do tej chwili wkroczyć, chociaż mamy największe chyba szanse, by schwycić w ręce inicjatywę słowiańską. Porozumienie Słowian staje się znowu aktualne, ożywiście na innych podstawach aniżeli dawniej. Nie jesteśmy już dalej, my Słowianie Zachodu, marzycielami złączonymi niedolą, ale posiadaczami własnych państw, które mają odegrać rolę w świecie.

Zastanawiało mnie zawsze, dlaczego Słowianie nie wytworzyli dotychczas swojej ideologii triumfu i wiary. Rasa francuska postawiła przed wielkimi swoje dumne hasło: „gesta Dei per Francos”, nowoczesne Niemcy rzucili butnie światu: „Deutschland, Deutschland über alles”. Polska stworzyła mit mesjanicznego cierpienia, Rosja mętną ideologję bezsilny, cierpliwości i męki, parcia do światła przez mrok i grzech. Zabrakło nam tego uświadomienia sobie wielkiej roli dziejowej jaka wyraziła się na dwa różne sposoby w sztandarowych tezach Francji i Niemiec. I czy nie logicznym wyda się sąd takiego Hermana Keyserlinga, który w swoim bystrym rozbiórce: „Spektrum Europas” przechodzi mimo narodów słowiańskich i nie chce widzieć nawet, że w nich mogłaby istnieć żywotna energia dla ratowania rzekomo ginącego i wyczerpanego Zachodu?

Kwestja słowiańska, jak to już powiedzieliśmy przed chwilą, wymaga dziś odmiennego postawienia, odmiennego ujęcia. Operując się na realnych podstawach interesów ekonomicznych, politycznych i kulturalnych

może i powinna wytworzyć swoją nadbudowę ideologiczną, swoje hasła, które posiadałyby w sobie siłę atrakcyjną i ożywiającą. Bez takiej nadbudowy ideologicznej, bez swoistej, ale zdrowej mistyki, niema życia w żadnym naprawdę wielkim ruchu zbiorowym.

Powiedzieliśmy, że po upadku prymatu Rosji powstało pewne „vacuum”. Najwięcej wysiłków w kierunku wywniesienia się na front objawiła jak dotąd energiczna i rządna Czechosłowacja. Tam powstały instytuty badań sławistycznych, stamtąd wysłała inicjatywę w przyciąganiu słowiańskich ludzi nauki i pióra na wykłady i odczyty, tam narodziły się nowe pisma poświęcone kwestjom słowiańskim. Niedawno zrodził się wielki warsztat publicystyczny „Slawische Rundschau” w Pradze a już dowiadujemy się o kwartalniku „Germanoslavica” w Brnie oraz o nowym instytucie dla badań słowiańskich w Pradze zainicjowanym przez dr. Spinę i prof. Gese-manna. Czesi utrzymują najżywszy niewątpliwie kontakt z narodami słowiańskimi, pisma ich poświęcają zagadnieniom słowiańskim najwięcej miejsca, praca czeska ma najwięcej w sobie celowości, wytrwałości i świadomości celu.

Nasz ruch natomiast słowiański — wegetuje. Pod względem publicystycznym jak i naukowym nie możemy porównać się z Czechosłowacją. Nie posiadamy ani w części takiej ilości czasopism słowianoznawczych co Czechosłowacja, ani tak rozbudowanych instytutów. Uczeń nasi nie objawiają tej aktywności i ruchliwości co uczeni czescy — nie widać też ich nazwisk zbyt często w publikacjach sławistycznych czeskich — już znacznie lepiej wywiązują się z tego polscy ludzie pióra: krytycy, pisarze, dziennikarze. Jeden z redaktorów wielkiej sławistycznej publikacji czeskiej skarżył mi się swego czasu, że „z Polski nie można wydosłać żadnego materiału, żadnych artykułów...”

Ale nie żądamy zbyt wiele od naszej nauki. Jak wiadomo dobrze pracuje ona w ciszy, ciszy tej potrzebuje, a działa wolno i rozważnie. Takie są przyrodzone prawa nauki. Musi w każdym ruchu — jak to dobrze wiadomo — znaleźć się grupa ludzi energicznych, którzy wierzą w jakąś idee. Wtedy ta idea nabiera życia i prawa bytu. Nie chodzi nam zatem o zastęp uczonych sławistów, którzy zamkną się w czcigodnym i żmudnym badaniu językowym, ale o kadry działaczy, którzy wyniosłszy podsway sławistyczne, mieliby zapał i chęć do pracy na tem wspaniałym i pełnym przyszłości polu. Tego należy oczekiwać od naszych uniwersytetów.

Potrzeba nam dzisiaj ludzi żywych, którzyby chcieli nawiązać kontakt ze Słowiańszczyzną, którzyby nie dopuścili do zaprzepaszczenia naszej konjunktury w krajach słowiańskich i u-mieli uzyskać zbyt dla plodów naszej kultury. Trzeba nam mądrej i celowej organizacji tego eksportu i tej łączności.

Wydaje mi się, że nie jestem w sądzie moim odosobniony. Niedawno na łamach Działu Kultury i Sztuki prof. dr. Roman Pollak mówił o zbyttnim odosobnieniu się naszej sławistyki i pograżeniu się w zagadnieniach językowych. Nikt nie chce uczonych odrywać od pracy — ale możeby dało się wychować na naszych wszechnicach pracowników, którzy nie posuwając naprzód sprawy nauki, posuną naprzód niemniej wielką sprawę porozumienia Słowian.

Dr. Zbigniew Grabowski
Kraków.

Pisma nadesłane

„Przyjaciel Szkoły”. Nr. 19. Treść: A. A. Kryński: „Język ojczysty a wychowanie młodzieży”. — M. Simonisówna: „Uwagi i spostrzeżenia o wypracowaniach piśmiennych”. — Tł.: „Nauka języka polskiego w szkołach niemieckich Wolnego Miasta Gdańska”. — Dr. E. Kulański: „Gwary a język książkowy”. — Łd.: „Zdania słownikowe”. — W. Kmiec: „Zdanie pojedyncze rozwinięte. Zdanie rozwinięte ściągnięte (Lekcje)”. — Uwagi dydaktyczne w sprawie metody wypracowań — Nowe książki. — Przegląd czasopism — Nowości wydawnicze. Adr. Red.: Poznań, ul. Dominikańska 4.

Małpia gwara

Osobliwy słownik — Konwersacja szympanśów — W gościnie u małpo-ludów

W r. 1900 prasa amerykańska doniosła o sensacyjnym odkryciu. Oto znany przyrodnik, profesor Garner, stwierdził istnienie „mowy” u małp. W świecie naukowym wiadomość tę przyjęto wówczas z dużym sceptycyzmem. W dziesięć lat później fizjolog francuski Calmette, zapoczątkowane przez Garnera w dziedzinie tej prace podjął na nowo.

W celu przeprowadzenia badań, Calmette założył w Afryce centralnej, olbrzymich rozmiarów farmę, w której osiedlono wielką ilość małp różnych gatunków. Po długotrwałych obserwacjach zwierząt, uczony francuski skonstatował symptomy wskazujące na istnienie pewnego rodzaju małpiego narzecza i odnośny referat przedstawił paryskie Akademii naukomedycznej. Instytut ten, po zbadaniu rzeczonego laboratorium i przeprowadzeniu szeregu eksperymentów z małpami, przyznał w r. 1923 oficjalnie słuszność wywodom Calmette'a, uznając „małpią gwara” jako de facto istniejącą.

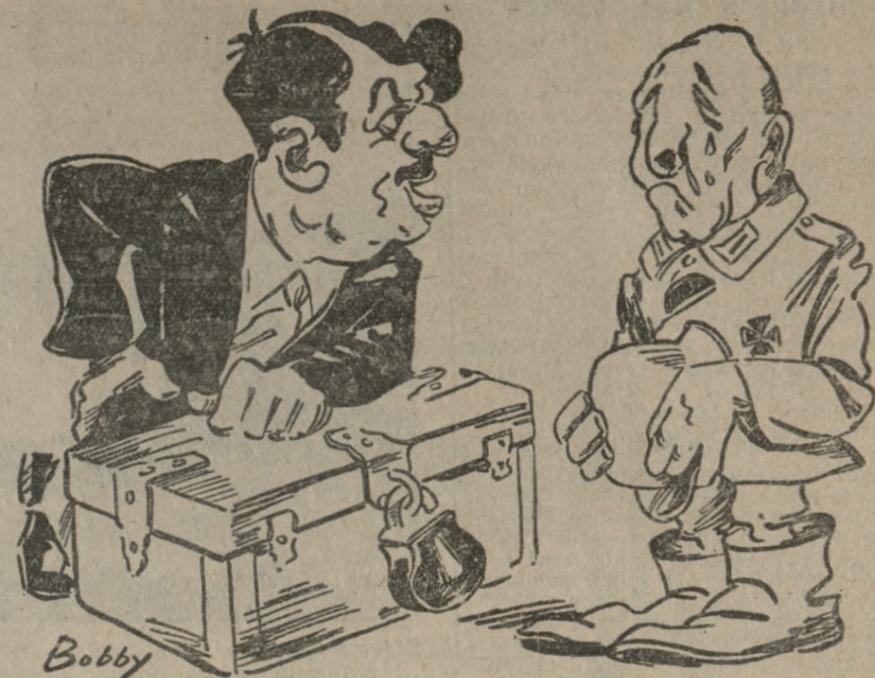
Wobec tego postanowiono przystąpić do opracowania odnośnego słownika. Zadania tego podjął się profesor uniwersytetu w Yale, Mr. Jerkes. Praca okazała się nader żmudną i dopiero po upływie pięciu lat udało się zebrać dostateczną ilość „wyrzów”, aby móc słownik wydać. Przy układaniu tego osobliwego dykcjonarza profesorowi pomocną była para szympanśów — samiec i samica — przebywająca stale w jego laboratorium doświadczalnym.

Badacz odnosił się do zwierząt zawsze w przyjazny sposób i w ciągu kilku lat codziennie przysłuchiwał się ich „rozmowom” przyciemniając studium gry miny oraz wyraz ich twarzy. W końcu przyszedł do przekonania, że „małpia mowa” jest nader uboga, gdyż zwierzęta w codziennej „konwersacji” używały stale tych samych okrzyków. Te ostatnie uczony francuski utrwalił fonograficznie, określając ich znaczenie.

Jak tedy przedstawia się język „protoplastów rodzaju ludzkiego”? Słownik poucza nas, że krótki krzyk „gak!” oznacza że samiec małpi jest głodny. Przy ranem powitaniu profesora, szympanś wyciągał doń włochatą rękę i szczerząc w uśmiechu zęby, wołał zadowolonym głosem: „chao-ach!” co widocznie oznacza: „Dzień dobry” lub „witaj”. Kiedy zaś małpa była w złym humorze, źle spała lub była chora, wtenczas wydawała dźwięk: „gehoh!” i smutnie zwieszała głowę. Za każdym razem, kiedy samiczka była szczególnie zadowolona i chciała to ujawnić, wówczas wołała radośnie: „kaga-kaga!”, gdy znowu się czegoś lękała, rozlegał się okrzyk: „cho-oi!” Określeniem bólu było stale „jeh”, przyczem twarz samiczki przybierała bolesny wyraz.

W ten sposób profesor Jerkes skrzętnie notował rozmaite „wyrazy” pary szympanśów, stosowane przy różnych okolicznościach życiowych. W ciągu pięcioletnich badań, cierpliwy profesor zebrał dwadzieścia śladem odmiennych okrzyków od słów małpiej gwary. Wyrazy te, wraz z odnośnymi objaśnieniami, zawarte są w wspomnianym słowniku.

Jednakże Mr. Jerkes nie jest całkowicie zadowolony z wyniku swej pracy w dziedzinie małpiego językoznawstwa i zamierza studja kontynuować w szerszym zakresie. W tym celu nosi się on z myślą zorganizowania ekspedycji do niezbadanych dotąd zakątków „czarnej” Afryki, nad górnym Kongo, gdzie pono przebywają „małpoludy”, stanowiące gatunek małp, najbardziej zbliżonych do człowieka. Przez dłuższe obcowanie z temi zagadkowymi istotami, przedsiębiorczy uczony amerykański ma nadzieję wniknąć w tajniki „mowy” tych ludzi-zwierząt, poczem porozumiewanie się z innymi gatunkami małp nie powinno — zdaniem Jerkesa — przedstawiać już znacznie trudności. Kr.

Laval do Niemca: — Forsy chciałbyś? Nie, wpiery ją trzeba zarobić.

Kongres prawników słowiańskich

Na inauguracyjnym posiedzeniu plenarnym III zjazdu prawników czeskosłowackich w Bratysławie w 1930 r. został podany w powitalnym przemówieniu delegacji polskiej wniosek, zmierzający do urzeczywistnienia żywszej wzajemnej współpracy prawników państw słowiańskich.

Myśl ta została jednomyślnie przyjęta na prywatnym zebraniu kilku uczestników słowiańskich, którzy postanowili zorganizować w państwach słowiańskich wzajemne odczyty naukowe, oraz zwołać prawników państw słowiańskich na pierwszy wspólny zjazd naukowy.

W ciągu 1931 r. uzyskano zgodę ze strony prawniczych instytucji, korporacji i związków oraz wielu poszczególnych osób w państwach słowiańskich i został utworzony komitet przygotowawczy, którego skład podany jest w załączonym spisie.

Komitet przygotowawczy obradował w Krakowie, Warszawie, Sofji, Belgradzie, Skoplji oraz Pradze i jednomyślnie postanowił:

1) Komitet przygotowawczy zaprasza prawników państw słowiańskich na pierwszy wspólny zjazd naukowy do Bratysławy na jesień 1933 r.

2) Ustanowić następujące sekcje naukowe: dla prawa prywatnego — dla prawa handlowego i wekslowego — dla cywilnej procedury sądowej — dla prawa karnego materialnego oraz postępowania cywilnego i wojskowego — dla prawa konstytucyjnego oraz administracyjnego — dla kwestyj gospodarczych i finansowych dla historii prawa słowiańskiego.

3) Prosi usilnie prawnicze instytucje, korporacje, towarzystwa i poszczególne osoby do współudziału w pracy nad godnym zrealizowaniem pierwszego naukowego zjazdu prawników państw słowiańskich oraz o przesłanie komitetowi przygotowawczemu najpóźniej do 31 grudnia 1931 r. wniosków na zjazd dla poszczególnych sekcji naukowych. Wybrane tematy, opracowane będą piśmiennie najpóźniej do 1 lutego 1933 roku. Piśmienne prace nie powinny o ile możliwości przekraczać rozmiaru 3 arkuszy druku. Referaty będą honorowane.

4) W marcu i kwietniu 1933 r. zostaną prace naukowe wydrukowane oraz przesłane celem przestudowania zgłoszonym uczestnikom i gościom. — Do 1 września 1933 r. mogą zainteresowani nadsyłać do prac tych swoje uwagi. Prace naukowe oraz uwagi należy podawać w języku odnośnego autora z dołączeniem na końcu pracy w innych językach słowiańskich, w języku francuskim i oprócz tego w tym języku, za którym oświadczy się przynajmniej 1/5 uczestników zjazdu.

5) Uczestnikiem zjazdu może być każdy absolwowany prawnik, obywatel polski, bułgarski, jugosłowiański lub czeskosłowacki. Inni zainteresowani będą mile widziani w charakterze gości.

6) Składka zjazdowa wynosi 25 zł, 400 lew; 160 dinarów albo 100 koron czeskosłowackich.

7) Językiem obrad są języki słowiańskie. O dopuszczeniu innego języka rozstrzyga przewodniczący.

8) Zaproszenia na zjazd zostaną rozesłane zainteresowanym po zdecydowaniu zagadnień, które będą na

zjeździe poruszane oraz po zapewnieniu zjazdowi referentów.

9) Wszelką korespondencję należy przysyłać tymczasowo pod adresem sekretarza generalnego: Dr. Cyril Barinka, advokat, Bratislava, Czechosłowacja.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Czwartek, dnia 10 grudnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 11.40 wiadomości prasowe (tr. z Warszawy); godz. 12.35 X-ty koncert dla młodzieży (tr. z Filharm. Warsz.); godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 14.15 komunikaty; godz. 17.00 „Więści z Frontu”; godz. 17.05 odczyt z cyklu organ. przez Kurat. Okręgu Szkoln. Pozn. p. t. „Fotograf amator a prawo”; godz. 17.20 „Torem literatury i poezji”; godz. 17.35 koncert solistów (tr. z Warszawy); godz. 18.50 lekcja jęz. ang.; godz. 19.05 higjena słowa; godz. 19.10 feljeton rolniczy p. t. „Polska jako producent i eksporter trzody chlewniej”; godz. 19.45 wiadomości prasowe (tr. z Warszawy); godzina 20.00 rolnicza skrzynka radiowa; godzina 20.15 koncert solistów. Wyk.: profesorowie Konserw. Państw. Gertruda Konatkowska (fortepian), Zdzisław Jahnke (skrzypce); godz. 21.00 recital wokalny p. Anny Ruszczyńskiej; przy fortepianie prof. Franciszek Łukasiewicz; godz. 21.25 feljeton egzotyczny „Peru”; godz. 21.40 odczyt p. t. „Błądząc po ulicach paryskich”; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty sport i polityczne; godz. 22.10 wiadomości prasowe (tr. z Warszawy); godz. 22.15 „Sztuka taneczna”.

Warszawa (1412 m) godz. 11.40 przegląd prasy krajowej; godz. 12.15 „Na marginesie polskiej polityki zbożowej”; godz. 12.35 X. koncert szkolny z Filh. Warsz. Wyk. Ork. Filharm. pod dyr. Kaz. Wilkomirskiego, Marja Mokrzycka (sopran), Lidja Kmitowa (skrzypce) i Wład. Raczkowski (akomp.). Słowo wstępne wypowie Tadeusz Meyzner. W programie muzyka skandynawska; godz. 14.50 muzyka z płyt; godz. 15.20 „Wśród książek” — przegląd najnowszych wydawnictw; godz. 15.50 program dla dzieci starszych: a) Opowiadanie Marii Radziwiłłowiczowej „Jak się bawia mali Japończycy”, b) dr. Marjan Stępski: feljeton p. t. „Świat bez złota”; godz. 16.20 lekcja jęz. frac. (kurs średni); godz. 16.40 płyty gramofonowe; godz. 17.10 „Z życia małp czeskosłowackich”; godz. 17.35 koncert solistów. Wyk.: Maryla Jonasówna (fort.), J. Strzelecka (śpiew), J. Szablowska - Gedeonow (fort.), Paweł Gedeonow (skrzypce) i prof. L. Urstein (fort.); godz. 19.15 skrzynka rolnicza; godz. 19.30 płyty gramofonowe; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godzina 20.00 feljeton p. t. „Jadą ułani” — dr. Bolesław Wieniawa - Długoszewski; godz. 20.15 muzyka lekka. Wyk. Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota, Zofja Terne (piosenki), prof. L. Urstein (akomp.); godz. 21.25 słuchowisko; godz. 22.30 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huzen (1875 m) 20.40 koncert ork.; **Parýž** (1724 m) 21.00 koncert; **Lathi** (1794 m) i **Helsinki** (368 m) 19.00 koncert symfoniczny; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 20.00 transmisja koncertu z Berlina; **Davenport** (1554 m) i **Londyn** (261 m) 22.50 recital skrzypcowy; **Motala** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.30 muzyka wojskowa, 22.00 koncert solistów; **Kelundborg** (1153 m) i **Kopenhaga** (281 m) 20.10 koncert symf.; **Oslo** (1083 m) 20.30 recital fortepianowy; **Budapeszt** (550 m) 20.30 koncert solistów; **Ryga** (524 m) 19.05 „Ewa” opt. Lehara; **Wiedeń** (516 m) 19.45 koncert utw. Kalmana poczem recytacja;

Współczesna grafika czeskosłowacka
Dzisiaj o godz. 19.30 nadaje Polskie Radio we Lwowie odczyt kustosa Muzeum artystyczno-przemysłowego, p. Henryka Cieśli, na temat „Współczesna grafika czeskosłowacka”.

Bzik kolekcjonerski

Czego ludzie nie zbierają? — Pchły Rotzydła. — Tragiczny guzik.

W Paryżu zmarł niedawno pułkownik, w którego spuściźnie znaleźli o kolekcję biletów tramwajowych i omnibusowych obejmującą osiemdziesiąt tysięcy sztuk tych dowodów przejazdowych. Bilety te, oryginalny kolekcjoner użył w znaczącej części osobliście, zachowując i zbierając owe papierki po skończonych każdorazowo „kursach”. Fakt ten dowodzi, że przed szaleem kolekcjonerstwa nie się nie osto. Trudno, naprawdę, ustalić, które kolekcjonowanie ma sens jakiś, a które zaliczyć należy do „bzików”, gdyż jeden „zbiera”, ażeby nagromadzić wartości, inny znów, aby wartości stworzyć, trzeci, ot wprost, aby czas zabić. Nikogo nie zadziwi, jeżeli ktoś sobie założy n. p. zbiór owadów, lecz wielu śmiać się będzie słysząc o zbiorze pcheł londyńskiego barona Rotzydła, który ekwipował całe ekspedycje, mające na celu łowienie rzadszych okazów tego gatunku dokuczników.

Zachwył swój dla różnych wielkości świata literackiego, objawiał pewien Berlińczyk przez zbieranie — krawatów słynnych pisarzy i poetów.

Ale „spleen” zbierania dotyka nie tylko zwykłych śmiertelników; nawet osoby „najwyżej postawione” nieraz jemu ulegają. Oto b. król Alfons hiszpański, zwykł był przechowywać w specjalnej ubikacji jednego z zamków, wszelkie przedmioty, które przyczyniły mu bądź szkody fizycznej, lub też mogły stać się przyczyną jego nieszczęścia. Jako młody chłopiec, poślizgnął się był kiedyś na gładkiej posadzce pałacowej i padając skaleczył sobie dotkliwie kolano. Tafla parkietu, na której wypadek ten się zdarzył, została wyjęta z podłogi i złożona w domowym „muzeum”. W tem ostatniem oglądać było można poza tem różne bomby, sztylety, rewolwery i t. p. za pomocą których liczni wrogowie monarchy usiłowali pozabawić go życia.

Atoli jeszcze bardziej „dreszczowy” od owej królewskiej kolekcji, jest zbiór książek jednego z lekarzy francuskich: oto wszystkie tomy tego osobliwego księgozbioru, oprawione są w — skórkę ludzką-zbioru, oprawione są w — skórkę ludzką. (Czyżby pacjentów tego eskulapa?)

W bardziej łagodny sposób objawiała się manja kolekcjonerska u pewnego majora hiszpańskiego, który postawił sobie za zadanie zebrać guziki wojskowe z u-mundurowań wszystkich armii świata. Po wielu latach usilnych zabiegów i żmudnej pracy, zbiór był skompletowany — brakowało tylko jeszcze jakiegoś guzika wojska sjamskiego. Ponieważ luki tej major jakoś wypełnić nie zdołał, niefortunny zbieracz popadł w rozstrój nerwowy i zakończył życie w zakładzie psychiatrycznym. Do śmierci bezustannie powtarzał: „dajcie mi guzik sjamski! dajcie mi sjamski guzik!”

Pewien baron niemiecki zbierał butelki i puszki. Butelki były napełnione wodą, zaś puszki — piaskiem. „Spleenem” artysty tego było posiadać wodę z wszystkich wielkich rzek świata oraz piasek z wszystkich zakątków ziemskiego globu i nie posiadał się z radości, kiedy jaki znalomy podróznik przywiózł mu w prezencie n. p. wodę z Amazonki czy Eufratu,

lub garść piasku z pustyni Gobi. — Często spotykaną namiętnością jest zbieranie biletów i programów teatralnych i koncertowych, ale nie dużo jest chyba amatorów na klepsydry, któremi jakiś ponuro usposobiony oficer austriacki wytapetował sobie całe mieszkanie.

I w dawnej Polsce mieliśmy wielu zagorziałych kolekcjonerów, lecz ci, w większości wypadków zbierali przedmioty wartościowe lub dewocyjne, a więc: szkaplece, różańce; dalej: puhanry, fajki, tabakiery, minjatury, pasy lite, a zwłaszcza broń sieczną i palną. Niejeden taki zbiór jest dziś ozdobą naszych muzeów krajowych.

Skutki naświetlania roślin

Sprawa naświetlania roślin i wpływu tych czy innych promieni na roślinę od długiego już czasu zajmuje naukę. Badania, jakie w tym kierunku przeprowadzono przez szereg instytucji amerykańskich, dały wyniki bardzo interesujące. Badaniom poddano 100 roślin ogrodowych, które w inspektach oświetlano sztucznie także w nocy. Okazało się, że rośliny te szybciej się rozwijały. Rozkwitnienie na ogół nie zostało przyspieszone. Niektóre jednakże rozkwitły i rozdziły owoce znacznie wcześniej. W wszystkich jednakże wypadkach rozwijały się tkanki mniej silnie, liście były cieńsze, nie wytwarzały się też bulwy.

U stale naświetlonych roślin zaznaczył się wprawdzie przyspieszony rozwój, lecz stało się to kosztem wydajności i plodności rośliny. W i P.

Polka — najlepiej płatnym manekinem w Londynie

Najlepiej płatnym manekinem w Londynie jest Polka, 21-letnia Anna Niżyńska, która pracuje w jednym z największych i najelegantszych magazynów mód. Niżyńska znana była z piękności i klasycznej budowy w Paryżu, w dzielnicy Montparnasse, wśród malarzy, jako modelka. Po przyjeździe do Londynu zaangażowała jako „manekina” Niżyńska, najelegantszy magazyn mód, który płaci pięknej Polce ogromną pensję, wynoszącą z górą 300 000 złotych rocznie.

Czy wiecie, że...

— W Czechosłowacji przypada 1 urząd pocztowy na każde 3000 mieszkańców.

— W Austrii obowiązuje aż do 1 stycznia 1934 r. na szosach, kolejach i ulicach przepis trzymania się lewej strony przy jeździe.

— Majonez wynaleziony został podobno przez kucharza księża Mayenne w r. 1589 po bitwie pod Arques.

— Największe sztuczne jezioro będzie stworzone w Borberii (Italia) kosztem 150 milionów lirów, a mierzyć będzie 8 km. i 1,5 km. szerokości.

— W Denvers (U. S. A.) rośnie grusza, która liczy sobie niemniej, niż 300 lat, gdyż została zasadzona w r. 1632 przez gubernatora stanu Massachusetts, Johna Endicotta.

„Poradnik Biblioteczny“

miesięcznik wydawany przez Zjednoczenie Polskich Towarzystw Oświatowych, wyszedł właśnie za miesiąc listopad. Zadaniem „Poradnika Bibliotecznego“ jest ułatwianie bibliotekom wszelkiego typu wyboru książek, przez umieszczanie krótkich ocen rzeczy świeżo wydanych. Ostatni numer zawiera, jak zwykle, kilkanaście ocen nowych książek z działu popularno naukowego i powieści dla dorosłych i młodzieży.

Administracja „Poradnika Bibliotecznego“ mieści się w Red. „Oświaty Polskiej“ w Warszawie, ul. Marszałkowska nr. 153 m. 6.

Kluby w Anglii

przestały być pewnym schroniskiem dla mężczyzn. Gdy przed kilku laty w jednym z klubów londyńskich założono telefon, członkowie klubu podzielili się na dwa obozy: kawalerowie chcieli utrzymać telefon, żonaci bronili się przed nim, jako przed groźbą wtargnięcia głosu żon w zaciszne schronisko, dostępne tylko dla mężczyzn. Ale teraz kobiety zagrażają autonomii klubów męskich w Anglii nie tylko pośrednio, przy użyciu telefonu, ale i wprost, wtargnąwszy na zakazane dotąd terytorjum. Jeden z wielkich klubów londyńskich uchwalił bowiem dopuścić kobiety jako członkinie do udziału w zebraniach klubowych. Tak więc kończy się teraz „złota era“ wolności męskiej.

SPORT

Ciężka atletyka

Mistrzostwa miasta Poznania w podnoszeniu ciężarów dały następujące wyniki przy 20 startujących zawodnikach: kogucia — 1. Handke (Szteker) 142,5 kg., 2. Bodek (Stow. Sp. Swarzędz) 138 kg.; piórkowa — Grzybowski (HCP) 313,5 kg., 2. Gleszczyński (Sokół) 302,5; lekka — 1. Torzycki (Szt.) 350 kg., 2. Pawlicki (Zb.) 327 kg.; średnia — 1. Spychała (HCP) 382 kg., 2. Zajackowski (Zbyszko) 362,5 kg.; półciężka — 1. Grześkowiak (HCP) 334,5; ciężka — 1. Kałek (HCP) 408,5. Kałek jednorącz pobił rek. Polski o ½ kg. Drużynowo: 1. „HCP“ 16 p., 2. „Zbyszko“ 6 p., 3. „Sokół“ 5 p., 4. „Szteker“ 2 p. Sędziował p. Ryfa.

W zapasach wyniki były następujące:

Z terenu walk w Mandzurji. — Oddział wojska japońskiego, wyrażający po zdobyciu pewnej pozycji swą radość wymachiwaniem rąk i okrzykami.

kogucia — 1. Bayer (Sz.), 2. Grządzielski (H), 3. Szumiński (H); piórkowa — 1. Smół (H), 2. Grodzki (Szt.), 3. Rubach (Szt.); lekka — 1. Oleśniczak (Zb.), 2. Zaporowski (Sw.), 3. Gorzeń (Zb.); półśrednia — 1. Tuszyński (H), 2. Lewandowski (Szt.), 3. Zajackowski (Zb.); średnia — 1. Szajek (Szt.), 2. Gaśowski (Zb.), 3. Spychała (H); półciężka — 1. Łukasiewicz (Szt.), 2. Elsner (H), 3. Lewandowski (S); ciężka — 1. Grajewski (S), 2. Kałek (H), 3. Guenter (Zb.). Ogółem walczyło 60 zapasników. Sędziował p. Ryfa. Drużynowo: 1. Szteker i HCP po 14 p., 3. Zbyszko 8 p., 4. Sokół 4 p., 5. Stow. Sp. Swarzędz 2 p. (wz)

Hokej na lodzie

Drużyna polska pod mianem Warszawy rozegra w sobotę i w niedzielę dwa spotkania w Wiedniu. W pierwszym dniu Polacy walczą z drużyną „Wiener Eislaufverein“, w niedzielę z zespołem Wiednia. Drużyna polska wyjeżdża w składzie: Stogowski, Schabiński, Sokółowski, Maurer, Kowalski I i II, Godlewski, Krygier i prawdopodobnie Ludwiczak. (tel. wł. — ts.)

Do Rumunji wyjeżdża w styczniu hokejowa drużyna Śląska zasilona Czechem Sroubkiem, który przebywa obecnie na Śląsku. (tel. wł. — ek)

Pod kierownictwem Adamowskiego trenuje od niedzieli w Katowicach 15 zawodników polskich. (tel. wł. — ek)

„Troppauer Eislaufverein“ gościć będzie 28 bm. w Katowicach. W tym dniu wystąpi również wicemistrzyni świata Hilda Holowsky, która będzie się popisywała w jeździe na łyżwach.

Pięściarstwo

Warszawa — Berlin, 9:7. Drugie spotkanie drużyny berlińskiej w Polsce zakończyło się jej porażką. W poszczególnych walkach wyniki były następujące: w wadze muszej — Pasturczak (W) uległ Weinholdowi (B) na pkt.; wynik remisowy lepiej odpowiadałby przebiegowi spotkania. W wadze koguciej dobrze walczący Kazgimierski (W) uzyskał wynik remisowy z Pierentzem (B), w piórkowej Anders (W) uzyskał dwa pkt. wskutek nadwagi Arentza (B). W spotkaniu towarzyskim Arentz

pokonał Andersa na pkt.; w lekkiej — Bierenzweig (W) remisował ze Schwarzem I (B), w półśredniej Berensmeier (B) pokonał Wolskiego II (W); w średniej — Garbarz (W) zwyciężył na pkt. Ewerta (B), w półciężkiej Mizerski (W) remisował z Holzem (B), oraz w ciężkiej Wocka (W) pokonał na pkt. Schwartz II (B). W ringu sędziował p. inż. Kanenberg z Łodzi (tel. wł. — ts.)

„Warta“ II i „Wilno“ 7:5. Zawodnicy drugiego zespołu „Warty“ uzyskali we wtorek w Wilnie w poszczególnych walkach następujące wyniki: Wyrzykiewicz (W) pokonał na pkt. Bagińskiego, Wolniakowski (W) — Kaszewskiego, Zurawka (W) remisował z Łukniczem, Warecki (W) z Maciukowem, Forlański I (W) z Pilnikiem, oraz Forlański II (W) uległ Wojtkiewiczowi. (tel. wł. — ts.)

„B. K. S.“ Katowice — „Hasmonea“ Lwów 13:3. W półfinałowym spotkaniu o drużynowe mistrzostwo Polski rozegranym we Lwowie, wysokie zwycięstwo odnieśli Ślązacy, którzy spotykają się w finale w przyszłą niedzielę z „Wartą“ w Poznaniu. W poszczególnych walkach wyniki były następujące: Michalski (B) remisował z Bunttem (H), Moczko (B) pokonał w drugim starciu przez k. o. Traegera (H), Matuszczyk (B) w 1 st. przez k. o. Kornauera (H), Zachłód (B) remisował z Szirakiem (H), Wrazidło (B) w drugim st. pokonał przez k. o. Hulczyńskiego (H), Wieczorek (B), Gross (H) i Niesobski (B) uzyskali po dwa punkty walkowerem. W spotkaniu towarzyskim Gross (H) pokonał na pkt. Niesobskiego (B). (tel. wł. — ek)

„C. W. S.“ Warszawa — „Wawel“ 7:7. Spotkanie powyższe rozegrane w Krakowie przyniosło w poszczególnych walkach następujące wyniki: (od muszej do półciężkiej): Wieczorek (C) pokonał Juszczyka (W), Śmiech (C) remisował z Stworzeniowskim (W), Orlicz (C) przegrał wysoko do Chrostka (W), Koperek (C) do Mieczysławskiego (W), Centowski (C) remisował z Korzenicą (W), Karpiński (C) ze Studnickim (W), oraz Zimmer (C) pokonał w drugim starciu przez techniczne k. o. Flisaka (W). (tel. wł. — ek)

Piłka nożna

Wiedeńska „Admira“ pokonała we wtorek w Lipinach miejscowy „Naprzód“ 4:1 (1:1). Jedyńą bramkę dla „Naprzodu“ uzyskał Kaczmarczyk (tel. wł. — ek.)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Po długiej i ciężkiej chorobie, dnia 8 grudnia 1931 r., o godzinie 12-tej zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., w 45 roku życia, mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, brat, zięć i szwagier, s. p.

Dr. Władysław Hedinger

dyrektor Państw. Banku Rolnego w Lublinie poprzednio w Poznaniu.

Pogrzeb odbędzie się w Poznaniu, w sobotę, dnia 12 grudnia, o godz. 2,30 po południu z domu żałoby Stary Rynek 78, na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej. Msza św. odbędzie się w poniedziałek, 14. b. m., o godz. 8 rano w kościele Farnym. O czem donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i rodzina.

zw 12261

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.
Zakład Pogrzebowy „Ceremonja“ Towarowa 25 Tel 3180.

Dnia 8 b. m., o godz. 16,30 rozstał się z tym światem, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., nasz najdroższy brat i wuj, s. p.

ks. dziekan Józef Śmietana

proboszcz w Brodach

przeżywszy lat 81. Eksportacja zwłok do kościoła odbędzie się w niedzielę, dnia 13 b. m., o godz. 16. Pogrzeb nazajutrz, o godz. 10.

zw 12257

W ciężkim smutku pogrążeni
siostry i rodzina.

Brody, Wygoda, Poznań, Katowice i Hamburg.

Dnia 6. b. m. zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza i najtroskliwsza matka, siostra, teściowa i najlepsza babcia, s. p.

Wiktorja z Kucharskich Majchrzakowa

przeżywszy lat 66.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, o godz. 2 30 z domu żałoby Wierzbicice 40, na cmentarz parafji Bożego Ciała w Dębcu. Nabożeństwo żałobne nazajutrz o godz. 8-mej w kościele O. O. Zmartwychwstańców na Wildzie.

dw 1890/1

Poznań.

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Dnia 7 grudnia 1931 r., o godz. 8.30 rano, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza matka, teściowa i babcia, s. p.

z Borowskich

Agnieszka Kowalewska

przeżywszy lat 69. Pogrzeb odbędzie się we czwartek, dnia 10 b. m., o godz. 3.30 po poł., z kostnicy cmentarza na Jeźcach.

W głębokim smutku pogrążeni
synowie, synowe i wnuki.

Poznań, Al. Przybyszewskiego 43.
Toruń. zw 12 258

W poniedziałek, 7 grudnia 1931 r., o godzinie 18.30, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długiej i ciężkiej chorobie, nasza najukochańsza matka, siostra, teściowa i babcia, s. p.

z Dąbkiewiczów

Stanisława Michalakowa

przeżywszy lat 65. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 11 b. m., o godz. 14-tej, z Zakładu św. Józefa na cmentarzu Farny.

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Poznań, ul. Grobla 29. dw 1888/9
Zakład Pogrzebowy St. Jaśkiewicz. Klasztorna 14.

Uczestnikom pogrzebu, s. p.

Janiny Chociszewskiej

którzy w tak znacznej liczbie przybyli w celu oddania ostatniej posługi s. p. Zmarłej, składam serdeczne

Bóg zapłać!

Matka z rodziną.

zw 12 262

W pierwszą bolesną rocznicę zgonu, naszego drogiego syna, s. p.

Jana Rucińskiego

ucznia 7-mej klasy gimn. Dr. Brunona Czajkowskiego odprawi się dnia 10 b. m., o godz. 8 rano

msza św. żałobna

w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu, o czym donosi wszystkim Krewnym i Znajomym

zw 12 251 **rodzina.**

Opóźnienie zamiast 8. 11. z powodu Misji.

Zdenerwowanie żył

Zdenerwowanie, osłabienie. Zadać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 2

Pw 9 478-48.38

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER” patent gdańsk: Nr 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swoich właściwości w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich rodzajów, nawet liszajki ropnych, ranach u nóg, egzemie, przyszczać, wrzodach wszelkiego rodzaju, czerwonicy twarzy i nosa, odmrożeń, itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności: świetne oznania. Jeżeli bez skutku zwrócić pieniądze bez portorium.

Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN” Gdańsk 2, Bunde-gasse 43.

Karpie żywe

po cenach hurtownych do sprzedaży przedświątecznej poleca

Nadleśnictwo Główna Ordynacja

Czerniejewo p. Czerna. — Telefon 11.

dw 1 865

ZASTĘPCA

rutynowany kupiec, dobrze się prezentujący, do lat 40 tu, poszukiwany na województwo Poznańskie do propagandy znanego na całym świecie preparatu piekarskiego. Pożądane pierwszorzędne referencje, kaucja lub ubezpieczenie bankowe. — Zgłoszenia: Kraków, skrytka pocztowa 67. nw 7 459

Mieszkanie 8 pokoi

1 piętro, św. Marcin-Wjazdowa, zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 48.185 Pw 9 414-48.185

OGŁOSZENIE. Przymusowy przetarg majątków Dobrojewo, Bielejewo i Nosalewo, własność Franciszka Kwiatkiewicza, wyznaczony na dzień 11 i 12 grudnia b. r., nie odbędzie się. Szamotuły, 8. XII. 1931 r. Sąd Grodzki. nw 7 298

We wtorek, 8 grudnia 1931 zasnął w Bogu, po długich, ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż i najdroższy ojciec, dziadek i teść, s. p.

Andrzej Jakubiak

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 12 b. m. po południu o godz. 3 z domu żałoby, ulica Grobla 17, o czym zawiadamia

zw 12252/3

w głębokim smutku pogrążona
rodzina.

Poznań, Hamburg, Lens (Francja).

Restauracja „Cechowa“

właśc. W. Jabłoński

Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 23.

Jutro w czwartek, dnia 10. 12. 31

Specjalności!

Prosiak pieczony z selerową sałatą

Pw 9 486-49.58

Przedstawiciela

na województwo poznańskie poszukuje fabryka wódek i likierów. Oferty pod: „WPD. 212” do Tow. Rekl. Międz. g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124. Tw 691

25 000 zł

Kto pożyczycy na 1 kwietnia za stosownym, zupełnie pewnym zabezpieczeniem 25 000 zł na pół roku. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia pod zw 12244 do Kurjera Poznańskiego.

majątek ziemski

1 200 mórg, pszenno-buraczana ziemia, — inwentarz żywy i martwy bardzo dobry (obora), budynki masywne, dwór 14—16 pokojów bardzo ładny z wszelkim nowoczesnym urządzeniem, park, ślicznie aranżowany niewielki warzywnik i sad, do kolei 3 km. brukiem z podwórza (Pawłowice pow. leszczyński). Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zw 12 259

Nieruchomość

położona w centrum miasta Gniezna, z 3 piętro-wami, obszernymi ubikacjami handlowymi, jest do sprzedania. Informacji udzieli Komunalna Kasa Oszczędności powiatu gnieźnieńskiego w Gnieźnie i adwokat i notariusz p. Adamek w Gnieźnie. nw 747

2 N. 8/31. POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE.

Co do majątku Banku Spółdzielczo-Kupiecko-Przemysłowego we Wrześni wdraża się z dniem dzisiejszym, t. j. z dniem 21 go listopada 1931 r., o godz. 10.35 przed południem, postępowanie upadłościowe, ponieważ dłużnik wykazał swoją niewypłacalność. Zarządca masy upadłościowej mianuje się adwokata Zenona Szusta z Wrześni. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 19 grudnia 1931 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach oraz celem zbadania zgłoszonych wierzytelności wyznacza się termin na dzień 9 stycznia 1932 r. o godz. 10 przed południem. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 9 stycznia 1932 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Sąd Grodzki. nw 7297

2 N. 1/31. W sprawie upadłościowej Kostrzyńskiej Fabryki Pierników i Makaronów, spółki z ogr. odp., dawniej A. Markiewicz w Kostrzynie, wyznacza się dodatkowy termin do badania zgłoszonych wierzytelności na dzień 30-go grudnia 1931 r., o godz. 10-tej, na kadencji w Kostrzynie w Magistracie. Pobiedziska, dnia 30 listopada 1931 r. nw 7 300 Sąd Grodzki.

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy „Venetia” fabryka czekolady i cukrów w Poznaniu, Dąbrowskiego 97, zarządza się z dniem dzisiejszym postępowanie układowe po myśli art. 37 rozp. Prez. Rz. P. z dnia 6 marca 1928 r. W miejsce nadzorcę sądowego Wojciecha Grzelaka wybrano jako drugiego nadzorcę sądowego p. dr. Romana Ziolkę, Poznań, Jasna 11. Poznań, 2 grudnia 1931 r. Sąd Grodzki 2-a. nw 7 512

3 N. 3/30. OGŁOSZENIE. W sprawie upadłościowej Juljanny Raszewskiej, właścicielki dóbr w Machcinie, wyznaczono termin zebrania wierzycieli celem powzięcia uchwały w sprawie zmiany zarządcy masy upadłościowej na 22 grudnia 1931 r., godz. 11, w Sądzie Grodzkim w Śmiglu, pokój 12. Śmigieł, dnia 5 grudnia 1931 roku. Sąd Grodzki. nw 7 513

Wspólnika fachowca

z odpowiednim kapitałem poszukuję z powodu choroby do mego składu żelaza, istniejącego przeszło 20 lat we większym mieście powiatem Poznańskiego. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 12 260

Magle

łóżka metalowe, materace, umywalki, karnisze mosiężne, drabiny, prężniki do firan i wyroby drzewne kuchenne hurt detal

A. KOSZEWSKI
Poznań, St. Rynek 61.
Pw 9 071-41.127

Szkló

okienne, ogrodowe, katedralne, surowe, druciane, ornamentowa, kołorowe dżamanty, klt szklarski itp., lustra i szyby wystawowe poleca

Polskie Biuro Sprzedaży Szklá Spółka Akcyjna Poznań Małe Garbary 7 a, telefon 28-63. Oddział w Łodzi, ul. Pusta 15/17. Pw 8 479-30 110

PANI

posiadająca duży skład, domy i wielki majątek w gotówce, szuka wykształconego i dobrane reprezentującego się pana we wieku 45 do 57 lat

celem zamążpójścia.

Narodowości majątek obojętne.

„ELITE” Tw 693

Instytut dla wytwornego kojarzenia małżeństw. Gdańsk - Wrzeszcz, Friedenssteg 12 p.

Oprawy książek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

2. K. 5/31. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Paczkowie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Paczkowo tom I wykaz l. 5 na imię Hermanna Daherra i żony jego Agnieszki z d. Hentze, jako współwłaścicieli na mocy małżeńskiej wspólności majątkowej, zostanie dnia 26 marca 1932 roku, o godz. 11.30 przed poł. w drodze egzekucji wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 10. Nieruchomość wymieniona stanowi zabudowany grunt, obszaru 25 a. 30 m², wartość użytkowa wynosi 714,— mk. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 16. 9. 1931 r. Pobiedziska, dnia 4 listopada 1931 roku. Sąd Grodzki. nw 7 299

OGŁOSZENIE

Oglašzam niniejszem dobrowolny przetarg ofertowy na następujące przedmioty, znajdujące się na gruncie należącym do Sierakowskich Kopalń Węgla Brunatnego T. A. Sieraków, w upadłości.

1. Kocioł parowy nr. 1511 z roku 1897 marki „Borman, Szwede i S-ka”, Warszawa, na 8 atm.
2. Kocioł parowy nr. 1148 z roku 1904 marki „Strońska towarne Stepanov” na 10 atm.
3. Kołowrot większy jako dźwign do szybu ca. 15 P S.
4. Kołowrot mniejszy jako dźwign do szybu ca. 10 P S.
5. Dwie pompki parowe do kotła podwójne i pojed.
6. Inzektor do kotła większy i do lokomobilii.
7. Komin 25 mtr. na rozbiórce. zw 12 949
8. Budynek drewniany 4x12 mtr.
9. Dwie szopy drewniane.
10. Narzędzia rozmaite górnicze.
11. Przybory górnicze.

Oferty proszę skierować pod adresem zawiadowcy masy do dnia 15 b. m. Warunki zapłaty gotówką po zatwierdzeniu oferty.

Zawiadowca Masy Upadłościowej Sierakowskie Kopalnie Węgla Brunatnego Tow. Akcyjne St. Firlej, Międzychód n/W., ulica 17-go Stycznia nr. 15.

OGŁOSZENIE

W sprawie zapobiegawczej do majątku firmy Spółka Stolarska S-ka Akc. w Poznaniu, Stary Rynek 47, wyznacza się za zezwoleniem Sądu po myśli artykułu 43, 44 i 45 rozporządzenia o zapobieganiu upadłości dodatkowy termin do ustalenia listy wierzycieli na dzień

15 stycznia 1932 r., godz. 11-ta rano w lokalu powyższej firmy.

Wzywa się wszystkich posiadaczy weksli, wystawionych, akceptowanych, indosowanych lub poręczonych przez powyższą firmę, by najdalej do dnia powyższego terminu zgłosili swoje pretencje przy przedłożeniu weksli u podpisanych nadzorców.

Uzupełniona lista wierzycieli wyłożona będzie ponownie w Sądzie Grodzkim w Poznaniu, pokój 25, od dnia 25 stycznia 1932 r. zw 12 943

Od daty wyłożenia tej listy mogą wierzyciele nowo wciągnięci zaskarżyć w terminie siedmiodniowym postanowienia nadzorców sądowych co do wciągnięcia lub odmowy wciągnięcia wierzytelności na listę do wymienionego Sądu, który spór ostatecznie rozstrzyga. Poznań, dnia 15 listopada 1931 r.

(—) Władysław Zakrzewski (—) Zygmunt Gizella nadzorczy sądowi

2. K. 1/28. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość, położona w Gulczu powiat Czarnków i w chwili uchylenia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Gulcz tom II wykaz 55 na imię Sylwestra Surmy, zostanie dnia 12 lutego 1932 r., o godz. 9-tej przed połudn., wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój 14. Nieruchomość składa się z domu mieszkalnego i zabudowania. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 17 kwietnia 1928 roku. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z nim zgłosili najpóźniej w dniu przetargu przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdził, byli, gdyby wierzyli im przecyli. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione a przy rozdziale ceny kupna dopiero po rozszczeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybycia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości tylko do uzyskanej ceny kupna. Wieleń n/Notecią, dnia 11 grudnia 1931 r. Sąd Grodzki, nr 7514

UCHWAŁA. Na wniosek f-my „Tri“ Towarzystwo Robotników Inżynierskich, Tow. Akc. w Poznaniu, udziela się odroczenia wypłat na przeciąg 3 miesięcy i to od 28 listopada 1931 r. do 27 lutego 1932 r. Nadzorcą sądowym mianuje się p. inż. Pawła Romockiego w Warszawie i p. adwokata Czamańskiego w Poznaniu. Poznań, dnia 28 listopada 1931 r. Sąd Grodzki II-a. nr 7511

LICYTACJA ZASTAWU
W piątek, 11 grudnia, o godz. 12-tej, sprzedawać będą w firmie spedycyjnej Ludwik Modelski, Międzychód n/W., na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającym za gotówkę:
Jedną lokomobilę marki „Floether“, mocarnie marki „Floether“ (maszynę w stanie użytecznym), bryczkę niekompletną, części do wozów i inne.
Obejrzeć można pół godziny przed licytacją.
Brunon Trzeciak, Poznań
zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na województwo poznańskie. Ul. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31-75. Pw 9 447-48,58

PRZETARG PRZYMUSOWY
W piątek, 11. XII. 1931 r., o godz. 10-tej, ul. Piekary 19, następnie o godz. 10.30, ul. Ratajczaka 19, sprzedam publicznie najwięcej dającym:
5 kanap, 2 stoły, 8 krzesel rest. i lustro. nr 7316
W. Trzeciak, kom. sąd. Poznań, ul. Młyńska 3, tel. 51-18.

LICYTACJA MASY UPADŁOŚCIOWEJ
W czwartek, 10 b. m., o godz. 11 przed połudn., sprzedam najwięcej dającym za gotówkę przy ul. Mała Garbary 5 w firmie „Express“:
większą ilość czapek dziecięcych, pończoski dziecięce, kołnierzyki, getry dziecięce, skarpety męskie, szale, pończoski damskie, parasole męskie, garnki do kapeluszy, wazony i przyrządy do okna wystawowego itp. nr 7315
Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.
Dawid, kom. sąd. Śniadeckich 26

LICYTACJA PRZYMUSOWA
W piątek, dnia 11 grudnia b. r., o godz. 11-tej, przy ul. Wolnica 2 odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:
samochodu ciężarowego, samochodu osobowego, 8 radioaparatów, maszyny do metalu gryzarki, piły mech. konia, maszyny krawieckiej, 8 biurka, umywalki, 2 szafek, szafy do rzeczy, bufetu, 7 wirowek, masielnic ręcznych, stołu, wózka ręcznego, prasy hydraulicznej, pompy, wiertarki, różnych okuć, obuwia i płaszczy damskich. nr 7460
Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
Poznań, dnia 9 grudnia 1931 r.
MAGISTRAT XIII/4

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE
3,50 rękawiczki skórkowe
Nappa podszewkowane 4,90 trykotowe 0,65 wełniane 1,60, getry męskie 1,60 czapki męskie 1,75, koszula wierzchnia 4,45 smokingowa 6,75 dzienna 2,90 skarpety 0,30, mocne 0,38, jedwabne 0,90, wełniane 1,60 krawaty szelki, trykotowe 2,50, galanteria najwięcej wybór najtaniej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej, zdw 91 944

Parcele 50 gr metr²
Każdy kupujący może otrzymać 19-letnią 6% pożyczkę na spłatę ziem; budowe założenie gospodarstwa i warsztatu pracy. Informacje - Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 15 telefon 37-15 Pw 3 465 13 57

Motocykle
Motosaechy nowe oraz używane sprzedaje Koszyński Ogrodowa 15 Pw 8 681-45-115

Futra
sprzedaż gwiazdkowa, karakulowe, wełnowe, zrebce, nutrie, rehore, popielice, sealowe, wszelki wybór różnego rodzaju oraz skóry, blamy, wydry, sprzedaje po bardzo niskich cenach Lajewski Poznań ul. Fredry 1, Pw 9 329-48-99

Nie kupuj mebli
Zanim zwiedzisz Centralne mebli Swarzędz, zdyż tam najniższe ceny Pw 8 675-45-68

H. Klinka
fortepian dla sal restauracyjnych lub większych mieszkań, Skrzynka pocztowa 174. Pw 9 470-49-33

Na Gwiazdkę
specjalnie niższe ceny wełnian, suknie, wizytowe, wieczorowe, Salon mód, S. Weżyk, pl. Wolności 11, zdw 91 322

Kolonjalka
2 pokoje, magiel, Piotra Wawrzyniaka 13, iw 2 111

Warszawa
„Hotel Dworcowy“ Widok 22, telefon 704-82, widok 2 Dworca Głównego - poleca pokoje wzorowej czystości i uprzejmą usługę po cenach konkurencyjnie niskich nr 7155

1.- zł
kosztuje najpraktyczniejsza latarka „Kopernik“ włączanie żarówki i baterji w fabrycznym składzie „Ogniwo“, Poznań, Wielkie Garbary 19 (dom firmy Kuzaj), Pw 9 326-7-64.339/40

Dom
z pięknym ogrodem na sprzedaż. Zgłoszenia B. Malolepszy, Pleśzew ul. Poznańska, nr 7437

„Świątek dziecięcy“
poleca lalki, zabawki, ubranka wózekki tania Kraszewskiego 11 zdw 90 420

Gabinet
męski, elegancki tania na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 673

Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej Łakowa 4 a stolarnia, zdw 89 908

Meble kuchenne
przedpokoju, jamskie białe lakierowane bajecznie tania sprzedaje Konecki, Piaskowa 3, zdw 91 406

Wiktor Czyst
Plac Wolności 5 - Szkolna 11. Parasole 3,90; torebki 1,25; teki 1,50; torby szkolne 2,90; portfele 1; podkocyki 0,90; walizki 3,25. Własna pracownia przyjmuje reparacje parasoli i wyrobów skórzanymi, Pw 9341-49,55

Orzechy
włoskie złotych 14,50, hiszpańskie 32, miod pszczelny gwarantowany 14 zł, kuracyn 18,50 franko zaliczka, Bracia Baltuch Zaleszczyki, zdw 91 206

Radjo
5 lampowe selektywne sprzedam okazynie Kurjer Poznański zdw 91 470

Meble
używane, oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy Domnikowska 3 Telefon 24-42 Pw 3472-1.65

Firany
tiulowe woalowe, madrasowe, koldry na waciu i wełnie własnej fabrykacji już od 14,50 - Wełna chemicznie czyszczona na koldry kg od 2 zł, Wata od 2 zł, W. Grodzki, ul. Wroclawska nr. 3, Hurtownie i detalicznie, Pw 9 331-43-118

Blüthner
fortepian czarny prawie nieużywany sprzedam tania Betting, Leszno, dw 1 820

Skład
kolonjalny i drobiu, nadający się także na inną branżę przy ulicy Wodnej 15 sprzedam, zdw 91 849

Serwis
do kawy 12 osobowy Rosenthala, kilka kryształów, duża lalka, 2 niedźwiadki duże, Mickiewicza 9, mieszkanie 5, jw 2 116

Radjo
2 lampowe, motorek 1/2 PS, 100 wolt, prąd stały, sprzedam, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 91 880

Sprzedam
dwa wozy o pojemności 90 ctn. i platforme 35 ctn. - Zgłoszenia Wierzbowa 2, u p. Pietrzak, zdw 91 850

Pańi
elegancka sprzedam futerko, suknie, płaszczy, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 834

Sztuciec
cały srebrny, niemiecki wyrob, komplet na 24 osoby za bardzo korzystną cenę gotówkowo do odania, Oferty Kurjer Poznański zdw 91 800

Fretki
sprzeda Czarnecki, Poznań, Bosa 10 b. Znaczek na odpowiedź, zdw 91 826

Skład
kolonjalny wyrobów tytoniowych na wsi, towar, urządzenie, mieszkanie, morza ogrodu dla mniejszej rodziny, przejęcie 1800, Bronzowski, Kościan, Hotel Dworcowy, nr 7463

Lalke
(1/2 m.) prawdziwym włosom, 16-człeczkim, pościela 20, Wenecjańska 11-12, m. 98, zdw 92 030

Pianino
krzyżowe zagraniczne tania sprzedam, Wozna 10, podwórze, prawo, IV, zdw 91 998

Pianino
zagraniczne „Irmiler“, dobre, jak nowe, okazynie, Półwiejska 22, m. 1, zdw 91 986

Detaliczna
sprzedaż wódek z wyszynkiem, z powodu choroby na bardzo korzystnych warunkach na sprzedaż, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 999

Jadalnia
kompletna z zegarem, biała szafa bardzo szeroka, z lustrem, biały garnitur przedpokój, lózko, żelazne na sprzedaż, Górna Wilda 31, mieszkanie 4, zdw 92 003

Dywan
sprzedam 250/350, dobry, Dąbrowskiego 36, mieszkanie 14, zdw 92 002

Skład fryzjerski
damsko męski, od 25 lat, dobrze prosperujący, położony przy jednej z głównych ulic miasta Grudziądz z wszelkimi aparatami oraz mieszkaniami sprzedam z powodu choroby za 6 500 zł. - Zgłoszenia przesyłać do starszego cechu p. Szebczyńskiego Grudziądz (Pomorze) ulica 3 Maja 36 zdw 92 049

Kolonjalka
2 pokoje, kuchnia na sprzedaż nadaje się na reżnictwo, Adres Kurjer Poznański zdw 92 073

Parcele
najlepszym położeniu Rataj, Puszczykowie sprzedam, Stary Rynek 73, mieszkanie 5, rw 3748

Skład
rzeźniczy z urządzeniem sprzedam, Adres Kurjer Poznański zdw 92 092

Fortepian
sprzedam tania Piekary 8, m 11 zdw 91 989

Restauracja
pełnym wyszynkiem, najlepszym miejscu za 7000 zł sprzedam, - Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 92 028

Pianino
sprzedam za gotówkę tania, Za Bramką 5 a, parter, lewo, zdw 91 939

Pianino
zagraniczne dla znawców wartości 3 tysiące za 1200, Chwaliszewo 19, III, prawo, zdw 91 981

Lampa
wisząca, aparat do powiększeń, Grobla 19, m. 8, zdw 92 040

W. SCHUBERT

Poznań, Stary Rynek 85 Miłym i praktycznym
podarkiem gwiazdkowym będzie pyjama (lub szlafroczek). Polecamy na ten cel przepiękne bajeczne efektowne i tania: Lamy desen od 3,80 zł, Satiny Foul od 2,90, Aksamity des, od 3, Chiffon od 4,50, Pianelki od 1-3,50. Nasze „niemasowe“ gustowne wzory mają już ustaloną markę, Pw 9392-48,190

Dzieci anemiczne
słabo rozwinięte wzmacnia szybko „Emulada“ o czekoladowym smaku (tran słód czekolada sole wap fosforowe) zawiera najwięcej witamin. Cena 3,25 poleca Apteka w Bazarze, Pw 8689-46,149

Włosy
przeistają wychodzić po użyciu esencji na porost włosów „Procinol“ skuteczek pewny cena 6,00 poleca Apteka w Bazarze, Pw 8694-47,36

4,75 torebka damska
skórkowa elegancka 6,85 parasole mocny 4,50, modny 5,85, elegancki jedwabny 11,85, pończochy macco 0,85, prima 1,45, wełna jedwabiem 2,50, jedwabne 1,25, oryginalne Bemberga 3,25, berety czeskie 1,35, modny wełniany 1,60, nowości 2,90, reitzy wełniane 3,90, pończoski zabawki wielkim wyborze najkorzystniej zakupisz tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej, zdw 91 937

Biurko
ciemny dąb, otomana - lózko sprzedam, Wierzbicice 4, parter, zdw 91 934

Skład
kolonjalny (delikatesy) towarem pierwszorzędne urządzenie najbogatsza dzielnica Łazarza okazynie tania sprzedam, Zgłoszenia Soltysiak Prusa 18, zdw 91 966

Radjo
3 lampkowe głośnik, słuchawki lózeczko dla lalki, sprzedam 130 zł Krasieńskiego 7 parter, zdw 91 972

Sypialnie okazynie
stylowa, wyjątkowo ładna sprzedam bardzo korzystnie Zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 91 863

Odkurzacz Elektrolux
uży, bardzo mało używany sprzedam tania, Garnarska 3, mieszkanie 15, zdw 91 971

Pianino
krzyżowe sprzedam Poplińskich 12, m. 20, zdw 91 717

Harmonijki
ustne dobre tania wielki wybór poleca Skład fabryczny Lutnia Szmelter, Gwarna 16, zdw 90 907/8

Sypialka
dębowa, dobra tania, Szewska 15, mieszkanie 18, zdw 91 901/2

Pierze
świeże, darte, nie-darte, puch, poleca - Stanisław Dyczkowski, Poznań, Wierzbicice 13, zdw 91 537/8

Sypialnie
sprzedaje tania Stolarnia Ryba k 15, nr 7 029/30

Akumulatory
radjowe naprawiam nowa płyta 1,80 zł, Tomczak, Fabryczna 35 b, zdw 91 827/8

Skład spożywczy
do odstąpienia z powodu choroby I. I. 32, Oferty Kurjer Poznański zdw 91 831/2

Choinki
10 000 sztuk dnia 15. 12 na dworców towarowym w Poznaniu sprzedam hurtownie, zdw 91 892

Skład
owoców i nabiału dobrze zaprowadzony korzystnie do sprzedania, Bliższe szczegóły: Fredry 3, zdw 91 893

Biblioteka
brzozowa, fotel, komoda, stolik mahoniowy, Kozłowski, Szewska 15, zdw 91 903

Dlaczego
tylko w Szymańskiego przy ul. Pocztowej 31 uskutecznią winni odpredzający swe zakupy? Dlatego, że Szymański jest absolutnie najtańszym dostawcą na wszelkie materiały piśmienne, zabawki, gry towarzyskie i ozdoby choinkowe. Znajdziesz tam zawsze największy wybór po najniższych cenach, Pw 9479-48,10

Gramofon
półszafkowy i walizkowy sprzedam, Piekary 7, m. 4, zdw 91 904

Futro
męskie nowe bardzo tania, Św. Józefa 9a, m. 6, zdw 91 920

Parcele budowlane
550 m² najkorzystniejszy punkt Jezyc, cena 6-10 zł, Bolewski, Kantacka 6, zdw 91 923

Dubeltówka
cal. 16, pięciostzałówka cal. 12 tania, Waly Jana III, 10, sutereny, zdw 92 133

Gramofon
salonowy z płytami sprzedam, Podgórna 2, m. 4, zdw 92 134

Akwarjum
ładne wielkie z rybkami sprzedam, Dolne Wilda 61, m. 10, Hoffmann, zdw 92 135

I dlatego, że Porcelana - Szkło - Alpaka
nie wychodzi z mody a pozostawia na długie lata swoją wartość zaleca się kupować podarki gwiazdkowe i przejęciowe tylko wrost w Hurtowni Porcelany Wroniecka 24 podwórze, zdw 92 150

Sypialnia
tania, fortepian Irmiler czwartek 11-3, Matejki 60, m. 9, zdw 92 145

Piece
żelazne używane, Wytwórnia bielizny „Poznań“, Wielka 27, zdw 92 147

Piekarnia
Poznań, ruchliwa ulica, pełnym biegu, mieszkanie 4, pokojowe objęcie 7 000, Oferty Kurjer Poznański zdw 92 103

Parcele
3 morgi całkowicie lub częściowo Szeląg (naprzeciw cmentarza ewangelickiego), Zgłoszenia Na ramowicka 21, zdw 91 962

Sprzedam
tania sypialnie, Patrona Jackowskiego 19, Latosik, zdw 92 077

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy sprzedam 180, Grobla 4, mieszkanie 2, zdw 92 078

Skórki
blamy, ceny hurtowe, Hankiewicz Wielka 9 (wchód Szewskiej), rw 3744

Nowe
ubranie smokingowe, średnia figura, tania na sprzedaż, czarny męski płaszcz, damski pluszowy płaszcz z kołnierzem skunksowym zimowy płaszcz granatowy na lat 16, saneczki, wózek dla lalki Al. Marcinkowskiego 15, m. 10, zdw 92 105

5 KUPNA

Opony i dętki
samochodowe wszelkich rozmiarów naprawia, skupuje i zamienia Wulka, Parowy Zakład Wulkanizacyjny, Poznań ul. Długa 10, zdw 90 543

Samochód
mały, używany kupie, - Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 207

Meble
w dobrym wykonaniu mało używane lub antyczne, do jadalnego, fotele do saloniku, gablotke, szafy okazynie kupie Oferty z cenami do „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53,177 Pw 9 405-53,177

Kupimy 100 mtr. drzewa
opalowego, szczapowego, sosnowe go za gotówkę, Oferty z podaniem dokładnych warunków prosimy nadsyłać pod adresem: Mąjtność Antoniny, poczta Leszno, dw 1 864

Domek
piętrowy dochodowy, wolnym składem, małym mieście, wpłacić 4 000 reszta spłaty od właściciela kupie, Oferty Kurjer Poznański zdw 91 884

Dywan
mniejszy kupie, Oferty Kurjer Poznański zdw 91 879

Wózek
dziecięcy kupie Oferty Kurjer Poznański zdw 91 794

Magiel
w dobrym stanie kupie, Oferty Kurjer Poznański zdw 91 830

Pianino
używane kupie, Oferty ceną Kurjer Poznański zdw 91 938

Gospodarstwo
rentowe kupie, wpłacić 7 tysięcy, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 810/1

Auto
używane, dobre kupie, Zgłoszenia, cena Kurjer Pozn. zdw 92 096

Kupię
obiekt mieszkalny w Poznaniu, wpłata 12 000, reszta krótkim czasie, Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 127

Ładny dom
lub wille, ogród owocowy, w Poznaniu lub prowincji, wpłaty do 15 000 kupie, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 129

Radjo
4-5 lampkowe korzystnie kupie, Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 931

Gospodarstwo
około 60 morg z dobrimi budynkami kupie w pobliżu Inowrocława lub Bydgoszczy, Łaska oferta z warunkami proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 92 050

Piłę
taśmowa kupie zaraz, Oferty Kurjer Poznański zdw 92 076

Szpica
lub piaska pokojowego czystego, czużnego kupie, Oferty Kurjer Poznański zdw 92 071

Rower
używany kupie, Podać cenę Linke, Starościska 16, zdw 92 066

Ciężarówkę
półtora tonowa jak nowa kupie, Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 92 058

6 KAMIENICE

Kamienica
komfortowa zaraz wolne 5 pokoi, dochód 13 300 zł, wpłaty 60 000, Tomczak, Wierzbicice 31, zdw 91 652

W Środzie
sprzedam kamienice dwupiętrowa 11 mieszkaniowa, duże podwórce, stajnia, spiżarnia, pralnia, duża piwnice itd, Wolne 5 pokojowe mieszkanie, Cena 65 tysięcy, a wpłata 25 000 złotych, Kurjer Poznański zdw 91 881

Kamienica
maszynowa dwupiętrowa, 1 1/2 morgi ogrodu składami, czynsz 3 000, 24 000 wpłaty 15 000 przy Poznaniu, Ratajczak, Maszalska 7 a III, zdw 91 940

Kamienica
dużym terenem budowlanym przy tramwaju okolica Dąbrowskiego, Cena 30 000, wpłaty 15 000, mieszkanie wolne, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 964

Willa
piętrowa (Lazarz) trzy mieszkania, łazienka, ogród, cena 38 000, wpłaty 12 000 złotych, reszta hipoteka na 25 lat amortyzacja - Zgłosz. „Pawilon“, Marszałka Pochna 15, zdw 92 013

Willa
kilkmieszkańkowa, 3 i 2 pokoje, Poznań - Osiedle, 20 000, do objęcia, reszta amortyzacja, Oferty Kurjer Poznański zdw 91 995

Willa
dwumieszkańkowa, pięciopokojowe sprzedam 65 000, Czarnecki, tajecka 13, zdw 92 139

7 PIENIADZ

25-30 tys.
poszukuje przedsiębiorstwo przemysłowe, gwarancja 1, hipoteka majątku wartości 250 tys, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 022

Szukam

pożyczki 500 zł, dam pokój duży łąny, umeblowany jako procent. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 3742/3

Wspólniczki

do kawiarni z 2-5 tys. poszukuje samotny kupiec. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 92 057

Poszukuje pożyczki

7 do 10 000 zł na pierwszą hipoteke gospodarstwa 75 morgowego starorentowe wartości 40 000 zł, 11% na okres 5 lat względnie dłużej. Zgłoszenia Kurjer Poznański, n.w. 7465

150 zł

poszukuje pożyczki miesięcznie 100 zł za wysoki procent. Gwarancja pewna. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 93 104

8 500 zł

hipotekę już płatną (niebawem subasta) wartość realność 30 tysięcy sprzedam tylko za 5 000. — byle zaraz. Oferty Kurjer Pozn., r.w. 92 123

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie 8 pokoi
1 piętrowe w Marcin. Wjazdowa zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia „Par” Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 48.187. Pw 9 419 48.187

7 pokojowe
mieszkanie na III piętrze przy ulicy Matejki do wynajęcia od 1 stycznia 1932 roku. Szczęgół Al. Marcinkowskiego 22, pokój 50 do godziny 11 rano. r.w. 90 601

Mieszkanie
4 pokojowe komfortem telefonem centrum odstąpię za zwrot kosztów renowacji. Czynsz miesięczny 180 zł, dwa lata zgóry. Oferty Kurjer Pozn., r.w. 91 819

Na rok
z powodu wyjazdu 5 pokojowe umeblowane mieszkanie wynajmę. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 91 837

6 pokojowe mieszkanie
komfortowe, odnowione wprost od gospodarza korzystnie natychmiast do wynajęcia. Zgłoszenia Matejki 3, mieszkanie 6, r.w. 91 947

Mieszkanie
(połowe) centrum komfort telefon wynajmę. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 91 973

3 pokojowe
komfortowe mieszkanie z centralnym ogrzewaniem od gospodarza. Warszawska 151, r.w. 91 899

Pokój
kuchnia od gospodarza zaraz. Warszawska 151, r.w. 91 900

Słoneczne
dwa pokoje kuchnia, łazienka, blisko centrum. Czynsz dwuletni. Oferty Kurjer, r.w. 91 935

Mieszkanie
z meblami, pokój kuchnia tanio sprzedam. Cybulska 7-8, mieszkanie 8, r.w. 91 946

Mieszkanie
pokój kuchnia miesięczna dzierżawa 35 zł czynsz rok zgóry. Laboń, Strumkowska 4, Pałac, r.w. 92 055

Mieszkania
dwupokojowe, trypokojowe, czteropokojowe, pięcypokojowe, sześciopokojowe za dzierżawę. „Informator” Ratajczaka 15 (Pasaż), r.w. 92 032

5 pokojowe
mieszkanie do wydzierżawienia od zaraz wprost od gospodarza. Blizszych informacji udzieli stróż domu. ul. Różana 22, m. 12, r.w. 91 935

Dwupokojowe
komfortowe. Mroczkowski, Zydowska 1, r.w. 3746

Centrum
dwupokojowe za dzierżawę. — Bodowa, Jaskółcza 10a, I p. na ul. Szkolnej, r.w. 92 125

Mieszkania
każdej wielkości korzystnie. — Czarniecki Ratajczaka 13, r.w. 92 140

9 SZUKA MIESZK

Mieszkania
pokojowego na lokal klubowy poszukuje. Zgłoszenia podaniem Oferty Kurjer Poznański, r.w. 91 766

Poszukuje
mieszkania 4-5 pokojowego w śródmieściu zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański, r.w. 91 609

2 pokoi
kuchni w śródmieściu wprost od gospodarza poszukuje. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn., r.w. 91 614

3-4
pokojowego możliwie śródmieście. Pośrednicy wyłączeni. Cena Kurjer Poznański, r.w. 91 843

6 do 8 pokojowego
mieszkania śródmieście na cele biurowe i mieszkalne poszukuje. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 91 948

Mieszkania
czteropokojowe poszukuje. — Centrum. Oferty Kurjer Pozn., r.w. 92 132

Lekarz
mieszkanie 2-3 pokoi ewentl. umeblowane (śródmieście). Oferty Kurjer Poznański, r.w. 92 039

Próchno

z kuchni poszukuje uśrednioną możliwie w śródmieściu od 12. 12. 31. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 91 959

Urządnik

stała posada poszukuje 2-1 pokój kuchni Łazarz, Wilda, placę rok dzierżawy zgóry do 700 złotych. Pośrednicy wyłączeni. — Oferty Kurjer Poznański, r.w. 92 035

3-4

pokojowego mieszkania w śródmieściu lub okolicy poszukuje wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 91 932

Poszukuje

mieszkania 3-4 pokojowego, gazowa łazienka od 1 stycznia. ul. 1 lutego. Oferty Kurjer Pozn., r.w. 92 152

Mieszkanie

trypokojowe, dwupokojowe, czteropokojowe nabeđe. Zgłoszenia Maciejczyk, Ratajczaka 15 (Pasaż), r.w. 92 031

2-3

pokoi poszukuje zaraz, placę zgóry. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 92 014

Poszukuję

pokoi z kuchnią w mieście lub na Osiedlu od zaraz za czynszem miesięcznym do 50 zł od gospodarza. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego, r.w. 92 108

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
4 pokoje centrum parter na 2 pokoje słoneczne do II piętra. Pośrednicy wyłączeni. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 91 500

Czteropokojowe
z komfortem telefonem, centrum, zamienię na trypokojowe. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 91 817

Zamienię
7 pokoi komfort, Młyńska 9, I., prawo, na 3-4 tylko centrum, r.w. 91 829

11. POKOJE UMEBL.

Pokój
dobrze umeblowane elektr. 1-2 osobom wynajmę Dąbrowskiego 33, m. 8, r.w. 87 531

Pokój
panu. Matejki 65, m. 3, r.w. 90 776

Solidnym
panom dobrem utrzymaniem. Wodna 11, mieszkanie 2, r.w. 91 846

Umeblowany
jedno-dwuosobowy. Stolarska 2, mieszkanie 1, r.w. 91 845

Dwuosobowy
słoneczny, kuchnia, Matejki 45, mieszkanie 4, r.w. 91 867

Dwuosobowy
niekrepujący lepszym osobom. Różana 6, mieszkanie 7, r.w. 91 822

Dwuosobowy
od 15. 12. Mickiewicza 17, mieszkanie 9, r.w. 91 801

Pokój
dobrze umeblowany, elektryczność, łazienka wynajmę. Aleje Marcinkowskiego 17 I., prawo, r.w. 91 855

Klatki
elektryczność, łazienka, panu. — Kreta 7, mieszkanie 7, r.w. 91 839

Ciepły
pokój względnie dwa utrzymanie, bez Matejki 60, mieszkanie 3, godz. 7-8 wiecz. r.w. 91 833

Elegancki
Długa 3, II., lewo, r.w. 91 790

Pokój
Patrona Jackowskiego 3, mieszkanie 4, r.w. 91 793

Sew. Mielżyńskiego 3
pokój 1-2 panom bez pościeli ewentl. utrzymaniem. Mieszkanie 19, r.w. 91 957

Pokój
ciepły, elektryczność, obiady. — Małeckiego 27, m. 6, r.w. 91 969

Pokój
niekrepujący, pościel własna. — Wysoka 12, parter lewo, r.w. 91 976

2
słoneczne, elektryczność ewentualnie kuchnie. Stachowiak Bukowska 7, II., r.w. 91 978

Pokój
dla dwóch panów lub pań. Długa 4, front, mieszkanie 9, r.w. 91 905

Duży
frontowy 1 lub 2 osoby. Długa 18, m. 3, r.w. 91 906

Pokój
umeblowany, słoneczny, elektryczność. Długa 18, mieszkanie 7, r.w. 91 903

Jedno — dwuosobowy
ciepły utrzymaniem lub bez. — Młyńska 2, 16, r.w. 91 910

Z kuchnią

Gasiorowskich 9, m. 5-6, r.w. 91 921

Małżeństwu

Traugutta 32, m. 9, r.w. 91 925

Pokój

Prusa 20, m. 17, r.w. 91 920

Przyjmę

na pokój panią lub małżeństwo. Łakowa 17, mieszkanie 35, r.w. 91 979

Klatki

schodowej panu. Wielkie Garbary 29, m. 8, r.w. 91 933

Małżeństwu

bezdzielnemu lub dwom panom od 15. Szamarzewskiego 36, m. 18, r.w. 92 119

Pokój z telefonem

na biuro lub panom 1. lub 15. Fr. Ratajczaka 11a, 3 wejście, m. 69, r.w. 91 870

Centrum

dwa śliczne pokoje razem lub oddzielnie dla panów pań z utrzymaniem lub bez. Adres wskaże Kurjer Poznański, r.w. 91 916

Dwuosobowy

spokojnym panom. Wielkie Garbary 29, m. 8, r.w. 91 932

Pokoik

bez pieca (śródmieście). Adres Kurjer Poznański, r.w. 92 017

Pokój

frontowy ewentl. utrzymaniem. Marcinkowskiego 23, mieszkanie 9, r.w. 91 930

Czysty

spokojnym osobom. Słowackiego 39, III., prawo, r.w. 92 032

Pokój

umeblowany, dwuosobowy wolny. Prusa 19, mieszkanie 5, r.w. 91 212

Elegancki

gabinet męski, telefon. Kreta 7, m. 9, r.w. 91 202

Mały

niekrepujący. Wierzbicice, 51, m. 3, r.w. 3737

Dwuosobowy

Młyńska 12a, m. 6, r.w. 92 039

Pokój

2-3 osobowy, utrzymanie, obiady. Wspólny pokój starszemu gimnazjaście utrzymaniem. Grunwaldzka 17, I., r.w. 92 021

Mickiewicza 5

mieszkanie 9, pokój zaraz wynajmę. r.w. 92 019

Centrum

pokój lepszy. Kreta 4, II., prawo, r.w. 92 016

Frontowy

inteligentnym tani. Szyperka 1, m. 17, r.w. 92 001

Kraszewskiego

19, III., prawo, r.w. 91 907

Przy Zamku

umeblowany, niekrepujący, elektryczność, centralne łazienka. — Wąły Zygmunta Augusta 10a, mieszkanie 10, r.w. 91 938

Pokój

frontowy, dobrze umeblowany na dwie osoby z utrzymaniem, łazienka, telefon. Bakowska, Aleje Marcinkowskiego 3b, I., m. 17, r.w. 91 934

Tanio

pokoje zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański, r.w. 90 722

Dwa

pokoje, używanie kuchni. Nowakowski, Ogrodowa 19, r.w. 92 156

Panience

wspólny tanio. Woźna 13b, II., Wolińska, r.w. 3745

Centrum

dwuosobowy, słoneczny, frontowy. Składowa 1, wejście 2, parter lewo, r.w. 92 101

Pokój

inteligentnemu panu — blisko zamku z całodziennym utrzymaniem, telefon, fortepian. Zgłoszenia telefon 39 25, r.w. 92 106

W

śródmieściu ładny wynajmę. — Wąły Jana III, 11, parter prawo r.w. 92 121

Słowackiego

35, mieszkanie 12, 2 pokoje, r.w. 92 122

Frontowy

panom. Górna Wilda 61/1, r.w. 92 124

Plac Wolności

10, m. 13, pokój elegancki, balkon, łazienka etc., bardzo korzystnie r.w. 92 141

Niekrepujący

Wrocławska 20, III, lewo, r.w. 92 142

Pokój

dwuosobowy Ratajczaka 11a, mieszkanie 117, r.w. 92 143

Podgórna

2 a, III., prawa utrzymaniem — bez, r.w. 92 151

12 SZUKA POKOJ

Poszukuje
skromnego pokoiku z utrzymaniem kuchni. Oferty do Kurjera Poznańskiego, r.w. 91 942

Pokoju

niekrepującego dla studentki z podaniem warunków. Zgłoszenia do Kurjera Pozn., r.w. 91 873

2 studentów

z samej rodziny poszukuje stancji z całodziennym utrzymaniem od 1 stycznia. Oferty proszę kierować do Kurjera Poznańskiego, r.w. 91 874

Dwuosobowego

pokoju panie na stałe posadzie, ewentl. używaniem kuchni, cena konieczna. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 91 860

Pokoju

poszukuje na Wildzie — Kilińskiego Prądzińskiego. Cena Kurjer Poznański, r.w. 91 816

Pokoju

ciepłego z biurkiem i szafą do książek, cena do 40 złotych miesięcznie. Łazarz — Jeżyce poszukuje 15 grudnia. Oferty „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 49.46. Pw 9481-49.46

Kupiec

na stałym stanowisku szuka próżnego pokoju lub umeblowanego z okazją do gotowania. Zgłoszenia Kurjer Pozn., r.w. 91 924

Pokoju

ładnego z elektrycznością poszukuje urzędnik od 15 grudnia w okolicy Wierzbicic. Oferty proszę skierować Kurjer Poznański, r.w. 92 149

Pokoju

skromnego, taniego poszukują bezdzielnemu zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański, r.w. 92 120

Małżeństwu

bezdzielne poszukuje pokoju umeblowanego z używaniem kuchni, okolica Dom Rzemieśniczy, warunki Kurjer Pozn., r.w. 91 936

Bezdzielni

szukają umeblowanego pokoju. Oferty cena Kurjer Poznański, r.w. 91 953

Pokoju

umeblowanego, taniego lub dwóch małych przyległych poszukuje urzędnik, okolica Teatru Wielkiego. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 91 953

Poszukuję

próżnego pokoju z utrzymaniem, śródmieście zaraz. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 91 996

2

panów szuka pokoju, klatki schodowej. Oferty cena Kurjer Poznański, r.w. 92 026

Utrzymaniem

lub bez poszukuje pokoju u inteligentnej rodziny od stycznia bankowiec, student. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 92 037

1-2 pokoi

umeblowanych, niekrepujących, z telefonem, w centrum poszukuje zaraz inżynier. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 92 154

Pokoju

próżnego, dużego, czystego lub 2 mniejszych łącznych, przy inteligentnej rodzinie poszukuje. Łaskawe oferty Kurjer Pozn., r.w. 92 107

13 LOKALE

Skład

duży z pokojem oraz garaż do wynajęcia. Dąbrowskiego 4, go spodarz, r.w. 91 443

Pracownia

lub składnica do wynajęcia. — Wierzbicice 31, mieszkanie 1, r.w. 91 077

Dwie

ubikacje parterowe, wejście z podwórza, na cele handlowe od 1 stycznia 1932 do wynajęcia. — Wodna 3, H. Walter, r.w. 91 791

Skład rzeźnicki

z urządzeniem poszukuje za dzierżawę. Oferty Kurjer Poznański, r.w. 92 130

Składu próżnego

poszukuje mieszkanie lub bez, nadającego na skład rzeźnicki. Oferty Kurjer Pozn., r.w. 92 131

Ubikacje

przemysłowe - handlowe 300 m. kw. podwórzu, Wielka 13, wynajmę całości, częściowo, administrator. W. Garby 21, m. 8, r.w. 92 126

14 DZIERŻAWY

Piekarni

dzierżawy poszukuje zaraz wprost od gospodarza. Władysław Olewski, Strzałkowiec, pow. Września, r.w. 91 833

Bufet za 400 zł

wydzierżawie zaraz. Fabryczna 35 a, mieszkanie 20, r.w. 91 726/7

Inwalida

wojenny może korzystnie nabyć gościniec wiejski. Blizszych informacji udzieli Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań, Fredry 7, pokój 4

Dla
syna kawalera w młodszy wiek dypl. agronoma posiadającego 300 morgów gospodarstwo sukamy żony. Posag pożądany. Pośrednictwem rodziców lub krewnych mile widziane. Zgłoszenia z fotografią którą się zwraca prosimy kierować do Kurjera Pozn. zdw 92 114/5

Gdzie
znajdzie szlachetne szczerze serce kobiecie ziszczenie swych tesknót i marzeń? Panowie od lat 35. na kierowniczych stanowiskach racza złożyć z zaufaniem oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 92 085. Cel matrymonialny.

Tysiące
bogaty pan pragnie wyjść za małą za inteligentnych panów nawet bez majątku. Na żądanie wysyłamy dyskretnie kilkadziesiąt ofert. Biuro matrymonialne. „Postep”. Warszawa Senatorowska 38. Pw 9181-62.382

24 NAUKA

Szkoła Tańców Antoszewskiego
rozpoczyna nowe kursy. — Ceny niższe Zielona 3. Pw 9 057-48.41

Lekyj
francuskiego i polskiego udzielam ceną przystępną. Ratajczaka 9. m 17 zdw 90 288

Doktorat
i całkowite studja akademickie w wszystkich dziedzinach wiedzy. Po ukończeniu studjów dyplom uniwersytecki — International Academic Office. Boite postale nr. 524 Bruxelles (Centre) Belgja. zdw 1822

Tańczyć
modnie naucają Wituszkowscy. Ratajczaka 9 Pw 8892-58.61

Szkoła tańców Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29. Kurs zł 10. Pw 9333-47.72

Angielskiego
ucze. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 872

Angielskiego
w czterech miesiącach! Gwarancja! Miesięcznie dziesięć złotych. Początek dziesiątego i jedenasteo Zgłoszenia do sekretarki Gabrieli Plucińskiej, Działajskich 6, między 1-2. zdw 91 963

Nauka
pisanja na maszynie metoda nowoczesna. Zapisy codziennie w firmie Blok-Brun w Poznaniu, Plac Wolności 8. I. piętro, Pw 9480-48.180

Matematyki
fizyki udziela Oferty Kurjer Poznański zdw 90 277

Tanie kursy tańców
Opaliński, 27 Grudnia 19. m. 9 zdw 91 695

Książkowości
stenografji pisanja maszyną wyuczta tania. Po cenach ulgowych wpisy codziennie. Postep pl. Sapieżyński 2a zdw 59 744/5

Kursy
stenografji, pisanja maszyną księgowości Tyran - Zaworskiej Strzelecka 33. zdpw 91 496/7

Lekyj
francuskiego, muzyki fortepianu ćwiczeń wzamian szczyła poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 938

English lessons Leçons de français
M. Dolgow, Kreta 24. II. lewo. Zgłoszenia 6-8 wieczorem, zdw 93 148

25 MUZYKA

Piano
do ćwiczeń lekcji muzyki. — Młyńska 3. m. 8. zdw 11 157

Kto
nastroi fortepian. Oferty, cena Kurjer Poznański zdw 92 112

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „W matni szpiegów”.
Apollo: „Kawiarenka”.
Colosseum: „Szalone przygody zdobywcy serc”.
Corso: „Szlakiem hańby”.
Edison: „U rogu szczęścia”.
Harta: „Władczyni miłości”.
Kapitol: „Gniazdo miłości”.
Metropolis: „Dziewczęce usta całowalem nieraz” oraz rewja „Zdrowie dam”.
Nowości: „Dziewczka z pudelkiem”. Na scenie rewja „Hallo! Tu Nora Ney”.
Orzel: „Pieśń Caballera”.
Odeon: „Maciste w piekle”.
Renaissance: „Świat nocy”.
Roxy: „Książę czy błąd”.
Słońce: „Wielka tęsknota”.
Tęcza: „Dzikuska”.
Wilsona: „Milczące usta”.

Sopran
tenor baryton saxophon i trąbka na sprzedaż. Cafe Esplanade, Sienkiewicza. zdw 90 945

Skrzypaczka
pierwszorzędna do cukierni wolna i stycznia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 068

Piano
oddam w dzierżawę z 30 mies. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 943

Kto odda
fortepian na 1 dobe. Poplińskich 7. m. 3. zdw 91 974

Pianisty (ki)
poszukuje skrzypek celem zgrania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 91 990

Lekcji
gry na fortepianie udzielam dla początkujących bardzo tanio. — Fortepian do ćwiczenia także do dyspozycji. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 010

Trębacz
(cello) i pianista (akordeon) pierwszorzędny wolny i stycznia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 987

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Inwalida
wojenny, stolarz, poszukuje pracy. Przyjmuje zamówienia i wykonuje wszelkie naprawy. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań. Frydry 7, pokój 47 telefon 30-97 zdw 91 150.1

Kucharka
lat 30 dobrze świadectwami do wszelkiej pracy domowej mogącą zastąpić gospoie — zna chów drobiu poszukuje posady zaraz lub 1 stycznia, na wsi wzgl. w mieście. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 491

Ogrodnik
szofer kawaler poszukuje posady od zaraz lub później. Praktyka w większych zakładach. Zgłoszenia i warunki Kurjer Poznański zdw 91 505

Dwaj fryzjerzy
damsko - męscy obejmą zaraz posadę. Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 91 529

Dług. dyrektor
poważnego banku, członek centralnej administracji dóbr książęcych, władający językami francuskim, angielskim, niemieckim, posiadający zaszczytne referencje rozległe stosunki w sferach finansowych zmieni posadę 1-go stycznia. Wymagania skromne. Oferty M. B. Przygodzice, pow. Ostrów (Pozn.) zdpw 90 892

Urządnic gosp.
kawaler kawalerzysta Wielkopola lat 28 z lepszym wykształceniem kilkoletnia praktyką w bardzo wzorowych i intensywnie prowadzonych majątnościach, znający się na hodowli bydła zarodowego oraz konia szlachetnego obeznany z wszelkimi galeziami rolnictwa poszukuje posady urzędniczą pod dyspozycję lub samodzielną od 1. 1. 32 lub zaraz. Wymagania skromne okolica objęta Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 925

Dziewczyna
lat 17, poszukuje służby do dzieci ewentl. jakiegokolwiek innego zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 814

Były
kierownik poważnej instytucji bankowej energiczny w wieku średnim władający angielskim, francuskim niemieckim z najlepszymi referencjami poszukuje odpowiedniego stanowiska w banku lub przedsiębiorstwie handlowem. Zgłoszenia M. B. Przygodzice, pow. Ostrów (Pozn.) zdw 90 893

Magistra
farmacji, 4 miesięczna praktyka, poszukuje posady od 1 stycznia, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 91 617

Pokojowa
polecona, ucziwa, z dobrzymi świadectwami szuka posady od 1 lub 15 stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 841

Kuśnierka
szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 861

Rutynowana
kasjerka, znająca ekspedycje, do bre długoletnie świadectwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 864

Dziewczyna
młodsza i ucziwa poszukuje posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 862

Młodszy pomocnik
piekarski chcący się wyuczyć cukiernictwa poszukuje miejsca. Może pomóc w piekarstwie. Wymagania skromne. Zgłoszenia J. Kregielski, Poznań, Szewska nr. 20. zdw 91 824

Ogrodnik pszczelarz
kawaler lat 26, ośmioletnia praktyka egzaminowany, znający dokładnie swój zawód, dzielnia handlowiec, posiadający dobre świadectwa, poszukuje posady kawalera lub żonatego od 1. 1. 1932. Łaskawe zgłoszenia M. Zdzarta, Więckowice, poczta Dopiewo powiat poznański, zdw 91 513

Książkowa
samodzielną, rutynowaną, biegłą korespondentką, dokładną znajomością wszelkich spraw biurowych, długoletnią praktyką szuka posady od 1. 1. 32. Pierwszorzędne świadectwa, dobre referencje. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 803

Ogrodnik
wykwalifikowany fachowiec wielkich zakładach ogrodniczych i Szkole Państwowej, z bardzo dobrzymi poleceniami szuka posady od 1. 1. 32 lub później żonatego lub kawalera, I. Boiński, Duszniki powiat Szamotki, zdw 91 796

Dziewczyna
w średnim wieku dobrze gotująca poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 795

Maturzystka
szuka praktyki w leśnictwie. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 853

Posługaczka
ucziwa poszukuje sprzątnia. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 852

Praczk
sumienna szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 541

Urządnic
gospodarczy, starszy oficer rezerwy poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91 821

Student
poszukuje jakiegokolwiek pracy lub korepetycji za niskim wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 825

Dziewczyna
do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem, przyjmie posadę od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 950

Praczk
szuka prania w lepszych domach. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 954

Służaca
z gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 952

Młody
kuchmistrz znający dobrze cukiernictwo poszukuje posady w miejscu lub poza miejscowość. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 036

Młodsza
sierota szuka posługi. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 080

Służaca
ucziwa z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 929

Posługaczka
szuka posługi lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 896

Polecam
się do prania sprzątnia biur lub posługi. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 922

Stolarz — bejcer
poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 917 8

Młodszy
pomocnik fryzjerki poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia J. Wańkowski, Iwno p. Kostrzyn, nw 7461/2

Praczk
pierze tanio i czysto poza domem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 851

Introligator
obeznany z oprawą obrazów poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 92 072

Posługaczka
tania, ucziwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 070

Ucziwa
dziewczyna poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 92 063

Szofer
młodszy poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 061

Skrzypaczka-obligacista
jednocześnie śpiewaczka wolna. Bednarek, Toruń, Poste restante, zdw 92 041

Książkowa
maszynistka poszukuje posady wynagrodzenie skromne ewentl. utrzymanie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 093

Biegła maszynistka
polsko - niemiecka długoletnia praktyką biurową poszukuje posady zaraz. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 92 082

Ekspedjentka kierowniczk
branży cukierniczej młodsza, posiadająca dobre polecenie, poszukuje posady z gwarancją za mniejszym wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 025

Magister
formacji z pół roczna praktyka, poszukuje posady w aptece możliwie zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 023

Dziewczyna
ucziwa poszukuje posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 157

Osoba
starsza z Malopolski znająca doskonale kuchnie i wszystkie roboty poszukuje posady od zaraz do jednej lub dwóch osób bez świadczeń ewentualnie do dzieci. — Oferty Kurjer Poznański zdw 92 079

Poszukuję
prania, sprzątnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 100

Dyrektorka krojczyni
szuka posady. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 92 084

Urządnic gospodarczy
doświadczony rolnik i hodowca, kawaler 12 lat praktyki szuka posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 039

Dziewczyna
sierota w krytycznym położeniu nawskroś ucziwa i pracowita poszukuje posady do prac domowych. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 92 118

Pozamiejscowa
początkująca biurowa lub książkowa, z dobrzymi świadectwami, poszukuje posady zaraz lub od 1. 1. 1932. Oferty proszę składać do Kurjera Poznańskiego zdw 92 144

Apteka
na prowincji poszukuje od 1. 1. 1932 asystenta z wojewódzkim egzaminem lub ewela z praktyką. Język niemiecki konieczny. Referencje oraz warunki Kurjer Poznański dw 1880

Roczne
uczennice Salon M6d Matejki 58 zdw 91 395

Fryzjerka
potrzebna. Rataje Wioślarska 60 zdw 91 672

Zastępcy i zastępczyni Przewrót
w dotychczasowym systemie pracy! 50 zł dziennie

łatwo zarobi każdy przy naszych nowych warunkach sprzedaży i systemie pracy. Zgłoszenia osobiste przyjmujecie dyrektor H. Zinner dnia 9. 10 i 11. 12. Poznań. „Hotel Monopol”. np 7340

Krawcowa
w dom potrzebna zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 807

Gospodyni
z doskonałą znajomością prania, prasowania, chowu drobiu po trzeźwa od 1 stycznia. — Kopje świadectw nadsłać: Majątek Tłokinia poczta Kalisz, zdw 91 882

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna. Za Grobla 5, mieszka 6. zdw 91 877

Gospodyni
samodzielną, znającą się na kuchni, drobiu, prasowaniu szyćwej bielizny potrzebna na majątek. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 869

Pewny i stały zarobek
dla pań wymownych z kaucją 21 zł na artykuł niezbędny w dziedzinie krawiectwa i kroju. Zgłoszenia św. Wojciech 14/15. II. mieszkanie 8. Zofia Schoferowa, zdw 91 868

Kasjerki wspólniczki
gotówka 4 tysięcy potrzebuje samotny właściciel dwóch kin miastach powiatowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 854

Hafciarka
na monogramy i szwaczka potrzebna. Zgłoszenia od 7 do 8 wieczorem siostry Streich, Gwarna 15. zdw 91 792

Panienka
inteligentna potrzebna do pomocy w lekcjach 11letniej córce i do wyrocznia mnie w domu od 15 I lub 1 II 32 do Gniezna. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 887

Dziewczyna
ucziwa, najchętniej sierota zaraz. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 91 907

Książkowa
biegła w książkowości gospodarczej możliwie ze znajomością niemieckiego potrzebna latychmas' ewentl. prace dorywcze. Pehegoe", Dominikańska 5, zdw 91 949

Magister (tra)
farmacji lub ewel(ka) potrzebny od 1. 1. 32. Mieszkanie z utrzymaniem poza domem. Zgłoszenia z referencjami i podaniem pretensji do Apteki Miejskiej i Radzieckiej w Rawiczu Wlkp. T Teski, dw 1892

Panienka
młodsza na czas przedświąteczny potrzebna. Handel wyrobów tytoniowych i kolonialny Półwiejska 15. zdw 91 914

10 złotych
dziennie zarabia sprzedawca na artykuły gwiazdkowym. Aleje Marcinkowskiego 16, mieszka 16 zdw 91 919

Bufetowa
początkująca kelner, kaucja 200 potrzebni Dąbrowskiego 53/55 — restauracja zdw 2122

Uczennica
potrzebna. Zgłoszenia z rodzicami. Fryzjer Marsz. Focha 4. zdw 91 977

Prasowaczka
akuratna potrzebna. Prasownia. Matejki 39. zdw 92 099

Służaca
potrzebna. Węgier Matejki 39 zdw 92 102

Podarki to trwały wartości
sa najodpowiedniejszym podarkiem z wazkowym Wzrosty ze srebra i złota kamienie szlachetne, brzytwa, anty i perły trwaja przez wieki i zachowuja swa wartosc jak zaden inny przedmiot. Najplekniejsza biżuteria po niższych cenach poleca

Wozulic
nr. wstąpił 5 zdw w 1875

Pw 9 485-49.57

Służaca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Wozniak Fabianowo. Kościuski 14. zdw 92 054

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem i praniem potrzebna zaraz. Pocztowa 31 m 7. rw 3747

Ekspedjentka
z branży tow. krótkich potrzebna. Karaś Pocztowa 3 zdw 91 930

Wojażer
i wojażerki z gotówką potrzebni do sprzedaży artykułu gwiazdkowego. Adres Kurjer Pozn. zdw 91 975

Potrzebne
tancerki parkietowe przystojne, od lat 18-20, gza dzienne 4 zł i procenty. Marz Focha 23 tel. 75 72 zdw 91 965

Ekspedjentka
dzielnia Królewianka z branży piekarsko - cukierniczej potrzebna. Posada stała. Oferty szczerogłowe do Kurjera Poznańskiego zdw 92 158

Ekspedjentka
samodzielną do piekarni - cukierni potrzebna zaraz. Adres Kurjer Poznański zdw 93 150

Poszukuję administratora
na majątek, położony w południowej części Poznańskiego, który może się wykazać pierwszorzędami rekomendacjami i możliwością złożenia 50 000 złotych kaucji. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 92 088

20 do 30 zł
dziennie zarobić mogą inteligentni i ruchliwi bezrobotni. Uprasza się o natychmiastowe zgłoszenie z dokładnym odpisem świadectw oraz życiorysu do Kurjera Poznańskiego nw 7453

2 000
złoty lub szofer posiadający auto, znajdzie pewną czystą pracę jako współnik. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 004

Operator
kinowy, kaucja 2 000 zagwarantowana, stały dochód. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 005

Stróża
wilh. najchętniej ogrodnika, mającego ogrzewanie drobne narządy, żona pranie, posługi. Dokładne oferty Kurjer Poznański zdw 92 116

Ekspedjentki
ewentl. lepszej służącej poszukuje kaucja 300. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 136

Do hurtowni tytoniowej
potrzebny kierownik, sumenny i trzeźwy z kaucją. Zgłoszenia pod „Kierownik” do Kurjera Poznańskiego zdw 91 951

Ekspedjenta
samodzielnego sprzedaży wódek, monopolu, z kaucją 3000 zł, poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 92 038

Kierownika (czki)
poszukuje z gotówką do 2 000. — Oferty Kurjer Poznański zdw 92 081

Służaca
do wszystkiego. Skryta 14 mieszkanie 9-6. zdw 2117

Fryzjerska
uczennica potrzebna. Górna Włda 52 zdw 91 909

Wysoką
prowizję płaci poważna instytucja, rutynowanym agentom przy sprzedaży artykułu pierwszej potrzeby systemem ratowym. — Zgłoszenia św. Marcin 5, mieszkanie 8. od 4 do 5 po poł. zdw 91 911

Panie
! panowie znajdują prace przez sprzedaż bardzo pokupnego artykułu. Zgłoszenia między 9-12. ul. Wodna 20 mieszka 13. zdw 91 915

Humor zagraniczny

— A gdzie ta butelka wina, którą kazalam ci przynieść z piwnicy?
— Proszę pani, kiedy w sklepiu nie chcą już dawać na kredyt!
(Lond. Opinion). S. F.

Przedpłata
na grudzień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście z 4.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu z 4.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 5.01 kwartalnie z 15.03. pod opaską miesięcznie w Polsce z 0.00, w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają domaganja się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiały poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczными 200 gr. od 1-lamowej do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroża: do wydania wieczornego „drobne” do godz. 11 wiekze fluzel według możności. Drobne ogłoszenia: sowa napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.